

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 15. JANUARJA 1981

ŠTEVILKA: 2 • LETO: XXX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

POSKUS, DA SE DOSEŽE VEČJA POLITIČNA IN AKCIJSKA ENOTNOST

V ponedeljek, 12. januarja, je komite občinske konference ZKS Jesenice sklical prvo problemsko konferenco komunistov temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti Železarne kot metodo dela, da bi pri ključnih razvojnih vprašanjih dosegli večjo politično in akcijsko enotnost.

Že v uvodu pa je bilo ugotovljeno, da je konferenca premalo pripravljena, ker so udeleženci dobili gradivo za razpravo neposredno pred konferenco, namesto, kot zahtevamo v delegatskem sistemu vsaj 14 dni prej, da bi o gradivu udeleženci lahko razpravljali v svojih sredinah, oziroma se na razpravo pripravili. Ustrezno temu je bilo v razpravi, ki je bila sicer zelo obsežna, izrečenih mnogo že znanih fraz in ugotovitev, nekaterih tudi preveč na pamet, praktičističnih, le posamezne razprave so opozorile na jedro problema, to je na celovitost družbeno-ekonomske vsebine dohodka, ki pa

niso bile deležne ustrezne pozornosti.

Besedilo, ki ga je pripravila delovna skupina za pripravo problemske

konference in ki so ga udeleženci dobili šele tik pred sejo: USTVARJANJE IN DELITEV DOHODKA. SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE TER VREDNOTENJE DELOVNIH NALOG, je na konferenci prebral Rafko Penič. Že v uvodu je v gradivu poudarjeno, da je

(Nadaljevanje na 3. strani)

INOVACIJSKA DEJAVNOST V DECEMBRU

V preteklem mesecu so odbori za gospodarstvo in delavski sveti TOZD na šestih sejah obravnavali sedem v proizvodnjo uvedenih tehničnih izboljšav ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Na eni izmed sej je bil obravnavan tudi en koristen predlog. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 986.043,00 din, zato je 16 avtorjev prejelo 80.722,00 din posebnih nadomestil ali 8,19 % od inovacijskega dohodka.

TOZD PLAVŽ

Avtorjema Janku Jelovčanu in Janezu Veharju je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za uvedbo kontrole zasipavanja plavžev. Avtorja sta uvedla registracijo vsipa na podlagi merjenja obremenitve elektro motorja glede na to, da imajo vsipne surovine različne teže. Na registrirnem papirju se natančno vidi kaj vozač vozi, obenem pa je mogoča dnevna kontrola zaporedja vsipnih plasti. Z uvedbo te izboljšave sta avtorja mnogo pripomogla k temu, da se v plavž vsipa res tiste surovine, ki so predpisane in to po določenem vrstnem redu. Vodja merilne postaje zasleduje vrstni red zakladanja in ob eventuelni napaki takoj ukrepa. Tako ni več mogoče, da bi zaradi nepravilnega zakladanja prišlo do surovega hoda plavža, ki ne pomeni samo nižje proizvodnje

(Nadaljevanje na 2. strani)

TOZD JEKLARNA

V decembru obe jeklarni nista dosegli načrtovane proizvodnje. V

(Nadaljevanje na 6. strani)

V DECEMBRU TUDI VIŠJI OSEBNI DOHODKI

Bistveno izboljšani proizvodni rezultati so imeli občuten vpliv na višino osebnega dohodka v decembru. Doseženo je najvišje mesečno poprečje v letu 1980. Povečanje v odnosu na novembrski osebni dohodek je doseženo v vseh enotah združenega dela z izjemo TOZD Vratni podboji, kjer se poprečni osebni dohodek na delavca nanaša na 5,6 plačanih ur manj kot v novembru, medtem ko je na ravni Železarneplačanih 3,6 ur več kot v novembru.

V uvodu smo že omenili dva vzroka za povečanje poprečnega osebnega dohodka na zaposlenega. Poleg teh dveh pa v tem mesecu nastopata še dva izjemna vpliva, ki se lahko pojavita le v decembru: drugi praznični dan dneva republike se je praznoval na dan prvega decembra, število plačanih ur na zaposlenega v letu 1980 je bilo večje od predpisane fonda časa po sedemurnem delavniku, zato je za prekoračitev tega

števila ur obračunan nadurni prihodek. V manjši meri (0,5 %) vplivata na povečanje osebnih dohodkov tudi nekoliko večje število ur sobotnih dopustov in ur za manjkajoče.

Ko govorimo o boljših proizvodnih rezultatih, moramo posebej izpostaviti izjemno visoko doseganje stimulacije za rast produktivnosti. Najvišji možno odstotek (10 %) je doseglo pet proizvodnih temeljnih

(Nadaljevanje na 7. strani)

PRODAJA KOLIČINSKO POD, VREDNOSTNO NAD PLANOM

V mesecu decembru je bilo prodano 33.112 ton naših izdelkov, kar je 82,6 % planirane količine, s tem pa je bilo ustvarjeno 789,2 mio din osnovne realizacije, ki se je povečala s prodajo storitvenih TOZD za 4,7 mio din ter ostalih storitev, vključno s TOZD Družbena prehrana, še za 13,8 mio din tako, da je znašala skupna zunanja realizacija 787,7 mio din, kar je za 58,3 mio din oziroma 8,5 % več kot smo predvideli v gospodarskem načrtu.

Planirana prodaja za december je bila večja kot v predhodnem mesecu, indeksi doseganja plana pa so na nivoju Železarne boljši kot mesec poprej. Količinsko doseganje plana je bilo v decembru za 0,8 % boljše kot v novembru, vrednostno pa za 5,3 %. Dosegli smo poprečno prodajno ceno 23.231 din/t. Le-ta je za 5.501 din/t višja od načrtovane in 924 din/t višja kot mesec dni poprej. Prav višja prodajna cena je vzrok za

preseganje vrednostnih rezultatov prodaje, saj je bila struktura prodaje na planirani višini. Dosežena skupna realizacija je za 32,1 % višja kot decembra lani, kljub temu, da smo v količini za lanskoletno decembrsko prodajo zaostali za 6.570 t, oziroma za 16,6 %. Zaostanek v prodaji pa je nastal zaradi nižje proizvodnje za prodajo v primerjavi z lanskoletnim decembrom.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Naša temeljna naloga je torej, da se v praksi čim bolj celovito uresniči takšen samoupravni položaj delavcev, kakršnega smo z ustavo in zakonom o združenem delu določili kot temelj našega celotnega socialističnega samoupravnega sistema. Uresničitev tega in odločno premagovanje vseh odporov mora biti predvsem delo samih delavcev, komunisti pa morajo biti na čelu tega boja. Delavci v temeljnih organizacijah morajo resnično obvladati celoten dohodek. To pomeni tudi njihov odgovoren odnos do dohodka kot družbene lastnine in samoupravno sporazumevanje z delavci drugih temeljnih organizacij o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in delitev dohodka. Pri tem mora v interesu vsega delavskega razreda imeti pomembno vlogo sindikat kot spodbujevalec in udeleženec tega sporazumevanja in kot nosilec razredne politike na tem področju.

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ, 20. junija 1978



Remont na SM peči (Foto I. Kučina)

IMELI BOMO TOLIKO, KOLIKOR BOMO NAREDILI

»ČLOVEKOVO DELO JE EDINA PODLAGA ZA PRILAŠČANJE PROIZVODA DRUŽBENEGA DELA IN PODLAGA ZA UPRAVLJANJE DRUŽBENIH ZADEV.« (Ustava SR Slovenije)

Med nami ni ravno tako majhno število takih, ki se vedno mislijo, da se s slabim delom ali z izmikanjem delu da v naši družbi dobro živeti. Taki so običajno tudi najbolj glasni kadar je beseda o višini osebnega dohodka, o naraščanju cen in podobno. Med njimi tudi niso redki taki, ki so si svoj osebni standard zgradili najvišje. Hudujejo se na sistem, nad podražitvami bencina, ker si več ne morejo privoščiti dolgih izletov, nad dragimi rezervacijami za silvestrovanje, nad drago kurjavo — kdo bo neki vzdržal kurjavo v stanovanjski hiši in v vikendu ... dosegli so standard, sedaj pa lahko malo manj delajo, seveda za nič manjše ali celo za višje osebne dohodke. Tako pač menijo zaradi svoje velike kratkovidnosti, ker nedvomno pozabljajo, da bodo oni sami in mi vsi skupaj imeli toliko kolikor bomo naredili. Še več, vedeti bi celo morali, da če bomo hoteli in to nedvomno večina nas hoče, obdržati doseženi osebni in družbeni standard in ga postopno dograjevati, da bomo morali vsi skupaj mnogo več, bolj zavzeto, prizadeto in odgovorno delati.

Za take posameznike bi težko rekli, da nimajo razvitih delovnih navad, delovne zavesti, delovne kulture ... vsaj imeli so jih, dokler so si gradili svoj standard. Med takimi, ki se izmikajo delu ali slabo delajo pa je prav gotovo tudi nekaj takih, ki teh kvalitet nimajo, ki nimajo razvitega čuta odgovornosti in delovne zavesti, ki jim je citirano določilo Ustave neznanka, polno neznank pa jih spremlja tudi o drugih vprašanjih našega družbenoekonomskega razvoja.

Marsikdo bo ob tem ugovarjal, da imamo dovolj informacij, da se veliko pogovarjamo o tem ... Vsekakor pa mislimo da je tega mnogo premalo, ker mislimo predvsem na žive, neposredne stike z delavci, da, da, tudi ti so, vendar so največkrat zelo formalistični, parolarski, ponavljamo znane fraze: moramo bolje delati, varčevati, spremeniti odnos do delovnih naprav in podobno, uresničiti moramo dohodkovne odnose, nagrajevati po delu in rezultatih dela ... To so prav gotovo vsem znana gesla pa konec koncev tudi ključna vprašanja našega nadaljnjega razvoja. Toda to je za mnogo premalo, ne samo za obravnavane delavce, tudi za mnoge druge. V vsakodnevem idejnopoličnem delu smo zelo, če ne popolnoma zanamirali osnovne metode boja graditve socialističnih družbenoekonomskih odnosov — prepričevanje, argumentiranje, dokazovanje, lastno prizadevanost in zgled in to neposredno med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih. Seveda bi vsemu temu na čelu morali biti komunisti v fronti vseh organiziranih socialističnih sil.

Ne mislimo da je danes situacija, na primer, v martinarni glede fluktuacije, bolezenske odsotnosti, dotrajanosti naprav in podobno, bistveno slabša kot je bila pred leti, ko so prav ti martinariji ob uspešnem idejnopoličnem delu zveze komunistov in sindikata in ob podpori vseh samoupravnih organov jurišali na pol milijona ton jekla in uspehi. Ne da bi sedaj tehtali stanje takrat in danes, nam je to dovolj zgovoren dokaz, kaj se z organizirano idejnopolično akcijo da doseči. Pa tudi sicer bi v Železarni lahko navajali še in še take primere, ker sicer ne bi dosegli take razvojne stopnje kot smo jo.

Nedvomno pa tako idejnopolično delovanje poleg lastnega prizadevanja in zgleda, zahteva tudi več družbenopoličnega in splošnega znanja, večjo načitanost in razgledanost, kar nemalokrat pogrešamo pri mnogih družbenopoličnih delavcih, še posebno pa pri komunistih.

Ko obravnavamo nekaj ekstremnih primerov v naši praksi, ne smemo izločiti tudi drugih primerov slabega in neodgovornega dela in ravno zato moramo okrepiti družbenopoličnega dela v TOZD in delovnih skupnostih. Aktivnost v tem smislu, da dosledno uveljavljamo citirano ustavno določilo, kar pa hkrati pomeni tudi dosledni boj za uresničevanje socialističnih družbenoekonomskih odnosov. Pri tem pa nam mora še kako biti jasno, da bomo imeli toliko, kolikor bomo naredili in da bo vsak dan manj takih, ki bodo delali namesto drugih!

(Nadaljevanje s 1. strani)

in višje specifične porabe koks, ampak tudi veliko napora in nevarnega dela za vso posado pri plavžu vse dokler se delo ne normalizira.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorju **Rudolfu Dolinšku** iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za spremembo priklopnega mesta termoelementa, oziroma vgradnjo merilne glave na termoelement. Že od samega začetka izgradnje hladne valjarne Bela je obstajala problematika neprestanih lomov termoelementov pri meritvah temperature vložka na zvonastih SAN pečeh. Pri originalnih specialnih termoelementih je sorazmerno velikokrat prišlo do poškodb na stičnem (plastičnem) mestu kompenzacijskega vodnika s termoelementom. Avtor je pri popravilu izdelal tehnično izboljšavo tako, da je termoelement prilepil in na stičnem mestu uporabil standardno kovinsko glavo. S to rešitvijo se je življenjska doba poškodovanih termoelementov podaljšala na normalno in predpisano obratovalno obdobje, poleg tega pa je omogočeno sigurnejše obratovanje peči.

Avtorjem **Franču Svetinu**, **Ivanu Bucku**, **Petru Klemencu**, **Marjanu Gasarju**, **Vladu Likoviču** in **Branetu Iskrju** je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo navojev in ravnih utorov na gumi valjčnicah, ki jih uporabljajo v TOZD Hladna valjarina Bela. Dosej so te valjčnice uvažali. Po novem postopku pa kovinski del valjčnice pošiljajo na gumiranje v Savo Kranj, utope pa s posebno tehnologijo urezujejo v TOZD Strojne delavnice. V ta namen so avtorji izdelali posebne nože s posebnimi koti rezanja. Kvaliteta valjčnic je enakovredna tujim in popolnoma ustrezajo namenu.

TOZD TRANSPORT

Avtor **Viktor Žan** iz TOZD Remontne delavnice je za zavoro disel lokomotive izdelal z noži, ki se nanašajo na izum P 2449/77 »stružni noži za obdelavo umetnih mas« tesnilo profila 30/10 x 5. Z izdelavo tesnila za sedež ventila pri zavori disel lokomotive je avtor podaljšal življenjsko dobo celotnega sklopa.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Avtorju **Viktorju Žanu** iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izdelavo membran iz vulkolana za črpalko dviga in spusta brusilne glave pri CM brusilnem stroju. Zaradi večkratnih popravil na brusilnih strojih, katerih vzrok je bila največkrat poškodba na membrani črpalke, ki služi za dvig in spust brusilne glave, je avtor namesto membran iz usnja izdelal membrane iz vulkolana. Zaradi nove izbire materiala in nove debeline membrane, je avtor dosegel optimalno življenjsko dobo membrane in s tem zmanjšal število zastojev in znižal stroške vzdrževanja.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Avtorjem **Tonetu Dolencu**, **Edu Drobnaku** in **Ivu Lebnu** je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za izboljšano izvedbo kabskega kanala hidravličnega prostora kleti strojnice za nova DUO ogrodja 10 in 11. Prvotni načrt rekonstruk-

cije valjarne žice v grupi »C« je predvideval predstavitev električnih kablov proge profila 250 in starih navijalcev. Predlagatelj pa so na podlagi prvotnih načrtov iskali boljše rešitev v povezavi med starim in novim kabskim kanalom. Izvedba kabskega kanala po zamisli avtorjev je omogočila da se je s porušitvijo starega dela kanala kable samo preneslo v sedaj obstoječi kanal.

TOZD JEKLOVLEK

Avtorju **Jožu Odarju** je bilo odobreno, tretje posebno nadomestilo za uvedbo spremembe mazanja na brusilnem stroju Malcus. Sistem mazanja brusilnega stroja Malcus je bil izveden tako, da je iz rezervoarja preko ventila olje prosto teklo na os in v ležaj in nato skozi luknjo v ležaju odtok v poseben zbiralni rezervoar. Olje iz zbiralnega rezervoarja so ponovno uporabili s tem, da so ga prelili v zgornji rezervoar. Brusilec je moral pred pogonom

stroja odpreti ventil za olje. Če je brusilec pozabil odpreti ventil za olje se je ležaj lahko zaribal. Ko pa je drsni ležaj zaradi obrabe dobil tudi večjo zračnost, je olje odtokalo iz ležaja na tla. Avtor je rešil problem mazanja na ta način, da je v drsni ležaj vgradil tesnilo tako, da olje sedaj ne more odtokati prosto iz ležaja, temveč samo skozi luknjo v zbiralni rezervoar. Iz cevovoda za olje je odstranil ventil in s tem omogočil mazanje ležaja v neodvisnosti od pozabljivosti brusilca, ki lahko pozabi odpreti ventil.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi predlog za boljše izkoriščanje naprav in delovnega časa v adjustaži avtorja **Marjana Bizjaka**. Predlog se nanaša na novo tehnološko zaporedje delovnih nalog v adjustaži jeklovlek. Odbor je na predlog komisije za inovacije ocenil predlog kot koristen in odobril avtorju enkratno posebno nadomestilo.

IP

ŽELEZARNA SMEDEREVO, VREČA BREZ DNA

Komisija za družbeni nadzor skupščine SR Srbije, ki je imela, mimogrede povedano, pomemben delež pri odkrivanju zlorab v združevanju publicistov te republike, je te dni v razpravi o naložbah opozorila izvršni svet skupščine Srbije, da bo postal metalurški kombinat v Smederevu, če bodo nadaljevali z dosedanjim načinom financiranja njegove graditve brez dna. V 17 letih, kolikor časa gradijo tega orjaka, so namreč večino denarja zagotavljali z dragimi domačimi in tujimi posojili, tako da danes odplačujejo reci in piši 49 milijard din posojil.

Nasploh te dni v Srbiji o smederevski železarni veliko govorijo. V zahtevah, da je treba graditev kombinata pospešiti, je najbolj glasno združeno delo, ki že leta prispeva z davki precejšen del dohodka in upravičeno pričakuje, da bo dobilo ta denar nazaj v obliki grodja in jekla. Konec leta 1980 bi morala biti končana prva faza graditve te železarne, toda namesto tega je smederevski orjak na šibkih nogah izdal republiko nov račun z izgubami. Za sanacijo največjega giganta bazne industrije v Srbiji in njene najdražje naložbe v prihodnjem srednjoročnem razdobju je treba nujno zagotoviti 30 milijard dinarjev. Spričo dejstva, da ta železarna naravnost požira denar in da je po mnogih mnenjih edinstven zgled nesolidno začete naložbe, so se pojavili dvomi v to, ali je njegova nadaljnja graditev sploh upravičena. Te dvome so pred kratkim razbili na seji predsedstva SR Srbije in pozneje v številnih razpravah na sejah srbske »vlade« in skupščine.

Po besedah Krste Jovanovića, srbskega sekretarja za gospodarstvo, o tem ne more biti dvoma, kajti metalurški kombinat v Smederevu ima izreden pomen za gospodarstvo republike in vse države. Graditev zmogljivosti v Smederevu naj bi zmanjšala uvoz pločevin in trakov in tako izboljšala jugoslovansko plačilno bilanco.

Ko so predstavniki kombinata razlagali, zakaj se železarna gradi polnih 17 namesto 7 let, kolikor je svetovno povprečje, so poudarjali, da so dobili večino sredstev ob neugodnih pogojih. Posojila so bila dana praviloma kratkoročno, največ za pet let, z več kot 10 odstotnimi obrestmi. Da bi bilo zlo še večje, je devalvacija povečala dolgove v tujini. Ta bolelni velikan zdaj ne dela

niti s polovično zmogljivostjo. Lansko leto pa ni izpolnil niti plana proizvodnje 400.000 ton jekla. Vendar na prekinitev graditve ne bi smeli pomisliti niti v sanjah. Če bi namreč kombinat prekinil proizvodnjo, bi morali dati domači kupci do konca leta 1985 za uvoz grodja in jekla nad 1,7 milijarde dolarjev. Poleg tega bi ostalo 8500 delavcev železarne brez dela, tega pa v Srbiji ne bi nihče dovolil. Edina in prava alternativa je torej železarno dograditi, ne glede na negodovanje nekaterih.

V smederevski železarni so pri nadaljnjem pojasnjevanju ekonomskih vzrokov, zavolj katerih gre vse tako počasi, poudarjali, da delajo železarne z izgubami tudi v industrijsko razvitih evropskih državah. V Veliki Britaniji je npr. država dala iz proračuna 500 milijonov funtov, da bi ozdravila to proizvodnjo. Podobno je tudi v ZR Nemčiji in Franciji. In končno pri nas sta delali le ena ali dve od desetih železarn brez izgub. Strokovnjaki iz železarne te dni, ko prepričujejo javno mnenje o upravičenosti nadaljnje graditve, med drugim poudarjajo, da je sleherni bazna industrija izredno draga naložba in da je ni mogoče urediti brez beneficiranih pogojev graditve. Metalurški kombinat pa so gradili kot kakšno tovarnico in najemali kratkoročna posojila z visokimi obrestmi. In obveznosti so se kopičile.

Družbenopolitična skupnost te republike je v zavesti, da je ob upoštevjanju ekonomskih opravil potrebna tudi politična podpora, že nekajkrat zahtevala od delegatskega telesa, naj gre v kritiki vsega, kar je bilo doslej zanikrno, do konca, vendar naj tudi dvigne roko za nove pogodbe, s katerimi bodo zagotovili denar za nadaljnjo graditvijo metalurškega velikana v Smederevu. Delegati skupščine Srbije so šele ob drugem poskusu, na zadnji lanski seji, izglasovali zakon, ki uvaja nov poseben 1-odstotni davek iz dohodka za sanacijo kombinata. Ta zakon bo veljal do konca leta. Z njim bo republika zagotovila iz združenega dela približno 13 milijard dinarjev za sanacijo železarne, in to nevratljivo. Preostalih 17 milijard morajo zagotoviti banke, od tega 3,4 milijarde nevratljivo.

Železarna mora biti končana do konca leta 1985. Tedaj naj bi se menda ta bolelni velikan, kot mu pravijo mnogi v Srbiji, postavil na lastne noge in delal 1.650.000 ton jekla. Toda ob tem roku marsikdo dvomeče majo z glavo. Kratkotrajno, vsi vedo, kaj se je z obljubljenimi roki dogajalo doslej, prav tako ne verjamejo, da so z obdavčevanjem združenega dela za ozdravitev kombinata postavili piko. »Se veliko vode bo preteklo po Donavi mimo Smedereva, preden bo železarna zagotovila takšno proizvodnjo.« V kombinatu pa po drugi strani obeta, da bodo storili vse, da bodo zmogljivosti končno vpeljali v delo in obvladali tehnologijo, po kateri bi proizvodnja iz leta v leto naraščala.

Slobodan Đukić
(Gospodarski vestnik
9. januarja 1981)

PORTRET SODELAVCA

BOJAN LIPOVŠČEK je delovodja na pripravi varilnega praška v TOZD Elektrode. Je eden najstarejših delavcev v obratu, saj se je v železarni zaposlil že leta 1946 v takratni cevarni. Leta 1950 pa je, po odsluženju vojaščini, začel delati v elektrodnem obratu, kjer je še danes. Tu je opravljal razna dela. Bil je ključavničar, dninski vodja, izmenski delovodja.

»Bilo je težko, še posebej ko sem delal kot izmenski delovodja. Bil sem odgovoren za ves proizvodni proces v obratu. Dopoldne je še nekako šlo, ko je bilo tu tudi obratovodstvo. Toda popoldan, ko sem o vsem moral odločati sam, pa je bilo veliko težje. Problemov nikoli ni manjkalo. Velike težave smo imeli z odsotnostjo. Po eni strani je bilo zame delo vedno prvo, po drugi pa sem hotel ljudem tudi pomagati in jim ustreči, ko so bili v težavah. Sicer pa so ljudje različni in imajo različne značaje. Nekateri takoj razumejo položaj in se podredijo delovni disciplini, drugi pa svoje težave potencirajo. Več kot tri četrtine zaposlenih tukaj je žensk, ki so večinoma poročene in imajo razne obveznosti tudi doma, porodne dopuste in podobno. Z ženo sva trinajst let delala navzkriž, to je eden dopoldne, drugi pa popoldne in obratno, da je otrok imel varstvo.

Delo, ki ga opravljam sedaj je dokaj odgovorno in biti mora vestno opravljeno. Če mi pogrešimo, je lahko škoda ogromna, ker je potem tudi delo ostalih zamaženo, saj smo na začetku proizvodne verige. Pravijo, da bi naš oddelek lahko primerjali z lekarno, to pa zaradi preciznosti pri pripravi surovin. In prav zaradi tega vedno opozarjam ljudi na delovno disciplino in na moralno odgovornost, ki jo morajo čutiti pri opravljanju tega dela. Samo delo je tudi zelo težko. Nenehno smo v prahu in na prepihu, toda če mi bo zdravje dovoljevalo, upam, da se bom le nekako pretolkel še ta tri leta kolikor jih imam do upokojitve.«



Tako nekako pripoveduje, ko se pogovarjava o njegovem delu v železarni in v obratu in o vsakdanjih problemih, s katerimi se srečuje pri svojem delu. Vprašam ga tudi, ali se spominja časov, ko je začel delati v železarni. »To je bilo 1946. leta, ko sem začel delati v cevarni kot vzdrževalec. Pogoji dela so bili zaradi pomanjkljive mehanizacije veliko težji kot danes. Spominjam pa se, da je bil delovni čas v cevarni takrat izkoriščen do skrajnosti, tistega, ki te je zamenjal, si počakal na delovnem mestu. Delovna zavest je bila veliko boljša kot danes. Imeli smo svoje ideale in smo zato tudi delali z večjim elanom. Tam sem bil tudi kot skojevac 1947. leta sprejet v Zvezo komunistov.

Bojan je veliko gorja okusil tudi med vojno. Ko se pogovarjava o tem omeni, da bi bilo dobro te stvari tudi zapisati bolj potanko, da ne pridejo v pozabo. Pove tudi, da si bo zato enkrat še vzel časa. Za pisati pa bo imel res veliko, to spoznam takoj, ko je začel pripovedovati o dogodkih, ki so se vrstili od 1942. leta dalje, kljub temu, da je bil čas za najin pogovor precej omejen.

Leta 1942 so očeta, moja starejša brata in mene zaprli v Begunjah, mater in mlajšega brata pa so poslali v Sentvid. Po desetih dneh so moja starejša brata brez vsakega zaslivanja in sojenja ustrelili na Hrušici. Po nekako petih tednih so naju z očetom odpeljali v Sentvid pri Ljubljani, kjer sta že bila mati in mlajši brat. Še isti dan so nas s transportom odpeljali v Nemčijo. Spominjam se, da so bili z nami ljudje iz Hrušice, Gorij, Kamnika in od drugod. Odpeljali so nas v priseljeniško taborišče Rothmanshöhe pri Storenbergu. Moške so dali po kmetijah, nekatere, kot je bil moj oče, ki je bil poprej železničar, pa so dali delat k železnici. Bilo je septembra meseca, ko so zavezniški prvi bombardirali München. Zadeito zavezniško letalo je v neko bližino vas odrglo nekaj bomb, tako, da je bila vas deloma

porušena. Za čiščenje ruševin so uporabili nas taboriščnike. Le tisti mlajši, kot denimo moj brat, so ostali na kmetijah, kjer so delali kot hlapčki. Leta 1943, ravno po enem letu bivanja v taborišču, je umrl oče. Umrl je zaradi krvavitve iz nosu. Bil je v treh bolnišnicah, toda krvavitve mu niso mogli ustaviti. S pomočjo vseh izseljenčev smo zbrali denar in s posredovanjem neke babice, ki je dobro govorila nemško, smo preko pogrebnega zavoda iz Münchna poslali očeta v krsti domov na Jesenice, kjer je bil potem tudi pokopan. Organiziran bi moral biti šprevod od železniške postaje do pokopališča, toda to so gestapovci preprečili, tako da je oče bil pokopan brez spreveda. Za nas je bila to takrat velika zmaga, saj očeta prav gotovo ne bi dovolili odpeljati domov, če bi vedeli kdo je. Potem sem pri železnici delal jaz namesto očeta. Tu sem opravljal razna vzdrževalna dela. Spominjam se, da sem ta čas hotel izkoristiti zato, da bi se izučil poklica, ki sem se ga začel učiti, ko sem bil še doma. Mojster, pri katerem sem delal, je bil zato, in me je napotil v glavno kurilniško delavnico v München, tu pa so me kot tujca zavrnil, tako da sem naprej delal le kot pomožni delavec in to do aprila 1945. leta. Kakih štirinajst dni pred koncem vojne se nas je nekaj družin odločilo za pobeg v domovino. Do Jesenic smo potovali kakih sedem dni. Potovali smo na razne načine, z vlakom, peš, s konjsko vprego, kakor je pač naneslo. Včasih smo do kakšne postaje prišli vsak zase, potem pa spet skupaj nadaljevali pot, vse do Jesenic. Ker nismo imeli doma, smo se preselili k teti v Mojstrano.

Potem ko sem teden dni doma počival, je 6. maja prišel v Mojstrano Jeseniško-bohinjski odred, ki sem se mu tudi pridružil. Doživel sem tudi svoj ognjeni krst. Bilo je to nekje med Mojstrano in Gozd Martuljkom, ko so se Nemci tod umikali iz naše zemlje. Iz smeri Trbiža je potem prišla četrta armada in nemška kolona je bila zajeta. V tem času sem bil tudi sprejet v SKOJ, čeprav sem bil novinec v odredu. Toda vedeli so iz kakšne družine sem in okoli tega ni bilo nikakršnih pomislekov. Z Jeseniško-bohinjskim odredom sem potem šel na Koroško in potem v Ljubljano, kjer je bil odred razformiran. Potem sem bil v konjeniškem eskadronu do leta 1946, ko so me demobilizirali.

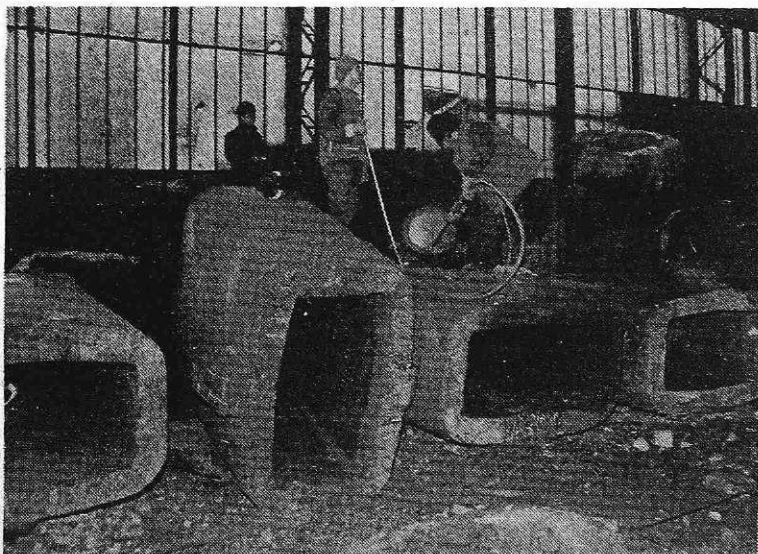
Tako je Bojan na kratko opisal svojo zgodbo iz tistih težkih časov. Potem pa je nastopil čas obnove domovine, kjer je sodeloval na raznih mladinskih akcijah, svoj delež pa je doprinesel tudi pri delu v železarni. Sodeloval je tudi pri prvih korakih samoupravljanja, ko so se šele formirali delavski sveti. Bil je prvi predsednik delavskega sveta v takratnem elektrodnem obratu. Bil je tudi predsednik mladinske organizacije sindikata, sekretar OO ZK in še vrsto drugih zadolžitev je imel. Aktiven pa je še danes kot član delavskega sveta, predsednik odbora za LO in družbeno samozaščito in član občinske komisije pri ZZZB NOV za zadeve borcev.

Sedaj z ženo živita na Bregu pri Zirovnici, kjer sta si postavila hišo, kar je bila njegova dolgoletna želja. Po odhodu v pokoj, kot pravi, pa ga čaka še veliko veselja v urejanju okolice, vrtičkarstvu in ukvarjanju z vnukoma Tadejem in Goranom.

Železarski globus

MAROKO

Britansko podjetje Davy Loewy je v ostri borbi z japonskimi, francoskimi, zahodnonemškimi in ameriškimi konkurenti dobilo naročilo za gradnjo na ključ valjarne žice in palicaste jekla. Postavljena bo v mestu Nador ob Sredozemskem morju in bo imela letno proizvodno zmogljivost 420.000 ton. Zgrajena bo v letu 1983 in britansko podjetje se je tudi obvezalo, da bo za obdobje petih let po končni izgradnji skrbelo za dobavo skupno 1,5 milij. ton gredic, potrebnih za obratovanje. V Nadoru so najprej mislili zgraditi integralno železarno, vendar so ta načrt pred tremi leti opustili in se odločili za vajarno, ki bo uporabljala polproizvod iz tujine.



Čiščenje kobil v martinarni (Foto I. Kučina)

POSKUS, DA SE DOSEŽE VEČJA POLITIČNA IN AKCIJSKA ENOTNOST

(Nadaljevanje s 1. strani)

namen konference, da na široki fronti sproži politično aktivnost, da oceni sedanje stanje in dosežke in programira delo v nadaljnjem razvoju po naslovnih vprašanjih.

Prvi del gradiva obravnava **problematiko razporejanja čistega dohodka**. Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka je bil v temeljnih organizacijah železarn sprejet 31. januarja 1978, ki pa določa le splošna načela, ne pa osnove in merila za razporejanje, ki bi jih morali vsako leto določiti v letnih planih temeljnih organizacij. V gradivu je rečeno, da je razvoj dohodkovnih odnosov, predvsem pa razvoj razporejanja osebnih dohodkov pokazal, da so nekatera določila v sporazumu preveč ohlapna in da v treh letih od sprejema nismo realizirali dveh glavnih dejavnosti:

— niso bili sprejeti pravilniki o razporejanju čistega dohodka po temeljnih organizacijah in

— razporejanje čistega dohodka ni potekalo v skladu z določili sporazuma.

»Iskati vzrok za nerealiziranje teh nalog«, je rečeno v gradivu, »je dvoizen meč. Eden od vzrokov je sigurno v tem, da razporejanju čistega dohodka nismo posvetili dovolj pozornosti oziroma povedano z drugimi besedami, preveč smo se ukvarjali s tem, da bi si pridobili čim večje osebne dohodke iz neke namišljene vsote na nivoju delovne organizacije. Premalo smo si prizadevali, da bi z boljšim delom, organizacijo dela in z manjšimi stroški dosegli večji dohodek in s tem večji čisti dohodek in večjo maso osebnih dohodkov na nivoju temeljne organizacije.« In dalje:

»Drugi enako pomembni vzrok pa je v nedoločeni načelih pridobivanja skupnega prihodka in delno skupnega dohodka v železarni. Prav udeležba vsake temeljne organizacije v skupnem prihodu daje osnovo za formiranje ustreznega dohodka in čistega dohodka.

Sodelovanje temeljne organizacije v različnih produkcijskih verigah otežkoča definiranje dohodkovnih odnosov. Pravilno oblikovanje sredstev za čisti dohodek pa je odvisno od pravilno postavljenih odnosov v produkcijskih verigah in med temeljnimi organizacijami. Temu bi morali posvetiti več pozornosti in obenem analizirati tudi samoupravno organiziranost temeljnih organizacij.

Ne da bi širše komentirali te ugotovitve v gradivu se nam zdi, da iskanje vzrokov za nerealizacijo dveh temeljnih vprašanj pri uresničevanju dohodkovnih odnosov, ne bi smel biti dvorezen meč, ker je iz zakona o združenem delu jasno razvidno, da gre pri tem že za gospodarski prestop (glej 70. in 64. člen zakona) in bi zato morali v gradivu konkretno opredeliti odgovornost za to.

V nadaljevanju gradivo opredeljuje kratkoročne in dolgoročne naloge na področju **razporejanja čistega dohodka** in prehaja na razmišljanje in predloge **nadaljnega dopolnjevanja sedanjega sistema delitve sredstev za osebne dohodke**. Ob tem so navedena predvsem nekatera v zadnjem času že uveljavljena merila (asortiment, izplen, zastoj, izpolnjevanje kvalitete programa, enakomernost odpreme in podobno) in da je v fazi dogajanja osnovni premijski sistem, ki bo v februarju predložen odborom za gospodarstvo v razpravo in sprejem.

Gradivo nekaj pozornosti namena tudi družbenemu usmerjanju delitve osebnega dohodka in uravnavanju višine osebnih dohodkov znotraj železarn.

Precej pozornosti pa je v gradivu namenjena izdelavi **razvida del in nalog** v TOZD in delovnih skupnostih, kar se vleče že od novembra leta 1979. Vzroki, da se delo pri tem preveč zavlaja, je rečeno v gradivu, je v tem, ker je delovna skupina, ki je sestavljala metodologijo razvida smatrala, da je njeno delo končano z izvedbo instruktaže, kar je bilo precizirano tudi v pogodbi o delu, na drugi strani pa se poslovodna struktura ni ustrezno vključila v nadzor in svetovanje pri delu delovnih skupin v TOZD in delovnih skupnostih, poleg tega pa tudi večina delovnih skupin ni imela dovolj lastnih iniciativ.

»Pri tem,« je rečeno v gradivu, »je najpomembnejša nedorečenost vrednotenja delovnih nalog, kar je onemogočilo primerjavo med sedanjim modelom kategorizacije in bodočim modelom analitičnega vrednotenja. Nadalje nismo bili v stanju v delovnih skupinah poiskati racionalizacijski učinek razčlenjevanja delovnih procesov v delovne naloge, neskladja med obremenitvijo posameznih sodelujočih delavcev v delovnem procesu, ker še danes nima-

mo predstave, kako bi delovne stopke lahko najbolj racionalno organizirali in ustvarjali iste ali višje delovne rezultate pri minimalni porabi delovnega časa. Razmeroma dolgo časa se je vlekle tudi samoupravno sporazumevanje oziroma sprejemanje samoupravnega sporazuma o enotni metodologiji za sestavo razvida del in nalog in želimo poudariti, da ta pravilnik še danes ni sprejet v TOZD Remontne delavnice. Poslovodni odbor in vodstva TOZD so še vedno premalo prisotna v delu teh skupin. To je pomembno zlasti zato, ker je ta naloga zelo široka, zahtevna in moramo iz nje dobiti koristi na kadrovskem in organizacijskem področju in pri boljšem izkoriščanju kapacitet.

Na razširjenem sestanku poslovodnega kolegija septembra lanskega leta so ta vprašanja obravnavali in po tem je bilo delo na tem področju močno pospešeno. Takrat sta bili odprti tudi dve vprašanji in sicer »potreba po imenovanju usklajevalnih skupin z nalogo preverjanja pravilnosti opredelitve delovnih nalog po posameznih karakteristikah zahtevnosti in strokovno politični dogovor o teži, ki naj ga ima znanje, delovni napor, odgovornost in vpliv okolja z vsemi razčlenjenimi karakteristikami v vrednosti delovne naloge. Ta dva problema še danes nista rešena,« je navedeno v gradivu.

»Na tem sestanku je bila tudi opredeljena zahteva po večji angažiranosti oddelka za študij dela in nagajevanje pri izvajanju te naloge. Intenzivnost sodelovanja delovnih skupin in strokovne službe se je močno povečala in danes lahko ugotovimo spodbuden napredek. Tako je razvid delovnih nalog za proizvodni proces v valjarni žice zaključen, če izvajamo potrebo po primerjavi in usklajevanju zahtevnosti delovnih nalog, razčlenitev delovnih procesov je v proizvodnih kot storitvenih dejavnostih v večjem delu zaključen, kjer se ni, so realne možnosti, da se v januarju zaključijo. Razčlenitev delovnih nalog pa je v precejšnjem zaostanku v službah, z izjemo oddelka za tehnične kontrole in raziskave. Pregled kaže, da še ni začeta v nabavnem sektorju in v finančno-računskem sektorju, v drugih pa je sicer začeta, vendar pa še veliko manjka do zaključka.

V gradivu so navedeni tudi zunanji vplivi, ki so upočasnilo delo na tem področju in zaključuje:

»Spriču obsežnosti delovne organizacije, kompleksnosti delovnih procesov v proizvodnih in storitvenih dejavnostih ter službah pa je treba upoštevati, da je ta naloga zelo obsežna in zahtevna in da svetovna dejavnost sloni na zelo majhnem številu delavcev in je zato predlaganje kratkih rokov s strani organov in forumov, ki nimajo dovolj pogleda v globino teh problemov neobjektivna. Mislimo pa, da je potrebno obdržati v bodoče to intenzivnost dela kot je bila v zadnjem obdobju preteklega leta. Ta intenzivnost bi nam jamčila, da bi katalog delovnih nalog z opredeljeno zahtevnostjo in vrednostjo zaključili do konca leta.

RAZPRAVA

Osnovna ugotovitev posameznih govornikov je bila nedvomno ta, da smo nekateri naloge, o katerih naj bi se opredelila konferenca, v preteklosti že večkrat zelo konkretno opredelili in bi morali predvsem poiskati krivice, ki tega niso naredili. Ponavljamo slabosti in odstopanja in neizvršene naloge in opredelitve, nič pa ne ukrepamo proti tistim, ki tega niso naredili.

Nedvomno bi morala osrednja pozornost veljati tistim govornikom, ki

so v ospredje postavili upadanje zupanja delavcev v naša delitvena razmerja in poudarili temeljno vprašanje, da je prvenstveno treba zagotoviti, da bodo delavci v TOZD in delovnih skupnostih resnično razpolagali z realiziranim dohodkom. Šele takrat, ko bodo delavci v TOZD resnično gospodarji pogojev in rezultatov svojega dela, se bo začel spreminjati tudi njihov odnos do dela, gospodarjenja, varčevanja, do navedenih, bolezenske odsotnosti, plana kadrov in podobno. Družbenoekonomske odnose pa je s svobodno menjavo dela treba zagotoviti tudi v delovnih skupnostih, kar se bo tudi odražalo v racionalizaciji dela, večji učinkovitosti in podobno. Na kratko rečeno v razpravi: intenzivno bo potrebno delati, da uresničimo neodtujljive pravice delavcev v TOZD in delovnih skupnostih.

Pozornost bi morala veljati tudi mislim izrečenim v razpravi, da bi pri opredeljevanju in uveljavljanju novega, morali bolj koristiti naše pozitivne izkušnje iz preteklih let pa tudi pozitivne izkušnje drugih. V zadnjih letih, je bilo rečeno, smo vse preveč čakali na neke idealne rešitve in zato tudi toliko zaostajamo. Dejstvo je, da homo morali še dolgo družbenoekonomske kategorije, oziroma kriterije, osnove in merila dohodkovnih odnosov izpopolnjevati in dograjevati.

Seveda je bilo v razpravi tudi ugotovljeno, da smo nekateri stvari le premaknili naprej, čeprav prepočasno, za kar pa je tudi vzrok, da smo na nekaterih rešitvah preveč čakali od zunaj, v raznih predpisih in republiških ugotovitvah. Razvojni proces pa je namreč ravno obraten, da se vse republiške opredelitve oblikujejo na osnovi prakse, doseženih pozitivnih izkušenj in dognanj v združenem delu. Zato ne bi smeli odlašati in sami iskati najboljših rešitev za vsa odprta vprašanja. Pri tem naj le omenimo, kako je bila naša lastna pobuda in praksa samoupravnih delovnih skupin, kot oblika delovanja zbora delavcev, sprejeta v slovensko in jugoslovansko prakso.

Nekateri govorniki so tudi pozitivno ocenili pobudo za sklicevanje problemskih konferenc zveze komunistov v železarni, da se doseže kar najbolj učinkovita politična in akcijska enotnost vseh subjektivnih sil in vseh delavcev pri izvajanju temeljnih razvojnih nalog. Pri tem pa bi seveda morali upoštevati pripombe udeležencev, da se gradivo za problemsko konferenco pošlje v osnovne organizacije zveze komunistov dovolj zgodaj, da se le-te lahko opredelijo do posameznih vprašanj in rešitev, ki jih bo ponudila delovna grupa za pripravo konference.

Vsekakor pa naj bi bila ta prva problemska konferenca zveze komunistov železarn tudi šola in poduk, kar so opozorili tudi posamezni razpravljalci, da čas ne dovoljuje več, da o pomembnih stvareh razpravljamo preveč na pamet, brez predhodne priprave in poznavanja idejnopoličnih izhodišč našega družbenoekonomskega razvoja. Ta izhodišča pa smo tudi pogrešili v gradivu delovne grupe, predvsem izhodišč, ki so jih v pogledu pomembnosti dohodkovnih odnosov opredelile zadnje seje centralnih komitejev Zveze komunistov Jugoslavije in Zveze komunistov Slovenije. Toda prvi korak je narejen in vsak naslednji mora biti boljši, kvalitetnejši in bolj učinkovit.

Prvo problemsko konferenco zveze komunistov železarn je vodilo predsedstvo, ki bo na osnovi gradiva in razprave pripravilo ustrezna stališča, opredelitve in naloge, ki jih bodo obravnavali v osnovnih organizacijah TOZD in delovnih skupnostih.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 19. DO VKLJUČNO 25. JANUARJA

19. januarja, JOŽE KOŠIR, vodja TOZD Transport, Mojstrana Triglav-ska 17, tel. 89-022
20. januarja, FRANC RAVNIHAR, vodja TOZD Valj. žice, Jesenice, Lipce 7 a
21. januarja, SREČKO MEŽNAR, vodja TOZD Vratni podboji, Mojstra-na, Dovje 107 a,
2. januarja, JANEZ TUŠAR, vodja kadr. sektorja, Blejska Dobrava štev. 16 B, tel. 83-082
23. januarja, JANKO PERNE, vodja invest. razvoja, Jesenice, Titova št. 20, tel. 81-904
24. januarja, MIHA STOJAN, vodja TOZD Elektrodni, Boh. Bela št. 49 a,
25. januarja, BERTI BRUN, vodja TOZD Jeklovlek, Jesenice, C. revolu-cije 1 a, tel. 82-798
V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja štev. tel. 601 sobe štev. 19.
Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v železarni Jesenice.
V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 19. 1.	JOŽE RAVNIK	BOŽIDAR ČERNE
TOREK – 20. 1.	PRIMOŽ ŽVAB	FRANC NEČIMER
SREDA – 21. 1.	FLORIJAAN MLAKAR	STANE ERZEN
ČETRTEK – 22. 1.	IVAN KAVČIČ	JOŽE PEZDIRNIK
PETEK – 23. 1.	VITOMIR PRETNAR	BERTI KRAPEŽ
SOBOTA – 24. 1.	KAREL POGAČAR	FRANCI NOVAK
NEDELJA – 25. 1.	JOŽE CEJ	MARJAN DROLČ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 19. januarja do 24. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopolodne: II. obratna ambulanta dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec
popoldne: I. obratna ambulanta dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambu-lanta dr. Nada Jensterle
Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle
Sobota 24. januarja samo dopoldne: I. obratna ambulanta dr. Brani-mir Čeh in IV. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle
Zobne ambulante:
dopolodne: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražišar za železarno: torek 20. januarja od 13. do 19. ure in četrtek 22. januarja od 13. do 19. ure.
popoldne: II. zobna ambulanta dr. Alojz Smolej
za železarno: torek 20. januarja od 7. do 13. ure
za borce: četrtek 22. januarja od 7. do 13. ure
sobota 24. januarja samo dopoldne: II. zobna ambulanta dr. Alojz Smolej.

ŽERJAVOVODSKI TEČAJ

Na osnovi potreb po žerjavovodskih objavljamo interni

RAZPIS za žerjavovodski tečaj

POGOJI:

- da je vsaj eno leto zaposlen v železarni Jesenice
- da ima kandidat najmanj šest razredov osnovne šole
- da ima odslužen vojaški rok
- da bo kandidat izpolnjeval psihofizične zahteve.

Kandidati dobijo obrazce za vpis (izjava) pri personalnih delavkah TOZD, katerim pravilno in čitljivo izpolnjene obrazce tudi vrnejo do 30. januarja 1981.

Interesenti naj se prijavijo do roka, ker poznejših prijav ne bomo spreje-mali.

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati iz TOZD, v katerih se žerjavi uporabljajo.

Po skępu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KO-FI z dne 26. 12. 1980 spreminjamo

OBJAVO

za prosta dela oz. naloge v prodajnem sektorju

TAJNICA PRODAJNEGA SEKTORJA šifra 5204 U-3 9. ktg. 1 oseba

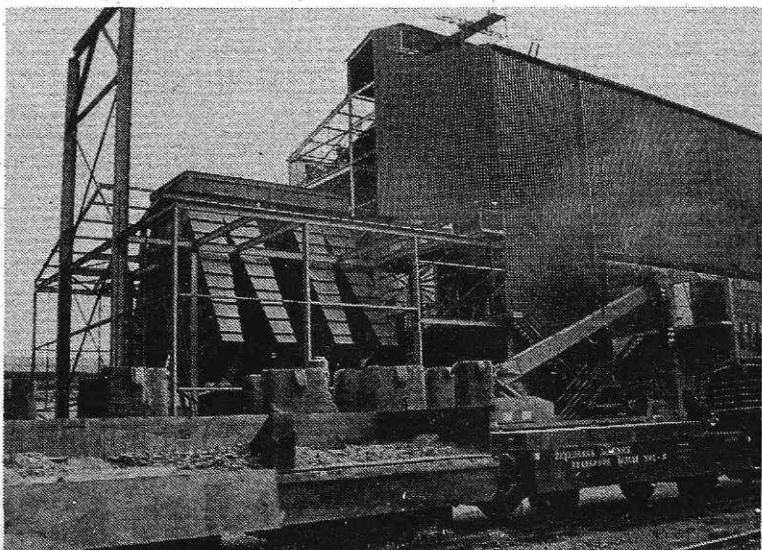
POGOJI:

Za opravljanje navedenih del oz. nalog se zahteva:

- srednja izobrazba
- pasivno znanje enega tujega jezika
- obvladanje 10-prstnega sistema pisanja na stroj
- usposabljanje za delovne naloge tajnice traja 3 mesece

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na kadrovski sektor železarn Jesenice z oznako »za delovno skupnost KO-FI«

Posebne prijavnice dobite pri kadrovskih ali v sprejemni pisarni kadrov-skega sektorja.



Odpraševalne naprave (Foto I. Kučina)

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Elektrode

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 24. decembra 16. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač. Obravnavali so samoupravni sporazum o temeljih plana Železarne za obdobje 1981–1985 in ugotovili, da je v skladu s sprejetimi temelji plana vseh temeljnih organizacij in ga potrdili. Pooblastili so delegate v delavskem svetu Železarne, da glasujejo za sprejem sporazuma.

Potrdili so samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD SZ in Interne banke za obdobje 1981–1985 s pripombo, da naj se delovna organizacija prometa in inženiringa organizira le, če je resnično potrebno, vendar v najbolj ustreznih racionalnih oblikah. Pripomnili so, da naj bodo dobave izdelkov med delovnimi organizacijami SOZD SZ bolj redne in prioritete.

Sprejeli so družbeni dogovor o temeljih plana občine Jesenice za obdobje 1981–1985 in potrdili samoupravni sporazum o temeljih plana območne vodne skupnosti Gorenjske za obdobje 1981–1985.

Obravnavali so samoupravne sporazume o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice za obdobje 1981–1985 in jih sprejeli, razen s pridržkom SIS za kulturo, ker v temeljih plana ni zajeto financiranje kulturnega doma na Jesenicah.

Obravnavali so samoupravne sporazume o temeljih planov SIS – družbene dejavnosti in materialne proizvodnje SRS za obdobje 1981 do 1985 in jih sprejeli z naslednjimi pridržki:

- raziskovalna skupnost SRS, ker v planu niso dovolj dobro izdelane naloge za področje varjenja,
 - telesna kulturna skupnost SRS, ter razporeditev sredstev ni taka kot je bilo dogovorjeno,
 - SIS elektrogospodarstvo SRS, ker niso upoštevane pripombe Železarne,
 - SIS vzdrževanje in izgradnja magistralnih in regionalnih cest v SRS, ker ni upoštevana obvoznica na območju občine Jesenice vzporedno z izgradnjo karavanskega predora.
- Potrdili so gospodarski načrt TOZD in Železarne ter bili seznanjeni z gospodarskimi načrti delovnih skupnosti:
- za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, za komercialno-finančne zadeve in elektronski računski center.

Potrdili so predlog finančno-računskega sektorja o izvedbi revalorizacije osnovnih sredstev za leto 1980.

Na predlog vodstva TOZD so imenovali inventurno komisijo za popis materiala in sredstev v TOZD.

Obravnavali in potrdili so samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje skupnih nalog ljudske obrambe in družbene samozaščite za obdobje 1981–1985.

Potrdili so predlog dopolnitve oziroma spremembe organizacije enot civilne zaščite v TOZD.

Odobrili so 10.000 din za solidarnostno pomoč potresnemu območju v Italiji iz sredstev prodanega odpadnega papirja, ki se zbira v TOZD Elektrode.

Ob sklepu seje so na predlog osnovne organizacije sindikata TOZD in vodij samoupravnih delovnih skupin potrdili predlog o podelitvi plaketa in značk »JOSIP BROZ TITO – 30 let samoupravljanja«. Plakete so prejeli: Viktor Kokošar,

Janez Kosmač, Sonja Muhar, Jožica Smrke, Franci Terseglav; zlate značke: Mira Graj, Ivanka Jensterle, Ludvik Podlesnik; srebrne značke: Josip Bajz, Boga Beton, Peter Filipovič, Anton Ključevič, Tinka Močnik, Cilka Noč, Justo Ogris.

S. M.

TOZD Družbena prehrana

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Namestnica predsednika Marija Logar je 29. decembra sklicala 16. sejo delavskega sveta. Najprej je vodja TOZD podala pregled sklepov prejšnje seje, ki so v celoti izvršeni.

V nadaljevanju so pritožbe stanovalcev samskih domov o izreku kazni, ker so kršili hišni red. Delavski svet je sklenil, da se pritožbi stanovalcev Džemala Cerića in Ekrema Babića zavrneta, pritožba Krasniča Agima pa se bo obravnavala na prihodnji seji.

Delavski svet je obravnaval in sprejel naslednje samoupravne sporazume za obdobje 1981–1985:

- o temeljih plana Železarne
- o temeljih plana SOZD SZ in Interne banke
- družbeni dogovor o temeljih plana občine Jesenice
- o temeljih planov SIS občine Jesenice
- o temeljih planov SIS (družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje) SIS ter SISEOT,
- o združevanju sredstev za financiranje skupnih nalog LO in družbene samozaščite.

V razpisno komisijo za vodja TOZD delavski svet predlaga za člana komisije sekretarja osnovne organizacije zveze komunistov TOZD, Mira Čiroviča in sekretarja mladinske organizacije Izтока Torkarja. Osnovna organizacija Sindikata pa je v komisijo predlagala Tinco Kerne in Bogdana Langusa.

IVICA Robič, Marija Sitar, Berta Svetina; bronaste značke: Vinko Bertonec, Vera Gril, Niko Kešina, Ika Kuvec, Anica Koren in Nataša Laslo.

Predsednik sindikata tov. Sedlar je delavski svet informiral, da je bilo v letu 1978 ob 40-letnici TOZD za vestno in poštreno delo pri opravljanju delovnih nalog ter za dela na področju družbenopolitične in samoupravne dejavnosti predlaganih za državna odlikovanja 11 delavcev. Od predlaganih je v letu 1980 ob prazniku 29. november prejelo državno odlikovanje RED DELA S SREBRNIM VENCEM šest delavcev in sicer: Mira Graj, Ivanka Jensterle, Viktor Kokošar, Sabina Kolarič, Margareta Kozar, Sonja Muhar in Jožica Smrke.

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V LETU 1980

Po prvih podatkih, ki pa še niso dokončni, je bila svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1980 s 717,7 milij. ton za približno 4 % manjša kot v letu 1979. Situacija je za države, ki so proizvedle več kot deset milij. ton, je razvidna iz razpredelnice.

država	1979	milij. ton	1980
Sovjetska zveza	149,1		152,0
Japonska	111,7		111,8
ZDA	123,3		100,8
Zvezna republika Nemčija	26,0		44,1
Kitajska	34,4		33,0
Italija	24,3		26,7
Francija	23,4		23,3
Poljska	19,2		20,0
Kanada	16,1		15,9
Brazilijska	19,3		15,4
Češkoslovaška	14,8		14,8
Romunija	12,9		13,5
Španija	12,3		12,7
Belgija	13,4		12,3
Velika Britanija	21,5		11,5
Indija	10,1		9,4

Države v razvoju Latinske Amerike, Azije, Afrike in Srednjega vzhoda, so tudi v preteklem letu nadaljevale s povečanjem železarske proizvodnje, čeprav ne v taki meri kot v letu 1971. Izjema je Brazilija, ki je lani povečala svojo proizvodnjo surovega jekla za 1,5 milijonov ton in je tako prišla v svetovnem merilu na deseto mesto.

Industrijsko razvite države zahodnega sveta so lani proizvedle manj kot leta 1978. Največji padec je doživela britanska železarska industrija in to za deset milij. ton in je z osmega prišla na 15. mesto v svetu. Vzrok za to je izredno slaba gospodarska situacija in s tem povezana huda kriza največje državne železarske družbe British Steel Co. V državah evropske gospodarske skupnosti je edino Italija povečala svojo proizvodnjo surovega jekla za 2,4 milij. ton, medtem ko so vse ostale članice skupaj znižale svojo proizvodnjo v primerjavi z letom 1979 za 8,3 %. Zaradi močnega padca proizvodnje v ZDA, so japonske železarne s približno enakomerno količino surovega jekla kot leta 1979, prišle v svetovnem merilu na drugo mesto. Vzhodnoevropske socialistične države so nekoliko povečale svojo železarsko proizvodnjo in Sovjetska zveza je še povečala svojo prednost na prvem mestu v svetu. Za LR Kitajsko računajo, da je njena proizvodnja surovega jekla v primerjavi z letom 1979 nekoliko padla.

Za jugoslovanske železarne kaže, da bodo ostale na približno isti ravni kot leta 1979 in sicer s proizvodnjo okoli 3,6 milij. ton surovega jekla. Vendar bomo o tem še podrobneje poročali nekoliko kasneje.

ŽELEZARSKI HUMOR

Šofer tovornjaka zapušača po končani dnini s svojim tovornjakom podjetje. Pri izhodu ga pričaka vratar:

»Kaj pa voziš?«
 »Nič, samo noter sem pe-ljal.«
 »Kaj pa ta kolobar žice?«
 »Hudiča! Že spet se zafrkavajo z menoj.«

»Ja, ja, tle pa kisikarna, kaj pa bi rad?«
 »No, v martinarni nimamo zraka!«
 »Ja pa mal okol martinarne letajte, ga boste pa dost imel.«

Na Javorniku v adjustaži sreča Miha Jožeta pa mu reče:

»A mi daš ene dve cigareti, ves dan sem »žical«, zdaj mi jih je pa zmanjkalo.«

Vodja TOZD pride na pri-vatni obisk k svojemu delavcu. Da bi oče naredil vtis, da tudi sina tako ugađa, da bo delal v Železarni, reče svojemu sinu:

»Mihec, ko boš velik, boš tudi ti hodil na siht v tovarno.«

Mihec odločno odgovori:

»A, pa bom jaz tudi lahko hodil med sihtom gledat televizijo tako kot ti?«

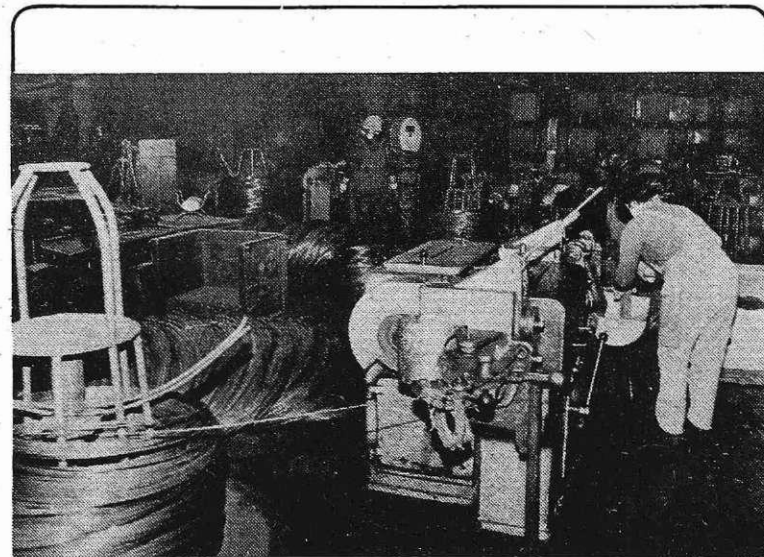
Kadar je nizek pritisk zra-ka, vedno delavci drugih obra-tov javijo v kisikarno naj po-večajo pritisk. Pri nekem ta-kem javljanju se je odvijal tale razgovor po telefonu:

»Halo, halo!«
 »Ja, kaj pa je?«
 »Tle martinarna.«

Na socialno zdravstveni oddelek pride delavec iz neke druge republike in reče delavci:

»Drugarice ja sam došao, da molim za penziju.«
 »E ne može družel!« mu od-urne delavka. »Za penziju treba ti 40 godina radnog sta-ža, a ti imaš tek 17.«
 »Pa drugarice, kad bi ja imao 40 godina staža, ja bih došao da tražim, a ne da mo-lim.«

SODELUJTE Z NAMI IN POŠILJAJTE SVOJE PRI-SPEVKE.



V elektrodnom obratu (Foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz treh temeljnih organizacij ter iz ene delovne skupnosti prejeli enajst zapisnikov samoupravnih delovnih skupin (osem iz TOZD Žičarna). Razpravljale so predvsem o gospodarskem načrtu za letošnje leto, o priznanjih posameznim delavcem za samoupravno aktivnost ter o ožjih obratnih vprašanjih.

SDS priprava vločka 2 (TOZD HLADNA VALJARNA BELA) je, razen o podelitvi priznanj in o 30-letnici samoupravljanja v Železarni spregovorila tudi o obratni problematiki. Opozarja, da zaradi prepogosto-pokvarjenih vrat med šteklom in HVB prihaja do močnega prepiha, meni pa tudi, da bi delavci zaradi povečanih naporov pri obrezovanju nerjavnih jekel zaslužili otežkočeni dodatek.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS žičarna I-1, I-2, I-3, II-2 in II-3, patentirnica 2 ter pocinkovalnica 2 in 3. Na sestankih so bila najboljše delavcem samoupravljalcem podeljena priznanja, poleg tega pa so skupine obravnavale tudi gospodarski načrt temeljne organizacije in Železarne. SDS žičarna I-1 ugotavlja, da je gospodarski načrt TOZD za 5000 ton nižji od tistega, ki so ga dosegli lansko leto (ob čemer pa je dan poudarek na kvalitetno proizvodnjo), gospodarski načrt železarne pa za 10 odstotkov, zaradi pomanjkanja raznih surovin. Rečeno je bilo tudi, da žičarji na Vaughn potrebujejo dodatna električna stikala za prve vlečne bobne. Na sestanku SDS žičarna I-3 je bilo v zvezi s planskimi nalogami poudarjeno, da bodo izdelovali kvalitetnejšo žico, s katero bodo dosegli višjo prodajno ceno in na ta način tudi predvideni dohodek. Seznanila se je tudi o pogojih za prejemanje in z višino denarnih nadomestil v primeru

brezposelnosti. SDS žičarna II-2 zahteva, da se kanal ob strojih Herborn 9 uredi in pokrije, preden pride do večje poškodbe ali nesreče. SDS žičarna II-3 v zvezi z gospodarskim načrtom meni, da predvidene proizvodnje 5000 ton VAC žice s predstavitvijo Nichof strojev k Herborn strojem ne bo mogoče realizirati. Skupina prosi tudi za takojšnje popravilo tušev v kopalnici žičarne II ter za izdelavo pregrade v sanitarijah (instalaterji so bili o tem že večkrat obveščeni). Tudi ta skupina opozarja, da lahko pride do težje poškodbe, če se ne bo takoj uredilo tla, ter pokrilo kanale okrog Herborn strojev. Skupina trdi, da je delo na strojih v takih razmerah skoraj nemogoče. Med problemi, s katerimi se v oddelku srečuje SDS patentirnica 2, je na prvem mestu izostajanje delavcev z dela. Izostanki povzročajo velike motenj v proizvodnji, med delavci pa precej hude krvi. Izostajanje naj bi preprečili tako, da bi se delavec, ki bi izostal z dela, prvič zagovarjal pred skupino, če pa bi napravil še drugi izostanek, pa naj ga skupina ne bi več sprejela medse. SDS pocinkovalnica 2 pa ugotavlja, da je disciplina v skupini zadovoljiva, pritožuje pa se nad nizkimi temperaturami v obratu.

Tudi na sestanku SDS delavnica elektroenergije (TOZD ENERGETIKA) je bilo dvema sodelavcema podeljeno priznanje za samoupravno aktivnost. SDS se je seznanila tudi z odgovoroma vodje TOZD na vprašanja iz decembra in julija lanskega leta. SDS na podlagi odgovora iz julija (vprašanje se je nanašalo na nadurno delo) ugotavlja, da vodstvo TOZD regularno dopušča opravljanje nadurnega dela na domu. Zato zahteva od vodje TOZD, da v okviru svojih pristojnosti takoj ukrepa in preko vodij dejavnosti (elektroenergija, toplotna energija, PFV energija) prepove kakršnokoli opravljanje rednega ali nadurnega dela na domu. Seznanila se je tudi s sklepi samoupravnih in družbenopolitičnih organov TOZD. Nerazumljivo se ji zdi sklep po katerem je odbor za delovna razmerja v TOZD nekemu delavcu, ki je bil iz druge TOZD premeščen v

TOZD Energetika, odobril en dan neplačanega dopusta še pred prestopom v njihovo TOZD. Vodstvu elektroenergije je skupina predlagala, da naj bi sprožilo postopek za priznanje beneficirane dobe za delavce, ki delajo v delavnici elektroenergije, za dva pomožna delavca pa postopek za napredovanje iz tretje v četrto kategorijo. Pri utemeljevanju svojega predloga se primerjajo z žerjavno skupino elektrodelačnice Jesenice in elektrovodizvalci martinarne, sklicujejo pa se tudi na to, da 90 odstotkov delovnega časa opravljajo svoja dela in naloge v prostorih s povečano nevarnostjo in v prisotnosti visoke napetosti. Predlagala je tudi, da naj bi vodstvo TOZD odvojilo potrebna finančna sredstva za dodatno življenjsko zavarovanje delavcev, ki svoje delo opravljajo v območju visoke napetosti. V delavnici bi radi imeli tudi omarico prve pomoči ter sliko maršala Tita. Ker stanovalci v Vintgarju še vedno odmetujejo smeti na tlačni cevovod elektrarne Vintgar, SDS pričakuje od vodstva elektroenergije, da bo ustrezno ukrepalo pri skupščini občine Radovljica.

Na sestanku SDS-kemijski laboratorij HVB (DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE) je bilo v zvezi z gospodarskim načrtom za leto 1981 postavljeno vprašanje, kaj se glede izobraževanja predvideva za OTK-kemični oddelek. Sicer pa ugotavlja, da je lani kar uspešno delala (plan točk je kljub nekaterim negativnim rezultatom zaradi zastojev v proizvodnji presegla za 20.000 točk). Ugotavlja pa tudi, da je v lanskem letu padla delovna disciplina. Vzrok za padec discipline vidi v prepogosti fluktuaciji delovnega kadra (vsak mesec so imeli spremenjeno strukturo). Upa pa, da se to letos ne bo več dogajalo. Obveščena je bila tudi, da je bilo rešeno vprašanje vrednotenja delovnih nalog analitika za plin. Prav delavcu, ki opravlja to delo, je bilo dodeljeno tudi priznanje ob 30-letnici samoupravljanja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje – Božidar Lakota

PRED LETNIMI ČLANSKIMI SESTANKI IN SEJAMI KONFERENC ZVEZE SINDIKATOV

V naši zadnji številki smo opozorili na statutarne sklepe Zveze sindikatov Slovenije v zvezi z letnimi članskimi sestanki in sejami konferenc zveze sindikatov in o rokih v katerih morajo biti letos izvedeni po sklepu statutarne komisije republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Danes pa nekaj besed o usmeritvah za pripravo in izvedbo letnih članskih sestankov osnovnih organizacij in letnih sej sindikalnih konferenc, konferenc osnovnih organizacij in koordinacijskih odborov sindikata, kakor jih je opredelila statutarna komisija.

Že v prejšnji številki smo omenili, da letošnje priprave potekajo v času, ko je celotna družbenopolitična aktivnost usmerjena zlasti na:

- uresničitev politike gospodarske stabilizacije;
- sprejemanje srednjeročnih planov;
- razvijanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja, v katerem bo delavec, organiziran v zvezi sindikatov, celovito obvladoval vse tokove družbene reprodukcije;
- priprave na tretji kongres samoupravljalcev.

Seveda pa bo na letnih sestankih in sejah potrebno prvenstveno izhajati iz ocene uresničevanja programov, ki so jih organizacije sprejele na svojih občnih zborih in ocene uresničevanja sklepov devetega kongresa Zveze sindikatov Slovenije, zlasti izvrševanje tistih nalog, ki se neposredno nanašajo na osnovne organizacije. Oceniti pa bo treba tudi vključevanje organizacij v širše družbene aktivnosti, ki so potekale v okviru SZDL kot frontne organizacije. Oceniti pa bo potrebno tudi, kako so se posamezne organizacije uveljavile v konkretnih sredinah in kako so uresničevale svoje temeljne ustavne naloge.

Na letnih sestankih in sejah pa bo potrebno oceniti usposobljenost posamezne sindikalne organizacije in organov za uresničevanje njihove družbene vloge in oceniti ali sta organiziranost in delovanje skladna s statutom ZSS in pravili osnovne organizacije oziroma poslovnikom konference oziroma koordinacijskega odbora.

Ocene in ugotovitve, ki bodo sprejete na sejah in konferencah, zlasti glede nalog, ki predstavljajo stalno jedro sindikalne aktivnosti, bodo tudi osnova za opredelitev nalog za naslednje enoletno obdobje. Le-te morajo biti usmerjene na bistvena vprašanja uresničevanja in razvijanja samoupravljanja kot celovitega družbenega odnosa, na razvijanju dohodkovnih odnosov in aktivnosti za uspešno gospodarjenje in poslovanje.

Ocene in ugotovitve o delovanju v preteklem enoletnem obdobju in programske usmeritve za prihodnje obdobje pa morajo zajemati tudi druga vprašanja in naloge osnovnih organizacij in vseh oblik njihovega povezovanja v organizacijah združenega dela.

Te se nanašajo na sprejemanje in uresničevanje stabilizacijskih načrtov povezano z obravnavo in sprejemanjem zaključnih periodičnih računov in oceno vseh stabilizacijskih elementov, vključno z oceno vpliva delavcev na politiko cen, organizacijo preskrbe, raziskovalno dejavnostjo in pospeševanjem inventivne dejavnosti. V tem okviru je potrebno proučiti tudi svobodno menjavo dela v samoupravnih interesnih skupnostih in vpliv delavcev na te procese.

Na letnih sestankih in sejah bo morala posebna pozornost veljati ekonomskim odnosom s tujino in v okviru tega ugotoviti, kakšen je bil vpliv delavcev na izvoz in uvoz, oziroma na ustvarjanje, gospodarjenje in trošenje deviz in kako vplivajo na uvoz in uporabo tujega znanja, tehnologije in tehnike in podobno.

Pri ocenjevanju aktivnosti in učinkovitosti organizacij in organov sindikata na področju planiranja je

potrebno s posebno pozornostjo ugotoviti, v kolikšni meri so v teh aktivnostih sodelovali delavci, kako so delovale strokovne službe, potek usklajevanja planov v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in v širših okvirih.

Ker je v ospredju aktivnosti zveze sindikatov vprašanje delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela, naloge na tem področju so bile opredeljene na drugi konferenci ZSS decembra lanskega leta, je še posebno skrbno treba oceniti kakšno je stanje v posameznih TOZD oziroma organizacijah združenega dela. Ob teh vprašanjih je potrebno tudi analizirati oblikovanje dohodka in delitve osebnih dohodkov v delovnih skupnostih skupnih služb.

Na sestankih in sejah bo morala teči beseda tudi o nadaljnjem razvoju samoupravljanja in v zvezi s tem oceniti organiziranost z vidika zakona o združenem delu. Posebna pozornost bo morala veljati proučevanju delovanja samoupravne delavske kontrole kot jo opredeljuje zakon o združenem delu.

Posebno področje obravnave in ocene je seveda delovanje delegatskega sistema, ker je zveza sindikatov politično odgovorna za delovanje delegacij in delegatov. Oceniti bo potrebno, kako so osnovne organizacije povezane in kako sodelujejo z delegati in delegacijami. Pri tem bo pozornost morala veljati tudi stalnim kadrovskim pripravam oziroma evidentiranjem.

V okviru nalog s področja socialne politike bo na letnih članskih sestankih potrebno temeljito pregledati, kako se osnovne organizacije vključujejo v aktivnosti za povečanje dohodka in produktivnosti, v razreševanje vprašanj delavcev z nizkimi osebnimi dohodki; razvijanje družbenega standarda, usklajevanje politike socialnih korektivov, razreševanje stanovanjskih vprašanj; urejanja varstva pri delu; širjenju možnosti za organiziran oddih in rekreacijo; vključevanje otrok v organizirano otroško varstvo in celodnevno osnovno šolo; izgrajevanje pokojninskega in invalidskega sistema; naloge na področju kadrovske politike in zaposlovanja in podobno.

Stalno politično aktivnost zahteva tudi proces uvajanja usmerjenega izobraževanja. Zato bo na sestankih in sejah potrebno tudi ugotoviti aktivnost sindikalnih organizacij pri uresničevanju usmerjenega izobraževanja, še posebno z vidika kadrovskih potreb v konkretnih sredinah in kako posamezne organizacije združenega dela uresničujejo svojo izobraževalno funkcijo.

Nenehna aktivnost sindikalnih organizacij je potrebna tudi pri uresničevanju stališč republiškega sveta ZSS o kulturi, ki so bila sprejeta novembra lanskega leta. Skrb za nadaljni razvoj kulturnega življenja in sploh naloge s področja kulture morajo biti zajete v programih dela za leto 1981.

Kljub stalnim političnim prizadevanjem za večjo ustvarjalnost in inventivno dejavnost delavcev niso doseženi veliki rezultati za razvoj proizvodnih sil in večjo produktivnost dela. Seveda ta ugotovitev ne rešuje, da se temeljito oceni tudi to področje in opredeli nadaljna aktivnost.

Naslednje področje, ki mora biti prisotno na letnih članskih sestankih in sejah in sploh v stalnem delu sindikalnih organizacij je uresničevanje nalog na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, ob pripravah za sprejem in uresničevanje novega zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Pomemben predpogoj za učinkovito samoupravljanje je tudi razvijanje medsebojnega obveščanja delavcev, pri čemer ima zveza sindikatov pomembno vlogo in odgovornost. Poleg ocene stanja, bo tudi na tem področju potrebno opredeliti naloge organizacij v naslednjem obdobju.

Na članskih sestankih oziroma sejah bo treba tudi oceniti: vključevanje sindikalnega članstva — delavcev v delo osnovnih organizacij; delovanje sindikalnih skupin; politično izvršilno vlogo izvršnega odbora in delo posameznih članov izvršnega odbora; finančno-materialno poslovanje (tudi zaradi stabilizacije); povezovanje osnovne organizacije v sindikalno konferenco osnovnih organizacij ter v koordinacijski odbor sindikata SOZD; povezovanje osnovne organizacije s krajevnimi skupnostmi; vključevanje v sindikat dejavnosti.

Seveda vse te razprave in ocene morajo potekati z vidika uresničevanja vloge in nalog sindikata, ustrezne organiziranosti, kadrovske usposobljenosti in usposabljanja za delo v sindikalnih organizacijah.

Ocena skladnosti organiziranosti in metod delovanja bo eventualno opozorila tudi na dopolnitev pravil osnovne organizacije, poslovnika konference osnovnih organizacij oziroma poslovnika koordinacijskega odbora sindikata. V zvezi s tem je v Sindikalnem poročevalcu št. 10 z dne 27. decembra 1980 objavljen tudi vzorec sprememb in dopolnitev poslovnika o organizaciji in delovanju konference osnovnih organizacij zveze sindikatov.

Iz vseh teh precej skrajšanih usmeritev, ki so bile prav tako objavljene v navedenem Sindikalnem poročevalcu, prilogi Delavske enotnosti, vidimo, da se bo nalog v zvezi s pripravami letnih članskih sestankov osnovnih organizacij in letnih sej sindikalnih konferenc, konferenc osnovnih organizacij in koordinacijskih odborov sindikata, potrebno takoj lotiti, če hočemo da bodo ocene dovolj objektivne in prodorne za nadaljnje delo.

Železarski globus

INDIJA

Pred kratkim je indijska vlada potrdila projekt za gradnjo nove integrirane železarne v Visakhapatnamu, ki jo bodo gradili s finančno in tehnično pomočjo Sovjetske zveze. Prva faza gradnje predvideva letno proizvodnjo 1,2 milij. ton surovega jekla, druga faza 3,4 milij. ton in zadnja do 10. milij. ton. V proizvodnem programu bo imela valjano žico, razne profile in nosilce ter paličasto jeklo.

LIBERIJA

Rudniki železove rude Bong Mine, ki je oddaljen 80 km od glavnega mesta Monrovia in je obratoval za potrebe zahodnonemške in italijanske železarske industrije, je po lanskeoletnem državnem udaru začasno prenehal obratovati. Vzrok za to je zapora 80 km oddaljenega pristanišča in pomanjkanje potrebnih naftnih derivatov. Letna proizvodna zmogljivost tega rudnika je 7,5 milij. ton železove rude in 5 milij. ton peletov.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

15

ZAŠČITA ŽIVALI OB KEMIČNEM NAPADU

Za takšne primere je priporočljivo takoj poklicati strokovnjaka, ki bo govedu dal najprej sredstva za pomiritev in popustitev krčev v požiralniku, da bo lahko varno in uspešno pomagal.

Prvo pomoč bomo dali sami le tedaj, kadar ne moremo dobiti strokovnjaka in če se pri govedu začno kopičiti plini v vampu. Govedo zvalimo na tla in dobro zvezamo, glavo iztegnemo in fiksiramo z nosno zadrgo. Tujek, ki smo ga otipali v vratnem delu požiralnika, potiskamo s prsti ali pestmi proti ustom. V ta namen lahko uporabimo dve zaobljeni palici. Če ne moremo odstraniti tujka, in če je vamp hudo napet s plini, moramo žival takoj razvezati, da bo vstala in s trokarjem izpustiti pline.

Nikoli ne smemo uporabiti bičevnia ali naprave za potiskanje tujka v vamp, ker lahko naredimo smrtno nevarne poškodbe, tujek pa lahko obtiči v prsnem delu požiralnika. To lahko povzroči naglo zadušitev in otežuje poseg strokovnjaka.

Zamašitev požiralnika lahko preprečimo, če pokladamo krmo, sekano na majhne kose, živalim pa preprečimo pobiranje sadja, krompirja in drugega.

BRUHANJE

Bruhanje povzročajo v prvi vrsti obolenja prebavil: vnetje žrela in tujek v žrelu, zamašitev požiralnika, katar ter vnetje želodca in čreves, snovi, ki dražijo želodčno sluznico, motnje v prehodnosti želodca in čreves, nekatere bolezni jeter, vnetje trebušnice itd. Pri prašičih in psih bruhanje spremljajo nekatera obolenja možgan in možganskih ovojnic ter nakopičenje nekaterih snovi v organizmu (npr. zastrupitev s sečem). Mesojede živali in prašiči bruha pogosto, medtem ko prežvekovalci in kopitarji izjemoma. Pri kopitarjih je to vedno znamenje hudega obolenja prebavil.

Bruhanje je vedno znamenje bolezni. Včasih je tudi koristno, ker odstrani škodljive snovi iz želodca, požiralnika in žrela. Ko draženje preneha, preneha tudi bruhanje. Če je bruhanje trdovratno in če izsušuje ter izčrpa žival, moramo poklicati žvinozdravnika, da bo ugotovil vzrok in predpisal ustrezno zdravljenje.

KOLIKE KONJ

Kolike so skupina obolenj prebavil, ki imajo skupna bolezenska znamenja — trebušne bolečine.

Konji so posebno dovzetni za črevesne krče, spremembe črevesnih položajev, razširitve želodca, zbiranje plinov v prebavilih in za zaprtje prebavil. Prav tako so zelo občutljivi za nagle spremembe zračnega pritiska, temperature, vremena in krme.

Ker so kolike vedno nevarne, moramo takoj poklicati strokovnjaka, da bo ugotovil vzrok in ustrezno zdravil. Do njegovega prihoda moramo preprečiti, da bi žival jedla, legala ali se sunkoma metala na tla in se valjala. Najboljše je, da konja do prihoda žvinozdravnika vodimo sem in tja.

Posebej je treba omeniti, da konji, ki so zboleli za vraničnim prisadom, kažejo znamenja kolike, zato je potrebna še večja previdnost in hitrejša strokovna pomoč.

Kolike lahko preprečimo, če konje redno in pravilno krmimo ter primerno uporabljamo za delo. Če žival ne dela, se mora sprehajati vsaj uro na dan, hkrati je treba zmanjšati obrok za eno tretjino ali polovico. Hrana mora biti zdrava in dobra. Koruzo in ječmen konji na splošno slabše prenašajo kot oves. Najboljša krma je sladko travniško seno, medtem ko so kislo seno, slama in koruznica težko prebavljivi.



Se vedno dobro služi (Foto I. Kučina)

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

PREMOGOVA GOŠČA, NADOMESTILO ZA NAFTO

Že nekaj let švicarsko podjetje Sulzer, ki izdeluje dizel motorje, raziskuje možnost uporabe goriv, izdelanih na osnovi premoga. Ta bi prišla v poštev za pogon počasi obratujočih dizel motorjev.

Do danes so že ugotovili, da je tekoče gorivo, izdelano sintetično iz premoga, pri uporabi v Sulzerjevih počasi obratujočih dizel motorjih možno uporabiti. Kot ovira za normalno uporabo pa sta visoka cena in možnost nabave.

Iz tega razloga so v tem švicarskem podjetju osredotočili svoje napore na goriva, katerih osnovni sestavni del je premogova gošča. Ta je sestavljena iz finega prašatega premogovega prahu, dizel olja in glede na pogoje tudi nekaj vode. Takšno pogonsko gorivo so razvijali že v ZDA ob finančni pomoči ministrstva za industrijo.

Eno izmed preizkušenih goriv iz gošče se sestoji iz mešanice fino mletega premoga in iz dizel olja z 32 odstotnim utežnim

deležem premoga. Poskusi so pokazali, da pri uporabi tega goriva ni bilo nobenih motenj pri delovanju motorja. Tako vbrizgavanje, kakor tudi zgorevanje goriva je potekalo dobro. Tudi sistem za vbrizgavanje takšnih, zelo viskoznih goriv, so že z uspehom preizkusili. Več raziskav, ki so jih opravili na tem področju je pokazalo, da je mogoče s tem sistemom vbrizgavati gošče, ki vsebujejo do 50 % premoga. Tudi termodinamični učinek motorja je bil zelo ugoden, saj je na osnovi enake toplotne vrednosti ostal na celotnem območju obremenitve v ustrezni velikosti 2 %.

Zaradi zelo visoke vsebnosti silikatov v premogu, oziroma v pepelu, nastane pri uporabi tega goriva določena obraba na šobah za vbrizgavanje, kakor tudi na obročih cilindrov. Zato je za uporabo tega goriva potrebno znižanje količine silikatov v premogu.

To je mogoče doseči z uporabo že znanih postopkov za pripravo premoga. Takšne postopke so že uspešno uporabili v poskusnih napravah v podjetjih, ki se s tem posebej ukvarjajo. Odstranjevanje negorljivih primesi goriva izvedejo z enostavnimi postopki na osnovi flotacije in težnosti in sicer pri zadnji stopnji mletja mokrega premogovega prahu. Ugoden stranski učinek majhne vsebnosti pepela v premogu, je zmanjšanje

onesnaženosti ozračja. To pa je problem, ki ga je treba pri večji porabi premoga kot goriva v vsakem primeru rešiti.

Obrabo, ki nastane pri uporabi tega goriva, tudi po odstranitvi večine pepela, je treba zmanjšati s konstrukcijskimi izboljšavami na posameznih delih motorja. Tudi problem priprave tega goriva in transportiranja je danes že dejansko rešen. Že obstoječe naprave za izdelavo premogove gošče, ki se sestoji iz prašnih delcev premoga, zmletega v krogljčnih mlinih in vode, pripravljajo za parne kotle in transportirajo po cevovodih. Za uporabo pri dizel motorjih je treba dodati še manjše količine dizelskega olja.

Zato so pri Sulzerju že danes prepričani, da so tehnični problemi priprave in vskladičenja tega goriva rešeni. To bo pomagalo pri nadaljnjem razvijanju še neresenih problemov. Kaže, da ni več daleč čas, ko bo premogova gošča sestojela iz 50 % premoga, 20 % dizelskega olja in 30 % vode (v utežnih delih) lahko nadomestila težko olje, ki ga danes uporabljamo kot gorivo počasi delujočih dizel motorjev.

V DECEMBRU SICER POD PLANOM, VENDAR NEKAJ REKORDNIH DOSEŽKOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

martinarni so bile težave zaradi občasne pomanjkanja gorila, kar je povzročilo podaljšanje šaržnih časov in nižjo proizvodnjo. Razen tega zaradi izvedbe remontov tudi ni bilo mogoče ves mesec obratovati s petimi SM peči. V elektro jeklarni niso dosegli z načrtom predvidene proizvodnje zaradi raznih obratovalnih zastojev, med katerimi sta bila najdaljša na Lectromelt električni peči, okvara trafo 110 KV, 19 ur in stikala na trafo 18 MVA 20 ur.

Izpolnjevanje proizvodnega programa se je v martinarni s 95,3 % v primerjavi z novembrom (97,3 %) poslabšalo, v elektro jeklarni pa s 95,1 % (91,1 %) močno popravilo. Na napravi za kontinuirno vlivanje je bilo odlih 3.334 ton blumov ali 90,1 % na sicer za 300 ton višje postavljene operativni program, kot je predvideval gospodarski načrt.

Načrtovana skupna proizvodnja je bila presežena. Tujim naročnikom je bilo dobavljeno 115,4 ton jeklenih odlitkov in je bil s tem nadoknaden zaostanek iz meseca novembra.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Glavna značilnost v decembru je bila v tej valjarni izjemno dolga obratovalna kampanja potisne peči, ki je trajala od 1. do 29. decembra in je bilo v tem času prevladanih 9.521 ton domačih in tujih slabov. Rezultat tega je bila rekordna proizvodnja toplovaljanih trakov na valjarskem ogrođu štekel in sicer 20.799 ton. Prav tako je bila doslej najvišja skupna proizvodnja v adjustaži valjarne štekel v višini 18.572 ton. Vzporedno s tem je bila dosežena tudi rekordna količina toplovaljanih trakov za potrebe hladne valjarne Bela 9.690 ton.

Nekoliko manjša je bila proizvodnja v valjarni bluming in zato celotna skupna proizvodnja ni bila dosežena.

Izredno se je izboljšal delež direktno valjanih trakov Dinamo kvalitete, na kar je vplivalo tudi dobro delo elektro jeklarne. Zato je bila tudi preskrba hladne valjarne Bela s to kvaliteto trakov v decembru zelo dobra.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V decembru je bilo v tej valjarni 60 ur zastojev zaradi okvare na peči

Železarski globus

LIBIJA

Med arabskimi državami ima Libija največje zaloge železove rude. Nahajališče v Wadi Shati ima milijardo ton zanesljivih in dve milijardi možnih rezerv. Vsebnost železa se giblje med 35 in 50 % in fosforja okoli 1 %. Francoski železarski inštitut RSID je izvedel poskuse s koncentracijo in peletizacijo te rude. Ugotovil je dobre rezultate tako pri koncentriranju kakor tudi pri proizvodnji peletov.

**Dopisujte
u naše
glasilo**

za ogrevanje blumov in 17 ur zaradi zloma valja na valjarskem ogrođu Jumping. To sta bila vzroka, da načrtovana skupna proizvodnja ni bila dosežena.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Zaradi obratovanja na dve izmeni znižan operativni program skupne in gotove proizvodnje je bil dosežen s 100,7 %, oziroma 100,3 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Zaradi dobrega obratovanja valjarne štekel se je stanje s preskrbo polproizvoda za to temeljno organizacijo precej izboljšalo. Zato sta bila tudi skupna in gotova proizvodnja doseženi s 95,7 %, oziroma 95,2 %. Zaradi pomanjkanja vagonov in kamionov je bila odprema nižja, kot bi z ozirom na doseženo proizvodnjo lahko bila. Zaradi dobre preskrbe s polproizvodom je bila proizvodnja dinamo kvalitete s 3.197 tonami v decembru rekordna. Nerjavnih kvalitet je bilo proizvedeno v tem mesecu 352 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Zaradi zadostne dobave toplo valjanih trakov iz tujih virov, je ta temeljna organizacija lahko dosegla načrtovano skupno proizvodnjo s 119,6 %. Tudi izpolnitev kvalitetskega asortimenta je bila dobra, saj je bilo visokoogljanih jekel izvaljanih 175

ton (novembra 162 ton) in Dinamo kvalitete 560 ton (novembra 307 ton).

TOZD ŽIČARNA

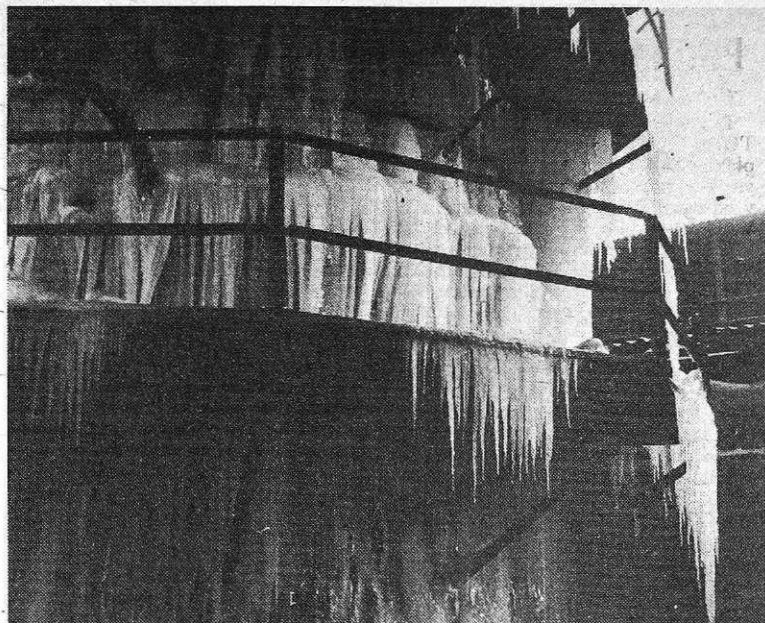
Žičarna zaradi spremenjenega kvalitetskega asortimenta znižani program skupne in gotove proizvodnje ni dosegla. Glavni vzrok za to je bilo pomanjkanje žice za direktno vlečenje in debelejših dimenzij. Kvalitetni asortiment je bil izpolnjen dobro, saj je v decembru izdelala 1.265 ton patentirane žice (novembra 1.255 ton), 534 ton VAC žice (novembra 470 ton) in 134 ton EPP žice (novembra 154 ton).

TOZD PROFILARNA

Zaradi težav pri preskrbi s polproizvodom je profilarna dosegla zaradi obratovanja na dve izmeni znižan operativni program skupne proizvodnje s 74,9 %.

TOZD ELEKTRODE

Gospodarski načrt je bil v decembru dosežen samo pri ognjevzdržnem materialu, medtem ko je pri oploščenih elektrodah, varilni žici in taljenem prašku precej zaostal. Pri oploščenih elektrodah je bil glavni vzrok za proizvodnji elektrod za izvoz, ki imajo počasnejši tempo izdelave. Proizvodnja varilne žice je bila nižja zaradi pogostih zastojev zaradi okvar na Curto strojih in visoke bolezenske odsotnosti, medtem, ko je bilo na napravah za proizvodnjo taljenega praška tudi preveč okvar.



Plavž v ledenem oklepu (Foto I. Kučina)

TOZD VRATNI PODBOJI

Podobno kot v novembru, je bil tudi v decembru s 137,8 % močno presežen povišani operativni program.

TOZD JEKLOVLEK

Načrtovana proizvodnja je bila v decembru dosežena s 108,6 %. Gospodarski načrt izdelane jekla je bil dosežen s 104,3 %, luščene s 116,5 %, brušene s 122,2 % in toplotno obdelane s 135,1 %.

TOZD ŽEBLJARNA

Gospodarski načrt je bil v decembru postavljen zelo visoko in 98,5 % izpolnitev načrta je bila mogoča samo z dodatnim delom, ob prostih sobotah in nedeljah. Pozitivno je na dosežen rezultat vplivalo tudi zmanjševanje zastojev zaradi mehanskih okvar. Pri odpremi je bilo nekaj težav zaradi nekompletnosti naročil in pomanjkanja vagonov. Gospodarski načrt izvoza, ki je bil tudi visok, je bil dosežen s 96,2 %. Avgust Karba

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA za prodajo					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Plavž	14.200	14.200	12.601,5	88,7	88,7							
Jeklarna	42.350	42.800	37.525,8	88,6	87,7							
- SM jeklarna	27.400	27.400	24.308,8	88,7	88,7							
- El jeklarna	14.950	15.400	13.217,0	88,4	85,8							
- ASEA peč	5.800	6.900	6.385,7	110,1	92,5							
- LM peč	9.000	8.350	6.630,5	73,7	79,4							
- BBC peč	150	150	200,8	133,9	133,9							
Livarna	153	153	158,5	103,6	103,6	60	60	115,6	192,7	192,7	115,6	
- jeklo livarna	150	150	155,2	103,5	103,5	60	60	115,5	192,5	192,5	115,5	
- kovino livarna	3	3	3,3	110,0	110,0	-	-	0,1	-	-	0,1	
Valjarna bluming-štekel	38.000	38.000	34.887,6	91,8	91,8	7.370	7.370	6.746,7	91,5	91,5	6.397,5	
- bluming	20.200	20.200	16.881,6	83,6	83,6	400	400	578,9	144,7	144,7	467,8	
- štekel - razrezoval.	14.810	15.000	15.052,6	101,6	100,4	4.130	4.170	3.181,6	77,0	76,3	3.237,6	
- štekel - termična obd.	2.990	2.800	2.953,4	98,8	105,5	2.840	2.800	2.986,1	105,1	106,7	2.692,1	
Valjarna žice in prof.	9.500	9.500	9.010,5	94,8	94,8	2.630	2.100	2.216,0	84,3	105,5	2.273,4	
- valjarna žice	9.500	9.500	9.010,5	94,8	94,8	2.630	2.100	2.216,0	84,3	105,5	2.273,4	
- valjarna profilov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Valjarna debele ploč.	8.300	6.500	6.544,4	78,8	100,7	8.190	6.390	6.406,3	78,2	100,3	6.472,7	
Hladna valjarna Bela	7.800	7.800	7.423,5	95,2	95,2	7.720	7.720	7.386,0	95,7	95,7	6.247,6	
Hladna valjarna Jesenice	2.530	2.530	2.900,6	114,6	114,6	2.370	2.370	2.733,7	115,3	115,3	2.647,3	
Žičarna	6.000	4.800	4.540,8	75,7	94,6	4.390	3.440	3.246,6	74,0	94,4	2.950,7	
Profilarna	2.350	1.650	1.317,6	56,1	79,9	2.190	1.490	1.060,6	48,4	71,2	1.126,2	
- HOP	2.155	1.455	1.189,2	55,2	81,7	2.040	1.340	953,5	46,7	71,2	1.023,2	
- rondele	20	20	40,2	201,0	201,0	20	20	40,3	201,5	201,5	53,6	
- diski	120	120	82,0	68,3	68,3	120	120	-	-	-	-	
- cestna ograja	55	55	6,2	11,3	11,3	10	10	66,8	668,0	668,0	49,4	
Skladišče 38	170	170	25,1	14,8	14,8	170	170	25,2	14,8	14,8	26,3	
Vratni podboji	90	120	165,4	183,8	137,8	90	120	165,2	183,6	137,7	128,4	
Jeklovlek	1.800	1.800	1.955,5	108,6	108,6	1.800	1.800	1.838,3	102,1	102,1	1.486,2	
Elektrode	1.940	1.940	1.606,7	82,8	82,8	1.760	1.760	1.400,3	79,6	79,6	1.468,9	
- elektrode, var. žica	1.690	1.690	1.267,2	75,0	75,0	1.690	1.690	1.260,8	74,6	74,6	1.325,6	
- varilni prašek	70	70	43,8	62,6	62,6	70	70	43,9	62,7	62,7	47,7	
- suha elektr. masa	-	-	25,9	-	-	-	-	25,9	-	-	25,9	
- ognjevzdržni mat.	180	180	269,8	149,9	149,9	-	-	69,7	-	-	69,7	
Žebljarna	1.030	1.030	1.014,6	98,5	98,5	1.030	1.030	1.010,0	98,1	98,1	959,7	
ŽELEZARNA	136.213	132.993	121.678,1	89,3	91,5	39.770	35.820	34.350,5	86,4	95,9	32.300,5	
Elektrode Zagreb	-	-	-	-	-	330	330	809,1	245,2	245,2	809,1	
SKUPAJ	-	-	-	-	-	40.100	36.150	35.159,6	87,7	97,3	33.109,6	

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

PREMOG KOT REDUCENT PRI IZDELAVI ŽELEZOVE Gobe

Eno izmed presenečenj pri sedanji krizi v svetovni železarski industriji je, da zanimanje za izdelavo železove gobe s pomočjo direktne redukcije ne kaže nobenega popuščanja. Vendar je pri tem značilno, da narašča zanimanje za postopke, pri katerih uporabljajo kot reductent tudi gorivo.

Južnoafriška republika, ki nima niti narite, niti zemeljskega plina, zato pa velike zaloge kvalitetnega premoga, namerava v bližnji prihodnosti znatno večati svoje proizvodne zmogljivosti za izdelavo železove gobe. Vendar gre pri tem za proizvodne postopke s trdnim reductentom kot SLRN (Lurgi — ZRN), DRC (Direct Reduction Corp. — ZDA), Accar (Allis Chalmers — ZDA) in Codir (Krupp — ZRN).

Tudi druga afriška država Liberija bo gradila napravo za izdelavo železove gobe. Reducent bo tudi v tem primeru premog.

V primerjavi z Južnoafriško republiko, Liberijo in še z nekaterimi državami, ZDA danes še nimajo težav pri preskrbi z zemeljskim plinom. Vendar ob hitri rasti cen in zmanjševanju zaloga, se bo situacija že v bližnji prihodnosti naglo poslabšala. Istočasno pa je pomembno, da so zaloge kvalitetnega premoga v tej državi ogromne. Zato kaže, da proizvodnja železove gobe v ZDA ne bo dosegla večjega razmaha tako dolgo, dokler ne bodo proizvodni postopki s trdnim reductentom dosegli takšne proizvodne zanesljivosti, kot jo imata danes najvažnejša in najbolj razširjena postopka s plinastim reductentom — HyL in Midrex.

Glede na današnjo aktivnost na področju razvijanja in izpopolnjevanja postopkov za izdelavo železove gobe s premogom kot reductentom kaže, da je možnejši prodor tega postopka v železarne blizu. Če bodo projekti, ki jih sedaj pripravljajo tudi tehnično in ekonomsko uspešno zaključeni, potem bo situacija na tem področju kmalu jasna.

Širjenje proizvodnje železove gobe po svetu je lahko znamenje za pričetek obdobja, ko bodo pričeli na področju železarske industrije v osnovi spreminjati določene tehnološke proizvodne nazore. Ena izmed dejstev, ki podpira to mnenje, je, da japonske železarne zelo nerade gradijo nove plavže. To utemeljujejo s tem, da je sedanje število japonskih plavžev več kot dovolj za pokrivanje sedanjih in eventualnih možnih potreb v bližnji prihodnosti. Vzporedno s tem pa vedno večji delež kontinuirno odlitega jekla z znatno večjim izplenom zmanjšuje

potrebo za večjo proizvodnjo in s tem tudi za jekleni odpadki in grodelj.

Japonske železarne zelo podrobno proučujejo možen vpliv proizvodnje železove gobe na ekonomičnost proizvodnje surovega jekla — to je na proizvodne in investicijske stroške. Situacija z mini železarnami je pokazala, da so te železarne pod ustreznimi pogoji lahko konkurenčne v izdelavi jekla prek plavža in kisikovih konvertorjev. Zato je možno, da bo železova goba postala bolj zanimiva za železarsko industrijo okoli leta 1990 in kasneje.

Jasno je, da bi vedno večja proizvodnja železove gobe imela močan vpliv na gradnjo in proizvodnjo kisikovih konvertorjev, ki so v polni meri odvisni od plavžev in njihove proizvodnje gorila. Pri tem je posebno zanimiva zamisel nosilcev projekta proizvodnje železove gobe v Liberiji, ki nameravajo predelati železovo gobo v surovo jeklo preko kisikovih konvertorjev. To bodo dosegli s pretaljevanjem železove gobe v kupolkah. Znano je tudi, da namerava v ZDA vrsta manjših železarn uporabljati postopek izdelave surovega jekla v kisikovih konvertorjih s pretaljevanjem jeklene odpadka in gorila v kupolkah.

Na osnovi takšne situacije je možno sklepati, da bi lahko igrala proizvodnja železove gobe v bližnji prihodnosti v svetovni železarski industriji vedno večjo vlogo. Veliko bo lahko k temu pripomogla vedno večja uveljavitev proizvodnih postopkov, ki uporabljajo kot reductent namesto zemeljskega plina premog.

PRODAJA KOLIČINSKO POD, VREDNOSTNO...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pregled prodaje posameznih TOZD kaže, da so mesečni količinski plan prodaje presegli v TOZD Livarna, kjer so nadoknadili zaostanek v odpremi, ki je nastal v novembru. Več kot smo planirali so prodali tudi v TOZD Hladna valjarna Jesenice, Vratni podboji in Elektrode. Ostale TOZD planirane prodajne količine niso dosegle. Največji je bil zaostanek v TOZD Profilarna, saj le-ta zaradi pomanjkanja polproizvoda še vedno obratuje na dve izmeni. Pomanjkanje vložnega materiala je tudi glavni vzrok za nedoseganje planiranih količin prodaje v TOZD Valjarna bluming-štel in Žičarna. V TOZD Valjarna bluming-štel prodaja zaostaja za planirano, deloma zaradi nižje proizvodnje kot je bila načrtovana, deloma pa tudi zaradi zagotavljanja vložka za druge TOZD v proizvodni verigi Železarn. Zaostanek v proizvodnji za prodajo je vzrok tudi za nedoseganje prodajne količine v TOZD Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Bela ter Žebliarna, izjema je le TOZD Jeklovlek, kjer je bila proizvedena količina nad planirano, prodana količina pa zaostaja za družbenim planom za 314 ton oziroma za 17,4 % na račun spremembe v zalogah, vendar so kumulativni rezultati za to TOZD izredno ugodni, saj tako količinsko kot vrednostno presegajo plan.

Povprečne prodajne cene so v decembru prav v vseh TOZD presegle planirano višino. Največje je bilo preseganje v TOZD Žebliarna in sicer za 66,3 %, zelo ugodne cene so bile dosežene tudi za izdelke iz TOZD Profilarna (61,9 % nad planirano višino), več kot za 40 % pa so plansko ceno prodaje presegli pri prodaji debele pločevine, elektrodah, varilne žice in varilnega praška ter za proizvode iz TOZD Jeklovlek. Te cene so vplivale na vrednosti rezultat Železarn kot celote pa tudi posameznih TOZD, tako je da je bila predvidena realizacija nižja od planirane višine le v TOZD Hladna valjarna Bela za 1 %, v TOZD Žičarna za 5 % in v TOZD Jeklovlek za 7,5 %, presežek pa je bil največji v TOZD Livarna in sicer za 122,7 %, zaradi kasnitve odpreme v novembru, tej pa sledijo TOZD Vratni

podboji (78 % nad planom), Elektrode (57,6 % nad planom) in Žebliarna, ki je planirano realizacijo presegla za 55 %.

Kumulativni podatki o prodaji pa kažejo, da je Železarna s prodajo 400.409 ton izdelkov osnovne dejavnosti, pri povprečni prodajni ceni 19.111 din/t iztržila 7.652 mio din. Ta se je s prodajo storitvenih TOZD ter ostalo realizacijo povečala za nadaljnjih 187 mio din, tako da je znašala celotna zunanja realizacija v letu 1980 7.838.827.099 din. Količinsko smo zaostali za planirano prodajo za 15,9 % medtem, ko znaša vrednostni zaostanek le 6,5 %. Povprečna prodajna cena je za 2.094 din/t oziroma 12,3 % višja kot je bila planirana prodajna cena za predvideni asortiment.

Tri TOZD so v letu 1980 presegle planirano količino prodaje in sicer TOZD Vratni podboji za 23,9 %, TOZD Jeklovlek za 1 % ter TOZD Žebliarna za 0,9 %, ker pa so bile

poprečne prodajne cene v teh TOZD višje od planiranih, tudi vrednostni rezultati presegajo načrtovane. Planirane realizacije v preteklem letu niso dosegle TOZD Valjarna bluming-štel (91 % plana), Valjarna žice in profilov (77,8 % plana), HV Bela (79,7 % plana), Žičarna (93,7 % plana) in Profilarna (90,7 % plana). Z izjemo proizvodov iz TOZD Hladna valjarna Bela, so vse TOZD presegle načrtovano prodajno ceno.

Primerjava izvršene prodaje leta 1980 z letom 1979 pa kaže, da v količinski prodaje zaostajamo za rezultati iz leta 1979 za 9,7 %, saj so bile težave z vložkom še bolj pereče kot leto poprej. Povprečna prodajna cena pa je bila v letu 1980 za 5,262 din/t oziroma 38 % višja kot v letu 1979, tako da je bila lanskoletna zunanja realizacija za 1.558 mio din ali 24,6 % večja kot leto poprej. Prav v vseh TOZD so v letu 1980 vrednostni rezultati prodaje boljši kot v letu 1979. Preseganje pa se giblje med 4,2 % v TOZD Valjarna žice in profilov in 56 % v TOZD Vratni podboji.

PZ

Približno enak padec realnega osebnega dohodka napovedujejo v globalu za vso Slovenijo. Družbeni dogovor o usmerjanju delitve dohodka in osebnega dohodka je bil s to viši-

no izplačanega osebnega dohodka zagotovito spoštovan. Ko bodo znani natančnejši podatki, bomo o problematiki osebnega dohodka v letu 1980 pripravili izčrpnijo informacijo.

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV - DECEMBER 1980

Obdobje	ur na zaposl.	OD na urno	din na zaposl.	din na 182 ur	% učinka	Indeks OD 1979	100
L. 1977	189,6	25,86	4.904	4.707	33,0	62,3	
L. 1978	188,9	31,94	6.034	5.813	35,0	76,6	
L. 1979	189,8	41,50	7.873	7.553	35,7	100,0	
I. 1980	191,5	45,00	8.625	8.190	36,6	109,6	
II. 1980	185,6	46,30	8.592	8.426	38,3	109,1	
III. 1980	188,7	45,36	8.561	8.256	38,2	108,7	
IV. 1980	188,0	45,44	8.541	8.270	37,9	108,5	
V. 1980	188,2	45,15	8.497	8.217	36,8	107,9	
VI. 1980	185,2	43,97	8.141	8.003	37,2	103,4	
VII. 1980	189,8	46,70	8.866	8.499	39,3	112,6	
VIII. 1980	189,2	46,27	8.753	8.421	44,2	111,2	
IX. 1980	187,2	47,31	8.857	8.610	42,6	112,5	
X. 1980	194,4	52,37	10.179	9.531	42,6	129,3	
XI. 1980	188,2	53,92	10.148	9.813	43,2	128,9	
XII. 1980	191,8	55,17	10.583	10.041	43,7	134,4	
XII. 1979	191,8	44,30	8.505	8.063	36,7	108,0	
I-XII. 1980	189,0	49,94	9.436	8.089	40,0	119,9	
I-XII. 1979	179,8	41,50	7.873	7.553	35,7	100,0	

STRUKTURA OSEBNEGA DOHODKA V DECEMBRU 1980

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fizično zaposl.	Struktura OD v %			
			24=100	21=100	17=100	
1. Osnovni OD	26.126.210	4.106	38,8	40,0	49,6	
2. Učinek	11.419.805	1.795	17,0	17,6	21,6	
3. Stimulacija za proizvod.	2.437.573	383	3,6	3,7	4,6	
4. Ocena del. prisp.	3.432.006	538	5,1	5,2	6,5	
5. Skupaj 1-4	43.415.594	6.822	64,5	66,5	82,3	
6. Nočni dodatek	1.782.014	280	2,7	2,7	3,4	
7. Popoldanski dod.	1.068.035	168	1,6	1,6	2,0	
8. Nadurni dod.	1.499.718	236	2,3	2,3	2,8	
9. Nedeljski dod.	676.378	106	1,0	1,0	1,3	
10. Sobotni dod.	2.646.963	42	0,3	0,4	0,5	
11. Praznični dod.	328.910	52	0,5	0,5	0,6	
12. Skupaj 6-11	5.620.018	884	8,4	8,5	10,6	
13. Otežkočeni dod.	769.454	121	1,1	1,2	1,5	
14. Dodatek za del. dobo	2.066.344	325	3,1	3,2	3,8	
15. Sobotni dopust	550.428	87	0,8	0,8	1,5	
16. Ostala doplačila	178.466	28	0,3	0,3	0,3	
17. Skupaj 5+12 do 16	52.600.304	8.267	78,2	80,5	100,0	
18. Plačan praznik	2.655.826	416	3,9	4,1	5,0	
19. Redni in izr. dopust	8.205.919	1.290	12,2	12,6	15,6	
20. Nadom. OD za bol. ods. do 30 dni	1.831.070	288	2,7	2,8	3,5	
21. Skupaj OD iz sredstev DO	65.293.119	10.261	97,0	100,0	124,1	
22. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	1.885.147	296	2,8	2,8	3,6	
23. Ostale refundacije	163.632	26	0,2	0,3	0,3	
24. Izplačani neto OD	67.341.898	10.583	100,0	103,1	128,0	

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE TER ODPREME V DEC. 1980

TOZD	IZVRŠITEV DECEMBER 1979			DRUŽBENI PLAN DECEMBER 1980			IZVRŠITEV DECEMBER 1980			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
Livarna	37,9	27.001	1.024.903	60	30.000	1.800.000	115,9	34.589	4.009.192	305,8	128,1	391,2	193,2	115,3	222,7
Valj. bluming-štel	6.477,3	16.205	104.967.614	7.370	18.060	133.104.272	6.397,5	22.421	143.438.034	98,8	138,4	136,6	86,8	124,1	107,8
- bluming	381,9	12.946	4.944.902	400	13.030	5.212.122	467,8	22.594	10.569.738	122,5	174,5	213,8	117,0	173,4	202,8
- štel	6.095,4	16.410	100.022.712	6.970	18.349	127.892.150	5.929,7	22.407	132.868.296	97,3	136,5	132,8	85,1	122,1	103,9
Valj. žice in prof.	1.477,6	10.150	14.997.485	2.630	10.652	28.015.604	2.273,4	14.068	31.981.959	153,9	138,6	213,2	86,4	132,1	114,2
Valj. debele ploč.	8.699,0	12.211	106.223.591	8.190	15.305	125.347.738	6.473,5	22.201	143.717.706	74,4	181,8	135,3	79,0	145,1	114,7
Hladna valjarna Bela	10.029,6	14.016	140.572.567	7.720	20.037	154.683.138	6.247,6	24.501	153.075.137	62,3	174,8	108,9	80,9	122,3	99,0
Hladna valjarna Jesenice	1.903,5	16.364	31.150.195	2.370	18.307	43.386.830	2.647,3	21.583	57.136.944	139,1	131,9	183,4	111,7	117,9	131,7
Žičarna	3.714,9	17.366	64.514.581	4.390	19.786	86.859.980	2.950,7	27.957	82.492.053	79,4	161,0	127,9	67,2	141,3	90,0
Profilarna	2.167,9	12.605	27.326.037	2.190	14.062	30.795.672	1.126,2	22.767	25.641.235	51,9	180,6	93,8	51,4	161,9	83,3
- HOP	1.925,1	10.466	20.147.459	2.040	12.211	24.910.302	1.023,2	20.827	21.309.782	53,2	199,0	105,8	50,2	170,6	85,5
- ronđele	69,2	35.607	2.463.016	20	38.863	777.260	53,6	54.279	2.911.924	77,5	152,4	118,2	268,0	139,7	374,6
- stebrič + distančn.	85,5	20.941	1.791.074	10	20.781	207.810	49,4	28.735	1.419.529	57,8	137,2	79,3	494,0	138,3	683,1
- diski	88,1	33.182	2.924.488	120	40.836	4.900.300	26,5	30.710	813.057	19,6	109,2	21,4	15,6	98,4	15,3
Skladišče 38	135,0	28.127	3.797.648	170	31.200	5.304.000	128,4	35.533	4.561.870	130,1	133,4	173,6	142,7	124,9	178,1
Vratni podboji	98,7	26.643	2.627.976	90	28.456	2.560.995	148,6	32.096	47.701.531	85,0	130,6	111,0	82,6	112,1	92,5
Jeklovlek	1.748,9	24.569	42.968.822	1.800	28.636	51.545.217	2.278,8	25.501	58.113.743	89,5	187,1	167,4	109,0	144,5	157,6
Elektrode	2.547,0	13.628	34.709.555	2.090	17.644	36.876.730	2.209,1	26.280	58.055.003	91,8	182,5	167,6	105,7	148,9	157,4
- elektr., v. žica, prašek, masa, Emona Zgb.	2.406,4	14.398	34.646.567	2.090	17.644	36.876.730	2.209,1	26.280	58.055.003	91,8	182,5	167,6	105,7	148,9	157,4
- ognjevar. mat.	140,6	448	62.988	1.030	10.364	10.674.790	69,7	842	58.740	49,6	187,9	93,3	93,2	166,3	155,0
Žebliarna	644,4	11.686	7.529.661	1.030	10.364	10.674.790	959,7	17.238	16.543.290	148,9	147,5	219,7	93,2	166,3	155,0
OSNOVNA REALIZACIJA	39.681,7	(14.677)	582.410.635	40.100	(17.730)	710.954.966	33.111,7	(23.231)	769.225.751	83,4	158,3	132,1	82,6	131,0	108,2
Realizac. storitvenih TOZD			3.265.171			5.476.480			4.725.048			144,7			86,3
Ostala realizacija vključno Družbena prehrana			11.028.641			9.312.925			13.791.934			125,1			148,1
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	39.681,7	(15.037)	596.704.447	40.100	(18.098)	725.744.371	33.111,7	(23.790)	787.742.733	83,4	158,2	132,0	82,6	131,5	108,5

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR - DECEMBER 1980

TOZD	IZVRŠITEV OD I – XII 1979			DRUŽBENI PLAN OD I – XII 1980			IZVRŠITEV OD I – XII 1980			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	714.3	25.926	18.520.077	700	30.000	21.000.000	654.1	33.604	21.979.671	91.6	129.6	118.7	93.4	112.0	104.7
Valj. bluming-štel	68.671.3	14.690	1.008.780.461	84.200	17.341	1.460.151.200	68.928.4	19.276	1.328.667.911	100.4	131.2	131.7	81.9	111.2	91.0
– bluming	5.713.0	12.410	70.896.946	4.500	12.147	54.661.500	4.845.0	16.951	82.128.211	84.8	136.6	115.8	107.9	139.5	150.2
– štel	62.958.3	14.897	937.883.515	79.700	17.635	1.405.489.700	64.083.4	19.452	1.246.539.700	101.8	130.6	132.9	80.4	110.3	88.7
Valj. žice in prof.	27.137.6	8.452	229.376.141	29.200	10.512	306.964.280	21.009.7	11.373	238.950.580	77.4	134.6	104.2	72.0	108.2	77.8
Valj. debele pločevine	95.028.4	12.388	1.177.211.498	96.700	14.529	1.404.988.550	82.656.5	17.822	1.473.105.459	87.0	143.9	125.1	85.5	122.7	104.8
Hladna valjarna Bela	92.426.7	14.045	1.298.136.015	93.940	19.094	1.793.693.865	75.784.7	18.867	1.429.815.386	82.0	134.3	110.1	80.7	98.8	79.7
Hladna valjarna Jes.	27.093.3	14.750	399.621.620	28.050	17.363	487.032.150	27.930.3	19.554	546.138.312	103.1	132.6	136.7	99.6	112.6	112.1
Žičarna	49.964.4	15.633	781.093.161	54.650	19.152	1.046.647.710	42.774.9	22.939	981.199.631	85.6	146.7	125.6	78.3	119.8	93.7
Profilarna	23.620.6	12.365	292.074.529	26.490	14.065	372.578.780	19.447.5	17.367	337.751.806	82.3	140.5	115.6	73.4	123.5	90.7
– HOP	21.660.5	11.105	240.543.378	24.700	12.407	306.451.430	17.774.4	16.220	288.293.029	82.1	146.1	119.9	72.0	130.7	94.1
– ronle	243.4	33.031	8.040.403	270	36.009	9.722.430	371.9	45.126	16.784.137	152.8	136.6	208.7	137.7	125.3	172.6
– stebrič. + distančn.	805.2	17.846	14.369.829	120	20.781	2.493.720	854.2	21.091	18.015.299	106.1	118.2	125.4	711.8	101.5	732.4
– diski	911.5	31.947	21.120.919	1.400	38.508	53.911.200	447.0	32.796	14.659.341	49.0	102.7	50.3	31.9	85.2	27.2
Skladišče 38	607.2	28.701	17.426.295	2.000	30.100	60.200.000	740.5	27.467	20.340.268	122.0	95.7	116.7	37.0	91.3	33.8
Vratni podboji	1.125.9	24.892	28.137.657	1.250	27.900	34.875.000	1.548.8	28.344	43.897.907	137.6	113.4	156.0	123.9	101.6	125.9
Jeklovlek	19.579.8	22.528	441.083.265	20.970	26.285	551.204.300	21.186.1	29.123	616.994.437	108.2	129.3	139.9	101.0	110.8	111.9
Elektrode	27.068.5	12.800	346.425.746	26.330	16.918	445.442.770	26.156.7	17.715	463.379.419	96.6	138.4	133.8	99.3	104.7	104.0
– elektrode, v žica, prašek,															
– masa, Emona Zgb.	24.291.8	14.176	344.363.028	26.330	16.918	445.442.770	23.526.1	19.627	461.745.524	96.8	138.5	134.1	89.4	116.0	103.7
– ognjevzdržn. mat.	2.773.7	744	2.062.718	–	–	–	2.630.6	621	1.633.895	94.8	83.5	79.2	–	–	–
Žebljarna	10.568.4	9.991	105.584.092	11.490	9.985	114.731.860	11.591.2	12.931	149.884.674	109.7	129.4	142.0	100.9	129.5	130.6
OSNOVNA REALIZACIJA	443.603.4	(13.849)	6.143.470.557	475.970	(17.017)	8.099.510.465	400.409.4	(19.111)	7.652.105.461	90.3	138.0	124.6	84.1	112.3	94.5
Realizac. storitvenih TOZD			40.099.358			45.036.000			48.693.971			121.4			108.1
Ostala realizacija vključno Družbena prehrana			97.370.205			113.025.100			138.027.667			141.8			122.1
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	443.603.4	(14.159)	6.280.940.120	475.970	(17.349)	8.257.571.565	400.409.4	(19.577)	7.838.827.099	90.3	138.3	124.8	84.1	112.8	94.9

ZAOSTRENI OBETI, OBVEŠČENOST IN ODGOVORNOST

»Zmanjkalo je manevrskega prostora za materialni razvoj, ki je zasnovan na nadaljnjem zadolževanju države in na inflacijskem financiranju nerealnih ciljev,« je nedavno poudaril izvršni sekretar predsedstva CK ZKS v razgovoru na političnem aktivu občine Vučitrn. Podatki o zadolženosti jugoslovanskega gospodarstva, pričakovanja nekaterih slovenskih gospodarstvenikov v zvezi s preskrbo s surovinami in reprodukcijskim materialom (s tem v zvezi pa tudi z zastoji, tudi zaradi menjavanja programov, ki imajo za posledico zmanjšanje produktivnosti in izpad dohodka), ki jih povzemamo po gospodarskem vestniku (GV 25. 12. 1980), oceno o resnosti položaja samo še potrjujejo.

ZAOLŽENOST IN AKUMULACIJA

Kot piše Jože Petrovič naj bi jugoslovansko gospodarstvo v letu 1980 odšlo za posojila kar 85 milijard dinarjev obresti. Zadolženost gospodarstva se je v petih letih povečala kar za trikrat, od 345,8 milijard din v letu 1975 na 1087 milijard v letu 1980. Gospodarstvo mora za odplačevanje obresti dati že 7-8 odstotni delež od doseženega dohodka, sama industrija pa celo 9-10 odstotni delež. Delež akumulacije iz skupnega dohodka se je po letu 1974 stalno zmanjševal, delež iz katerega gredo sredstva za delavčev porabo pa se je povečeval, še bolj pa delež, ki zajema dogovorjene obveznosti, splošno in skupno porabo ter ostale obveznosti. Nekateri dejavnosti morajo dati za obresti že kar 20 % doseženega dohodka. Pri proizvodnih glinicah je stopnja zadolženosti dosegla že 79,6 vseh skupnih virov poslovnih sredstev, pri izdelovalcih bakra 70 %, pri izdelovalcih kmetijskih strojev 61,4 %, v avtomobilski industriji 63 %, v ladjedelnicah 65,5 %.

TEŽAVE NEKATERIH DELOVNIH ORGANIZACIJ

Tudi pričakovanja gospodarstvenikov, ki so jih novinarji Gospodarskega vestnika povprašali o pogojih gospodarjenja v lanskem in letošnjem letu, niso rožnata.

Tako Jože Vonta, vršilec dolžnosti predsednika medobčinske gospodarske zbornice za ljubljansko območje med drugim meni, da če bi hoteli imeti večjo proizvodnjo na podlagi produktivnosti, bi moral biti nemoten dotok materiala takorekoč nujna. Dejal je, da bi težko trdil, katera dejavnost na ljubljanskem območju se ne srečuje s težavami v zvezi z nabavo materiala, da pa je še bolj neugodno to, da v začetku letošnjega leta ne pričakuje boljšega položaja in da delovne organizacije pač iščejo različne nadomestne možnosti, tudi s hitrimi zamenjavami v proizvodnji. Prav tako je po njegovem mnenju težko reči, kje so pravzaprav večje težave, pri nabavi domačega ali uvoženega materiala. Govoril je tudi o izvozu surovin, ki bi jih potrebovali doma.

Janez Pograjc, predsednik medobčinske zbornice za Podravje je ugotavljal, da bo oskrba s surovinami in reprodukcijskim materialom ob prehodu iz leta 1980 v leto 1981 slabša kot ob prehodu iz leta 1979 v leto 1980. Med drugim omenja, da v vrsti delovnih organizacij opozarjajo na težave, ki jim jih pomanjkanje surovin in reprodukcijskih materialov povzroča pri uresničevanju izvoznih obveznosti.

Jože Tavželj, direktor sektorja na načrtovanje proizvodnje in domačo nabavo v ljubljanskem Leku, ki uvaža približno 80 % surovin za proizvodnjo, je pripovedoval o tem, kako so lani vsak teden, pač glede na surovine, ki so jih imeli, načrtovali proizvodni program in da se jim za letošnja obetajo slabši časi, ker bodo šli v letošnje leto z manjšimi zalogami kot v lanko. Poleg tega jih nekateri domači dobavitelji opozarjajo, da jim brez zagotovljenih deviz ne bodo več prodajali svojih izdelkov, medtem ko drugi zahtevajo od njih dinarske naložbe za posodobitev proizvodnje. Poskusi, da bi z njimi navezali dolgoročne sodelovanje, pa večinoma naletijo na gluha ušesa.

Ljubljanski Litostroji so leto 1980 uspešno prebrodili (dosegli so načrto-

vane proizvodne rezultate), čeprav so se srečevali s precejšnjimi zamudami zaradi pomanjkanja surovin. Predstavniki je omenili tudi, da jim je v letu 1980 nereden priliv deviz onemogočal kvartalno načrtovanje uvoza, iz zagate pa jih je trikrat rešil avans SIS EOT (vendar se na takšne rešitve dolgoročno ni moč zanašati). Letos bodo uvozne potrebe poskušali pokriti z lastnim izvozom, z združevanjem deviznih sredstev in s konverzijo, za katero pa še ne vedo, kako bo izvedena, zaradi česar so Litostroji načrti za letošnje leto manj optimistični.

V Verigi Lesce jim je poleg jekla občasno primanjkovalo tudi drugih vrst reprodukcijskega materiala (plastika, kemikalije, orodje, lesena embalaža in drugo). Zaradi pomanjkanja žice nekaterih dimenzij so morali pogosto tudi spreminjati proizvodnjo. Kot ocenjujejo so zaradi tega izgubili kakih 15 do 20 milijonov din dohodka. Za 1. kvartal 1981 so si zagotovili zaloge jekla, slabše pa kaže za naprej. Domači proizvajalci niso pripravljeni zagotoviti toliko jekla kot leta 1980, poleg tega pa zahtevajo delno plačilo v devizah.

Tržiškemu Peku so uvozne omejitve povzročile največje pomanjkanje materiala v zadnjem četrtletju 1980, spremembe v proizvodnji pa so jim zmanjšale dohodek za 15 do 20 milijonov dinarjev.

V novomeškem Novoteksu jim je primanjkovalo tako domačih kot tujih surovin. Največji izpad — blizu 20 milijonov din (skupni mesečni prihodek je sicer okrog 130 milijonov) so imeli v novembru. Boje se, da bo v letu 1981 še težje za surovine in reprodukcijski material.

V mariborski Metalni, kjer v proizvodnji uporabljajo okrog 80 % železarskih izdelkov, so pomanjkanje železarskih izdelkov še posebej močno občutili leta 1979, ko so se železarne začele močneje usmerjati v izvoz.

V mariborski Livarni dobave sekundarnih surovin na temelju sklenjenih sporazumov dobro potekajo, pri primarnih pa čutijo težave v časovnem razporejanju dobav in v neustvarjenih dogovorjenih dobavah, kljub temu, da so za cink v Šabcu sovložili 10 milijonov din (poleg tega pa prispevali še 3,5 milijona din za pokrivanje izgube), za borski baker pa 30 milijonov din. V leto 1981 gredo brez surovinskih zalog, usmerjajo pa se v kvalitetnejše programe, ki bodo nadomestili količino.

V soboški Muri se pritožujejo nad neizpolnjevanjem dobavnih rokov ter nad kvaliteto domačih tkanin, zaradi česar se boje zlasti težav in reklamacij na tujih tržiščih.

Na medobčinski gospodarski zbornici Koper so takoj ob težavah ustanovili posebno službo za pomoč pri nabavi manjkajočih surovin in materialov. Kljub temu pa se organizacije na tem območju srečujejo s težavami. V Tomosu se je dogajalo, da so stale serije mopedov, ker je manjkalo v proizvodnji vrednostno sicer nepomembni del, toda iz uvoza. V izolski ladjedelnici »2. oktober« so izgubili kupce, ker niso mogli uvoziti oziroma dobiti nekaterih kakovostnih materialov (nekateri od teh so naše organizacije izvozile). V sežanski Iskri je bilo zaradi pomanjkanja repromateriala 60 delavk več kot mesec dni brez dela. Težave glede deviz sta imeli tudi DO Trgavto in Agraria (nista dobili rezervnih delov za popravilo večjih voz), pa tudi Delamaris in Argo.

IN ŽELEZARNA...

Ne bo odveč, če se ob tem še enkrat ozremo na ugotovitve, ki sta jih v noveletni številki Železarja med drugim zapisala Igor Uršič in Stefan Nemec oziroma, ki jih vsebuje članek »Poslovna politika ŽJ v letu 1981« v prvi letošnji številki Železarja. Namreč, da so lani skorajda v sleherni TOZD in DO v SOZD SZ čutili težave v proizvodnji, da smo še premalo povezani znotraj SOZD, kakor tudi v slovenskem in jugoslovanskem prostoru, da izvoz v okviru SOZD sicer raste, ne zadostuje pa še za pokrivanje uvoza (zaradi česar tudi plan proizvodnje v SOZD ni bil uresničen), da je treba računati na povečanje cen surovin, energije in drugih materialov ob manjši možnosti povečanja cen naših izdelkov (in na ta način tudi pridobivanja dohodka), da so v zvezi z oskrbljenostjo s surovinami nekatera vprašanja še nerešena, da težak položaj v letu 1980 terja odločnejšo usmeritev v racionalno gospodarjenje in varčevanje na vseh področjih.

Omenjeno je, da v zaostrenih pogojih gospodarjenja predstavlja preskrba naših TOZD z zadostnimi količinami repromateriala enega od glavnih omejitvenih faktorjev našega razvoja. Govora pa je tudi o skrajno zaostrenih pogojih nabave na domačem tržišču ob istočasno zaostreni devizni situaciji, o zapiranju držav s katerimi imamo klirinški način plačevanja, pa o upadanju metalurške menjave. Zaradi pomanjkanja železove substance bo proizvodnja v letu 1981 usmerjena v čim bolj kvalitetni asortiment (tako kot v drugem polletju 1980), politika prodaje pa bo ob prisotnosti energetske surovinske krize podrejena zagotavljanju virov oskrbe in financiranja razvoja ter deviznemu pokrivanju uvoza.

DEVIZE, DEVIZE...

Da je splošna devizna situacija v državi resna opozarjajo tudi podatki, ki jih navaja Stane Pavlič v sobotni prilogi Dela (dne 10. januar 1980): Leta 1980 smo porabili 60 odstotkov novih posojil za odplačilo dospelih obvez. Za tekoče leto planiramo najetje novih posojil v višini 4 milijarde dolarjev, od tega pa bomo več kot polovico (2,3 milijarde) porabili za odplačilo starih dolgov, upoštevaje pri tem še, da so nova posojila neprimerno dražja. Za kritje primanjkljaja v tekoči plačilni bilanci s tujino bi porabili 1,5 milijarde, tako da bi ostalo za kreditiranje novih nakupov komaj četrtil milijarde dolarjev. »Radikalno varčevanje je edina alternativa! Takoj, brez odlaganja.«, trdi omenjeni avtor.

Vse to torej pravi o tem, da so potrebni skrajno resni napori, vseh dejavnikov, od delavcev v proizvodnji do različnih služb, da bi preprečili tako trganje proizvodne verige znotraj neke tehnološke celote, hkrati pa ne zapostavljali področij kot so kmetijstvo, zdravstvo, izobraževanje... Vsak dinar bi moral biti dobro naložen, vsaka storitev opravljena temeljito, iz vsake surovine bi moral z najmanj stroški nastati dober izdelek.

ZAPIRANJE OČI

Ob vsem tem pa se zdi, da si nekateri še vedno zapirajo oči pred težavami v katerih se nahaja gospodarstvo. Marko Kržišnik, delegat Litostroja, je namreč na seji skupščine gospodarske zbornice SRS dne 16. decembra v razpravi o predlogu resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SRS v letu 1981 ugotavljal, da »vse SIS in družbenopolitične skupnosti, kljub sprejetim usmeritvam o zmanjšanju splošne in skupne porabe ter negospodarskih investicij povečujejo obdavčitve«. »To pomeni«, je pribral delegat Litostroja, »da ne mislijo zares.«

Delegat Litostroja je namreč povedal, da ko so v Litostroju sešeli

vse nove postavke s katerimi se dejansko povečujejo prispevne stopnje glede na drugačne osnove (npr.: večji del prispevka za zdravstvo je prenešen med prispevke iz celotnega dohodka; pri nekaj prispevkih se povečujejo osnove tako, da morajo tudi delovne skupnosti plačevati prispevke, ki jim jih doslej ni bilo treba ipd.), ugotovili, da bi prišlo po teh novih instrumentih v tej delovni organizaciji kar za milijon starih dinarjev več prispevkov na delavca, kot so znašali po dosedanjem instrumentariju. Take izračune, so menili na tej seji zbornične skupščine, bo treba zbrati še od drugih OZD v drugih občinah, da bi lahko ugotovili, koliko se posamezne družbenopolitične skupnosti in SIS v svojih planskih listinah ravna skladno z določili resolucije in sploh stabilizacijskimi usmeritvami (Vestnik GZ).

Posebej pa ob vsem tem zvide v oči še informacija, objavljena v letošnji prvi številki Železarja, o nesklepčnih sejah kar treh skupščin občinskih SIS ter o nesklepčnih oziroma slabo obiskanih sejah konferenc delegacij v naši železarni. V sedanjih zaostrenih gospodarskih situaciji bi morali delegati združenega dela čutiti še posebno odgovornost do smotrnega gospodarjenja z vsakim dinarjem, ki ga obračajo tako delavci OZD kot delavci v institucijah skupne in splošne porabe. Zdi se, da je to nekaterim deveta skrb in takim v delegacijah najbrž ni mesta.

Mogoče pa so za slab odnos delegatov do samoupravljanja, bolj kot delegati, krive strokovne službe, ki svojo funkcijo opravljajo vse preveč rutinsko, po starem, ki še vedno producirajo obširna, vse preveč komplicirana, le ožjemu krogu strokovnjakov (pravnikov, ekonomistov ipd.) razumljiva gradiva in ki ne dajejo celovite slike dejanskega stanja am-

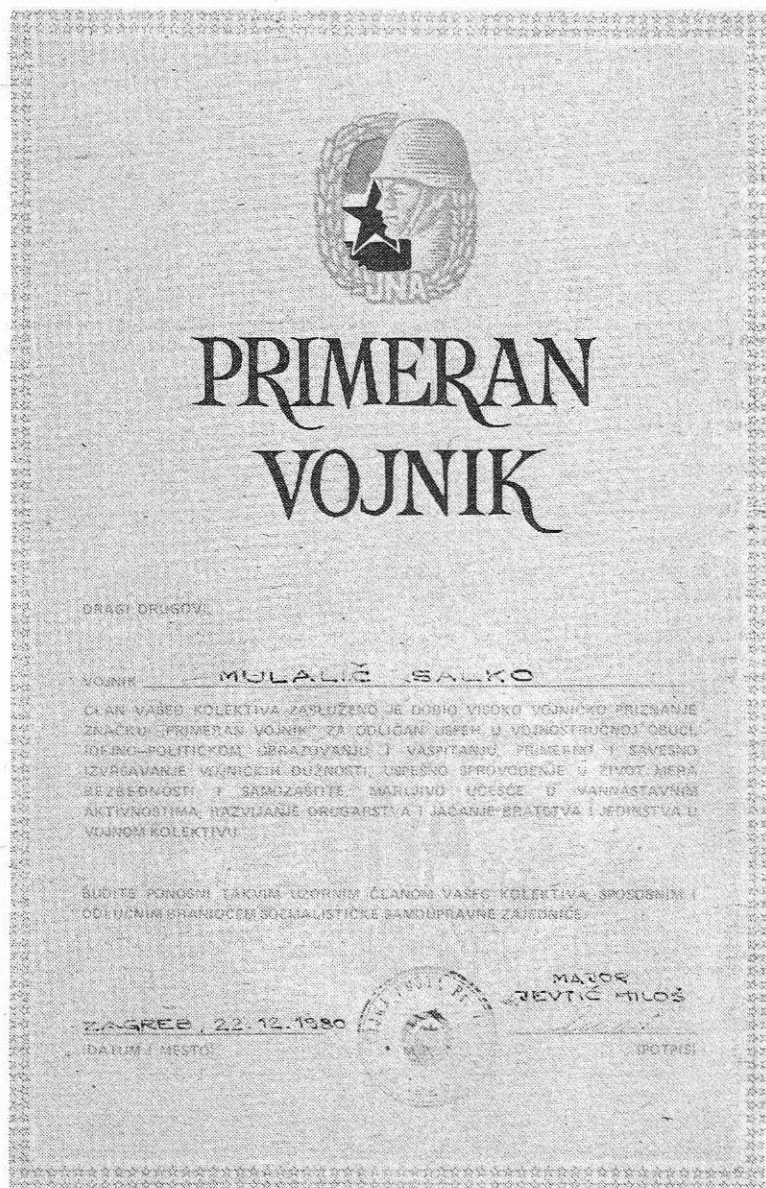
pak neko posamezno potrebo (ki je v interesu institucije za katero delajo ali ki jo podpira določen forum), utemeljujejo kot nujno neizbežno nalogo, ne glede na splošne pogoje in možne dileme in alternative? Se ob takih gradivih počutijo preveč nemotne, obsojene na golo dviganje rok? Jih odbija to, ker zaradi proučevanja gradiv in sestankov preveč trpi njihovo zasebno življenje? Kakorkoli že, v nobenem primeru to niso težave, ki se jih ne bi dalo odpraviti.

Najslabše pa bi bilo, če bi se pomirili s težavami, češ, saj jih imajo tudi drugod po svetu (v ZDA je inflacija večja kot kdajkoli v 30-tih letih, ZRN že dve leti zapored — prvič od leta 1956 — beleži primanjkljaj v tekoči plačilni bilanci, Velika Britanija ima največjo draginjo, v vzhodnoevropskih državah pričakujejo, da se bo zmanjšalo naraščanje proizvodnje ter povečali dolgovi v tujini, po nekaterih ocenah bodo dolgovi revnih držav dosegli 360 milijard dolarjev) in s prekrizanimi rokami čakali, da se bodo stvari same od sebe razpletle, ali pa za težave celo krivili samoupravljanje. Ni naključje, da je Daljevič v že omenjenem razgovoru posebej poudaril, da je bilo tam, kjer so bili razviti samoupravni odnosi, težav znatno manj.

V to smer morajo biti torej naravnana naša pričakovanja in prizadevanja.

Božidar Lakota

DOPISUJTE V ŽELEZARJA



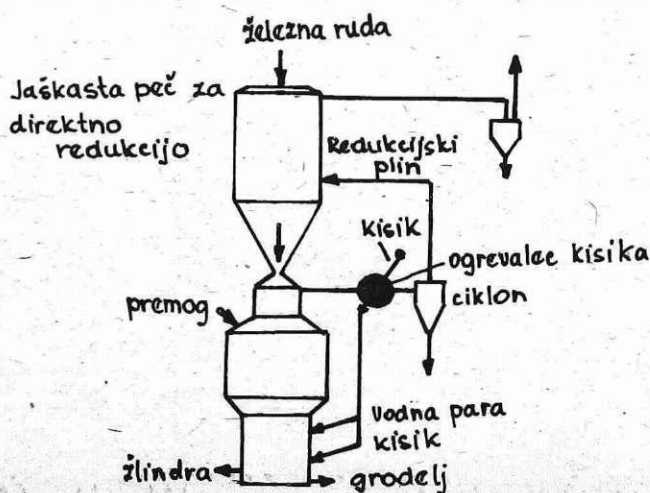
Priznanje našemu sodelavcu Salku Mulaliću iz TOZD Žičarna

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

NOV POSTOPEK ZA PROIZVODNJO GRODLJA IN ŽELEZOVE GOBE

Zahodnonemška železarska družba Korf Stahl AG raziskuje nov postopek za proizvodnjo grodlja in redukcijskega plina, potrebnega pri direktni redukciji železove rude v enem agregatu, imenovanem talilni vplinjivalec. Skupaj z avstrijsko železarsko družbo VOEST-Alpine gradi v železarni Badener Stahlwerke poskusno napravo za proizvodnjo 60.000 ton grodlja letno. Pri financiranju gradnje te naprave sodeluje tudi zahodnonemška vlada s 25 % investicijskih stroškov. Vzrok za njeno sodelovanje je možnost uporabe slabih vrst premoga pri izdelavi grodlja in železove gobe.

Osnovni cilj tega procesa, imenovanega »KK-postopek«, je uporaba premoga, ki ni primeren za koksiranje brez drage priprave kot reducenta in goriva hkrati. V jaškasto peč spuščajo zgoraj železovo gobo in nekoliko nižje od strani droben premog z zrnatostjo pod 12 mm. V sprednji del peči vpihujejo vodno paro in kisik in na ta način nastane redukcijski plin. Tega uporabljajo za izdelavo železove gobe v agregatu, ki se nahaja nad jaškasto pečjo. Zaradi vpihavanja kisika nastane v spodnjem delu peči, kjer je mešanica premoga in železove gobe, visoka temperatura. Ta omogoča taljenje železove gobe in nastali grodlj ter zlinira odtokata skozi dve ločeni odprtini. Shema celotnega postopka skupaj z napravo za proizvodnjo železove gobe je razvidna iz skice.



Zaradi doseganja potrebne visoke temperature v spodnjem delu peči, je vpihani kisik pregret na temperaturo od 350 do 450 stop. Celzija. Temperaturo in sestavo nastalega redukcijskega plina je mogoče uravnavati z dodajanjem potrebnih količin vodne pare in po potrebi tudi plinastih ogljikovodikov.

Z gradnjo poskusne naprave so pričeli preteklo poletje in predvidevajo da bo pripravljena za obratovanje v letošnjem maju. Če bo obratovanje te naprave izpolnilo pričakovanja, potem obstaja možnost, da bodo bodoče mini železarne nekoliko drugačne kot danes. Namesto obločnih električnih peči bo v jeklarni obratoval manjši kisikov konvertor z zmogljivostjo 50 do 60 ton. Predvidevajo, da bi v takšni železarni lahko izdelali letno okoli 500.000 ton surovega jekla.

Postopek se bo lahko uveljavil predvsem v tistih državah, ki nimajo zemeljskega plina, imajo pa premog. Zato bo lahko postal v primeru uspešnega zaključnega razvijanja tudi pomemben konkurent še sedaj znanim postopkom za izdelavo železove gobe ob uporabi premoga kot reducenta.

OBVEZNA UPORABA NOVIH MERSKIH ENOT OD 1. JANUARJA 1981 DALJE

Leta 1976 je v 13. številki Uradnega lista SFRJ izšel zakon o merskih enotah in merilih. Ta zakon med drugim navaja tudi merske enote, ki se pri nas smejo uporabljati v javnem prometu. Navaja pa tudi skupino merskih enot, ki jih smemo uporabljati samo še do 31. decembra 1980.

Za vsako od teh začasno dovoljenih merskih enot pa je navedena tudi njena vrednost, izražena v novih merskih enotah. Gre za naslednje merske enote naslednjih veličin, in sicer:

Za dolžino

- angstrom (znak: Å) = 0,6 nm = 10^{-10} m;
- mikron (znak: µ) = 1 µm = 10^{-6} m;
- palec ali cola (inch) — (znak: in) = 25,399 mm = 10^{-3} m; uporabljati se sme le v pomorskem prometu;
- čevlj (foot) — (znak: ft) = 0,304 8 m; uporabljati se sme le v pomorskem prometu in v zračnem prometu za določanje višine letenja letal;
- jard (yard) — (znak: yd) = 0,914 399 m; uporabljati se sme le v pomorskem prometu;
- fathom (fathom) — (znak: fm) = 1,828 8 m; uporabljati se sme le v pomorskem prometu.

Za ploščino (površino)

- barn (znak: b) = 100 fm² = 10^{-28} m²; uporabljati se sme le v jedrski fiziki.

Za prostornino

- registrska tona = 2,832 m³; uporabljati se sme le v pomorskem prometu;
- prostorninski meter (znak: prm) je enak prostornini polen, zloženih v kocko, katere rob je enak 1 m. Ta enota se sme uporabljati le v prometu z lesom.

Za maso

- kvintal ali metrski stot (znak: q) = 100 kg = 10^2 kg;
- funt (pound) — (znak: lb) = 0,453 59 kg; uporabljati se sme le v pomorskem prometu;
- long-tona (long-ton) — (znak: L/T) = 1016,04 kg; uporabljati se sme le v pomorskem prometu.

Za hitrost

- čevlj na sekundo (znak: ft/s)

Za pospešek

- gal (znak: Gal) = 1 cm/s² = 10^{-2} m/s²; uporabljati se sme le za določanje pospeška, ki je posledica zemeljske težnosti.

Za silo

- dina (dyn) — (znak: dyn) = 10^{-5} N = 10^{-5} N;
- kilopond (znak: kp) = 9,806 65 N;
- pond (znak: p) = 0,001 kp = 9,806 65 mN.

Za tlak

- tehnična atmosfera (znak: at) = 98 066,5 Pa;

- normalna (fizikalna) atmosfera (znak: atm) = 101 325 Pa;
- milimeter živosrebrnega stebra (znak: Torr ali mmHg) = 133,322 Pa;
- milimeter vodnega stebra (znak: mm H₂O) = 9,806 65 Pa.

Za dinamično viskoznost

- poise (znak: P) = 0,1 Pa · s = 10^{-1} Pa · s;
- centipoise (znak: cP) = 1 mPa · s.

Za kinematično viskoznost

- stokes (znak: St) = 0,0001 m²/s = 10^{-4} m²/s;
- centistokes (znak: cSt) = 1 mm²/s = 10^{-6} m²/s.

Za energijo, delo in količino toplote

- erg (znak: erg) = 0,1 µJ = 10^{-7} J;
- kilopond-meter (znak: kpm) = 9,806 65 J;
- kalorija (znak: cal) = 4,186 J.

Za moč

- konjska moč (znak: KM) = 75,9 806 65 W = 735,498 W.

Za aktivnost radioaktivnega vira

- curie (znak: Ci) = $3,7 \cdot 10^{10}$ Bq.

Za absorbirano dozo ionizirane sevanja

- rad (znak: rd) = 0,01 Gy;
- rem (znak: rem) = 0,01 Gy.

Za ekspozijsko dozo ionizirane sevanja

- röntgen (znak: R) = 2,58 10^{-4} C/kg.

Za lažjo predstavo o vrednostih novih merskih enot nam lahko rabi- jo pričujoče primerjalne skale, s pomočjo katerih primerjamo različne vrednosti novih merskih enot s starimi enotami in narobe. Ene enote pretvarjamo v druge tako, da za dano vrednost neke enote odbe-remo na skali neposredno vrednost druge merske enote.

Objavljamo primerjalne skale ti- stih merskih enot, ki jih pogosteje uporabljamo v vsakdanjem življe- nju, in sicer:

Za dolžino

- angstrom (znak: Å) — nano- meter

Primer: Premer jedra, v katerem se nahaja ribosom je 100 Å, piše v neki knjigi. V novi izdaji te knjige bo moralo biti navedeno, da ta premer znaša 10 nm.

Za silo

- kilopond (znak: kp) — newton (znak: N)

Primer: Potisna sila čepelina pri hitrosti 120 km/h znaša 4,247 kp. S pomočjo primerjalne skale dožene- mo, da je to približno 42,100 N ali 42,1 kN.

Opomba: Čeprav so na skali za ki- loponde navedene vrednosti v eni- cah, jo lahko uporabimo za dani pri- mer tako, da enice smatramo za tisočice; seveda moramo zato od- brano vrednost na skali za newtone pomnožiti s tisoč. Na ta način lahko pretvarjamo tudi druge enote, če- prav ni vrednost za določeno enoto navedena direktno.

Za tlak

- milimeter živosrebrnega ste- brička (znak: mmHg) — kilopascal (znak: kPa) oziroma milibar (znak: mbar).

Primer: Krvni tlak 180 mmHg je 24 kPa oziroma 240 mbar.

- tehnična atmosfera (znak: at) — kilopascal (znak: kPa) oziroma bar (znak: bar).

Primer: Za neko pnevmatiko je določen tlak 3 at. Na razpolago nam je le manometer s skalo v kilopasca- lih in barih. S pomočjo primerjalne skale dožene, da zahtevanemu tlaku ustreza 295 kPa oz. 2,95 bar.

Za moč

- konjska moč (znak: KM) — ki- lowatt (znak: kW)

Primer: Avtomobil za 60 KM ustreza moči 44 kW (približno).

- kilokalorija na uro (znak: kcal) — kilowatt (znak: kW)

Primer: Izdelovalci peči za central- no ogrevanje bodo morali moč teh peči navajati v kilowattih. Moč peči za 35,000 kcal/h bodo morali nado- mestiti z 41 kW (zaokroženo).

Opomba: Enota kilokalorija na uro (znak: kcal/h) se že sedaj ne sme uporabljati, saj je ne vsebuje zakon o merskih enotah in merilih.

Za energijo

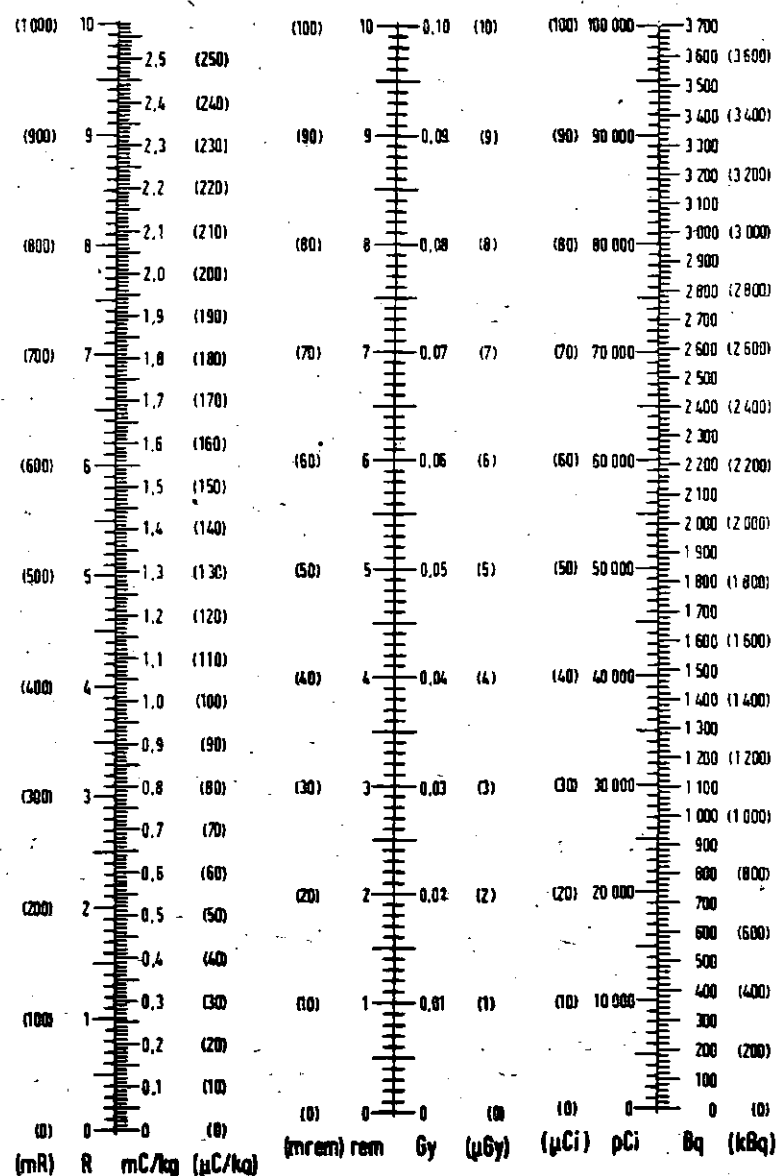
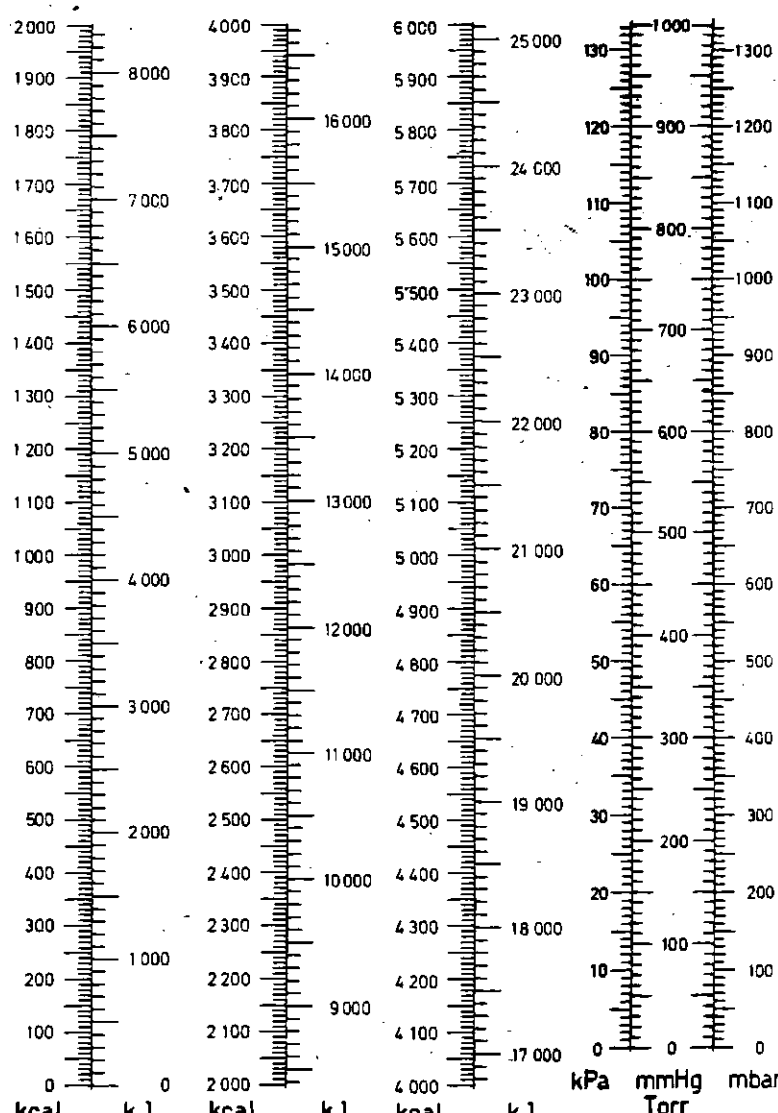
- kilokalorija (znak: kcal) — ki- lojoule (znak: kJ)

Primer: Ko bomo po novem letu brali, da je energijska vrednost obro- ka hrane 5,450 kJ, bomo s pomočjo primerjalne skale lahko dognali, da gre za starih 1,300 kcal (približno).

- megakalorija (znak: Mcal) — kilowatt-ura (znak: kWh) oziroma megajoule (znak: MJ) in

- gigakalorija (znak: Gcal) — megawatt-ura (znak: MWh) oziroma gigajoule (znak: GJ).

Primer: Tisti, ki plačuje toplotno energijo po toplotnem števcu bo do- bil račun za porabo toplote v kilo- watt-urah. S pomočjo primerjalne skale bo dognal, da je zaračunanih 850 kWh enakovrednih nekdanjim 730 Mcal.



Opomba: Omenjeni zakon ne vse- buje kilokalorije, megakalorije in gi- gakalorije, temveč samo kalorije. Zato se že sedaj ne bi smele prve tri enote uporabljati.

Za aktivnost radioaktivnega vira — pikocurie (znak: pCi) — becquerel (znak: Bq) in pa — mikrocurie (znak: µCi) — kilo- becquerel (znak: kBq).

Primer: V Delu z dne 6. junija le- tos smo brali, da je s poslovne zgrad- be Emona Commerce izginil ioniza- cijski javilnik požara, katerega aktivnost sevanja znaša 72 µCi. Za isti primer bodo v prihodnjem letu navedli vrednost sevanja v novi merski enoti, in sicer 2,660 kBq.

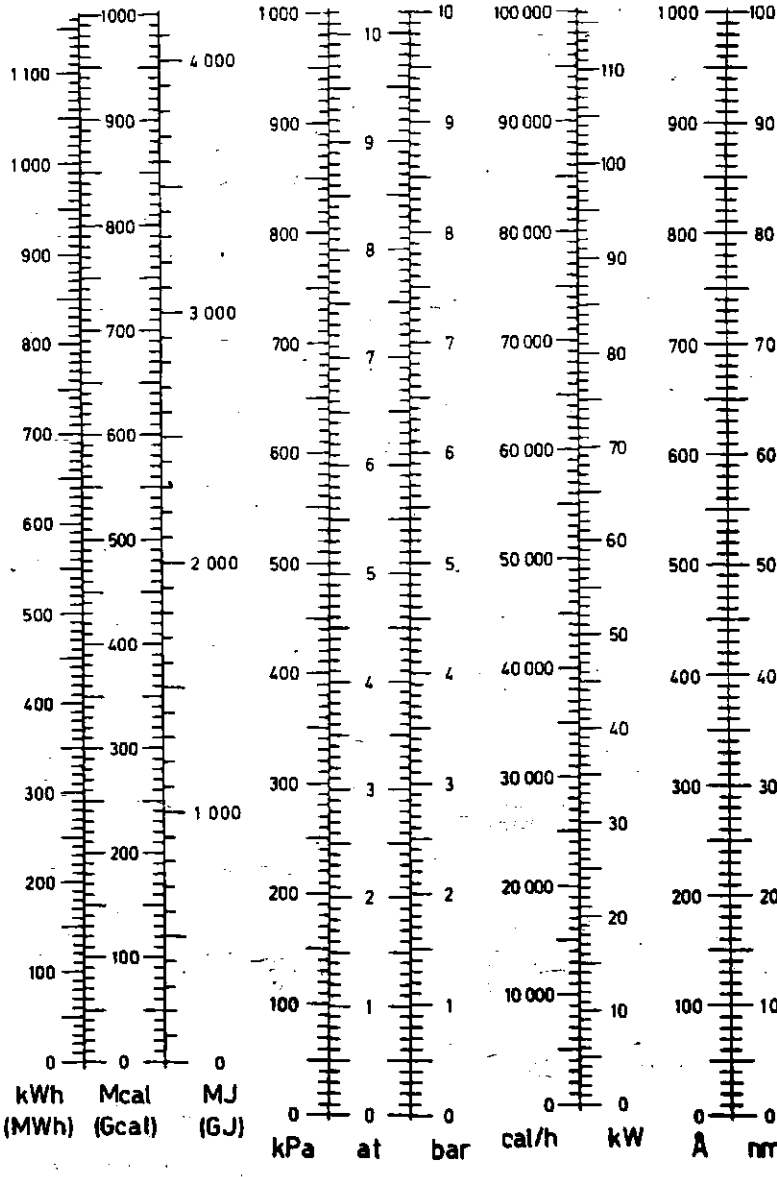
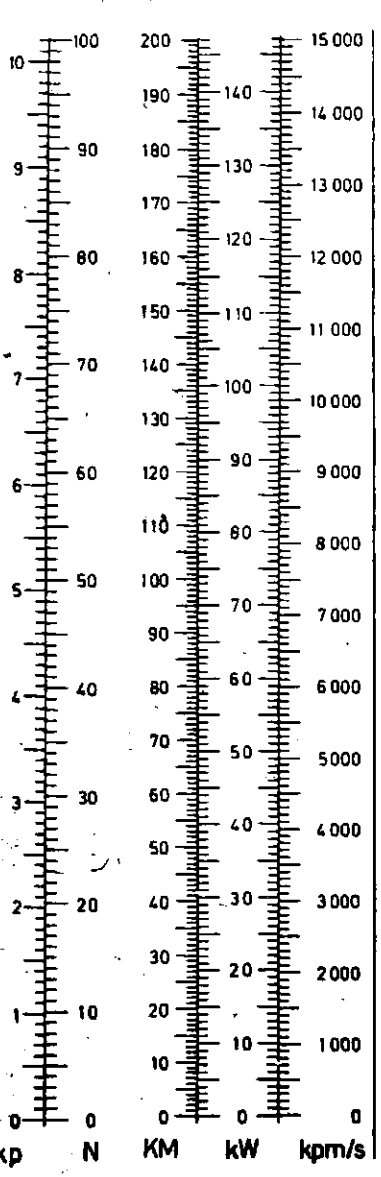
Za absorbirano dozo ionizirane sevanja — rem (znak: rem) — gray (znak: Gy) in — milirem (znak: mrem) — mi- krogray (znak: µGy).

Primer: V neki jedrski elektrarni je bil delavec zaradi okvare izpo- stavljen žarčenju. Sprejeto dozo 8 rem bo moral novinar po novem napisati 0,08 Gy.

Za ekspozijsko dozo ionizirane sevanja — röntgen (znak: R) — milicou- lomb na kilogram (znak: mC/kg) in — miliröntgen (znak: mR) — mi- krocoulomb na kilogram (znak: µC/kg).

Primer: Ponekod predpisi dopu- ščajo tedensko dozo 300 mR. V no- vih enotah znaša ta doza 78 µC/kg.

Opomba: Enota miliröntgen se že zdaj ne bi smela uporabljati, saj je zakon ne navaja.



2 TONI ČUFAR MALI BABILON

dě policaj, jo rade volje vzame in priže njemu ter sebi. — »Se na cvček te povabim, se bahariti špekulant, a vem, da nočeš.« — Policaj se pa na moč razveseli: »V jezik si se ugriznil. K Marjanci pojdeva! Mislim, da šefa ne bo tja.« — »Najprej poiščiva grobarja!« predlaga špekulant, a policaj misli na cvček in vzklikne: »Potlej pa k Marjanci!«

Oba odideta na levo izpred mrtvašnice. Z desne ob zidu pa pride GOSPOD Henrik Gorjan, slaboten, bled, elegantno obleden mladenič z očali in z belo rožo v gumbnici. Skoraj da trepetava v negotovosti in skrnavi oprejuje za odhajajočima. Iz za zidu na desni spet pogleda MIRKO, se razveseli in tako začudi, da kar zažvižga od presenečenja.

»Imenitno! — Kolega Gorjan! Le bliže.«

Gospod se zdrzne in se mu plaho približa. »Oprostite zamudi,« se opravičuje in moleduje: »Prosim vas, gospod, opraviva hitro!«

»Kolega,« ga opozarja študent, »ne pa gospod! Ali se ne poznava več? Iz seminarja? S predavanj, kjer si se ves zamaknil, mene pa je bil rila dremavica. Ljubši bi mi bil pastir Kostja, a kina ni brez vstopnic. — Ne pomniš? Kaj ti je sanatorij izpil ves spomin?«

Gospod pomisli, potem odločno odkima in se spusti z Mirkom v zmeraj bolj zaupen pomenek.

»Ne, vsega sem se domislil. Izborna, da sem v očetovem družabniku našel svojega akademskega tovariša. Saj sem na cilju! Prosim ne izgubljava časa. Stopiva kam, kjer bo bolj varno. S policijskimi organi ne želim imeti stitnosti.« — »Nikjer ni varnejšega kraja kakor tu.« — »Za zidom že, ampak tukaj! Lahko me obkolijo, da se izrazim v pretiranem smislu. Ali se nisem pravkar za las ognil zasedi? Prosim, ali ni odvedel stražnik enega gospodov družabnikov? Lahko se vrne po naju.« — »Saj sva seste vesti, ali ne? To prej pa ni bila aretacija. Nasprotno: prijateljski pomenek.« — »Ni moglo!« Gospod ima vendar rožo. Zato mu v tem trenutku ne pristoji prijateljsko občevanje s policijo.« — »Na dva kraja nož! Če želiš prenočiti v policijski kleti, se kar spajdaj z njim. Pokaži mu rožo.« — »Prava zaseda!« vzklikne gospod, odvrže rožo in zaupa študentu svojo bojazen: »Škandalov si res ne želim. Prosim, ali ne bi šla drugam?« — »Nisem že dočakal vseh.« — »Urediva kar midva. Papa želi še blaga, glede plačila pa prosi za podaljšanje kredita. Nekaj gotovine prinašam za potne stroške. Papa se zaveda, kako riskanten je ekspedit čez mejo. Treba je takoj po nove pošiljke. Denar je brezpogojno samo v ta namen. Papa obžaluje, da ne more priti osebno sam. Okupiran je tako zelo, da izgublja glavo.

Oprostite mu. Tudi trgovini včasih slaba prede.« — »Zaradi mene! Nisem trgovske akademije.« — »Vseeno pričakuje papa pozitiven odgovor glede kredita. Prosim, dajte mi ga.« — »Sumljiva naglica! Mudi se ti na veselico. Le stori svojo dobrodelno dolžnost! Čakajo te kakor devica svetega Jurija. Bili so pri vseh vlakih. Vselej, kadar se oglasi kak avto, se razvesele. Tebe pa od

nikoder! Žališ jih! Gospodično Majo si jim poslal na vrat.«

Gospodu vzame sapo, potem pa odločno izjavi: »S to usiljujko nimam nič skupnega.« — »Kar tako te ne išče. Veliko mi je zaupala, do smrti ji bom hvaležen.« — »Idiot! Takšno slaščico prepuščaš drugim! K starim damam pojdeš, nje se pa ogibaš.« — »Saj pravim, da je preveč usiljuva.« — »Tepec! Sezi po lepem sadu, če nisi popolnoma degeneriran! Maja se lahko jezi. Neumna je, ko sprašuje zate.« — »Koga sprašuje?« — »Gospo Knezevo, pokroviteljico dobrotelne dne. Razume se, da gospodična Maja tudi pleše in ima vedno več kavalirjev. Vse naše dame že grabi zavist.« — »Sklenil sem, da na vsak način stopim tudi tjakaj,« iskreno pojasnjuje gospod, »a zdaj mi ne kaže. Zame ni vseeno, s kakšnim rezultatom se povrnem. Ako papanu ne prinesem pozitivnega odgovora mi zapre hišo, me spodi z doma. Prosim, ukrenite nekaj: vzemite vsaj denar.« Mirko odkima: »Zato nimam mandata. Denar bi kravovo potreboval, vendar nisi toliko sodoben, da bi tvegala čisto zasebno žepno reformo.« — »Za azijske prekucije res nisem. Upira se mi vse grdo v življenju.« — »Na primer nocojšnja trgovska potovanja,« ga podraži Mirko, a gospod se izgovarja: »To so poslovne nujnosti, pravi moj papa. Meni ne leže, a je še toliko drugega, kar na žalost ne morem spraviti v sklad s svojimi ideali.« — »Filozofske trakuje niso za trgovino. Prereži jih! Imaš pištolo?« prešerno sprašuje Mirko in ko mu gospod pritrdi, se še bolj razvname: »Izstisni zadnjo solzo nad bridko realnostjo, pomeri vase, sproži in kriči: živila kultura!« — »Tega ne prenese moje rahlo zdravje.« — »Jaz bi rad samo odgovor za papana.« — »Obrni se na drug naslov! Med tihotapce in prevarante ne spadam, zato ne sklepam kontrabantskih pogodb.« — »Ali me imate res za idiota,« sprašuje gospod ves zmeden in razburjen. — »Psst... V kot! Spet gre mestna sablja. Če hočeš sam sebi dobro, me počakaj. Policiji te dam, mu objubi Mirko in zgine.

Gorjan, ki ne ve, ali je našel tihotapce ali ne, se pa ves ostrašen stisne v kot in obupan zamrmra: »Pome gredo. Zapečaten je moja trgovska karjiera.«

Z leve se povrne POLICAJ s ŠPEKULANTOM, ki se ozira okrog sebe. Ob zidu pride star GROBAR s svežnjem ključev ob pasu, GOSPOD je ves čas v kotu, a MIRKO pokuka za hip na levi.

»Jaz bi tudi jutri lahko opravil,« govori policaj špekulantu, »a tebe vleče sem sumljiv magnet. Oči vrtiš kakor kolesarski tač.« — »Glej, našla sva ga! Zahvali se mojemu kolesarju,« se pobaha špekulant, policaj pa že sprašuje došlega grobarja: »Kaj je novega, Tomaž?«

»Prirastek dobim. Je že zazijala zemlja. Tako je trda, da me je prehitela noč. Po leščerbo moram, da si potem bolj brez skrbi privoščim zelenega.« — »Zasipanje in zalivanje, tvoj večni opravke.« — »Kako pa najina zadeva?« — Grobar poroča s ključmi in pravi: pa mi morejo odnesti? Kozo? Mrlič?« — »Potem gre protokol od akta.« — »Jaz pa nazaj v jamo.« — »ali ne bi odrinil z

nama k Marjanci?« — »Prvo je dolžnost, potem veselje.«

Policaj skomigne in se sprehodi, grobar pa odpira vrata, da res izpolni svojo dolžnost. Špekulant stopi k njemu in ga nadse sladko ogovarja: »Pridite za nama, da kakšno rečemo. Imam koristne, človekoljubne načrte. Sama se pomeniva, o njih. Zasluzek, očka!« Starec ga pa mrzlo pogleda in mu zabrusi: »Ne imej me za takega zelenca! Najbrž veš, da si nesolidna firma, kakor bi se moderno reklo.« Špekulantu se skisa obraz. »Kaj se obotavljaš!« revsne policaj in mu zagrozi: »Ali greva na cvček ali te pa spoznam za sumljiv tip!« — »Prvo mi gre bolj v račun,« pravi špekulant in odide s stražnikom na cvček.

Grobar odkreva v mrtvašnico. Iz za zidu se spet pokaze MIRKO in govori GOSPODU v kotu: »Strah je že mimo! Samo še grobar rožlja s ključji. Stopi k njemu. Zelo rad ima filozofske pomenke.« — »Da bi modrovala kakor Hamlet? Pošiljate me v novo past.« — »Nikakor ne! To noč napišem svojo najlepšo pesem.« — »Komu?« sprašuje gospod Gorjan. »Magari tebi! Vsak hip pride moja Muza. Počakaj me če ti je prav.« — »Vse mi je prav in vse je narobe. Odgovora nimam, k ljudem ne morem, domov ne upam. O, zakaj nisem še v sanatoriju? Strašen je gordijski voz!« — »Če hočeš, bom tvoja sekira, ti boš pa sam Aleksander Veliki,« se mu ponudi Mirko in takoj zgine za zid. Gospod je vzhicen in ne opazi, da je sam. »O, da bi bil usaj njegova senca!« se razvname. »Vselej sem gorel za dejanja velikih mož. Zgodovina! Egipt, Atene, Rim! Same čudovitosti! Dandanes pa povsod azijastvo — mila potoži in šele vidi, da ga nihče ne posluša.« Gospod kolega!« zakliče plašno, a začuje okorne korake in prisluhne.

Iz mrtvašnice je prišel GROBAR in jo zaklepa. Nosi laterno, jo prižiga in postane pozoren na GOSPODA, ki pogleda iz za vogala na desni in pravi sam zase: »Naj bo, kar hoče. Vse postavim na kocko.« — »S kakšnim zlikovcem imam čast!« vpraša grobar osorno in ga osvetljuje. »Pariška firma! Lepo oblečeni so najbolj nevarni.« Gospod se opravičuje: »Zmotno me presojate, očka. Kaj ne, vi ste gospodar te hiše?« — »Sem in nisem. Gospodarim res v njej, moja pa ni.« — »Upam, da znate molčati.« — »Če je treba kakor prebivalci moje fare. Kaj bi radi? Mudi se mi. Čaka me še lopata.« — »Ta je sojena vakumir. Prej ali slej tudi meni.« — »Če te skomina po onem svetu,« mu zapreti grobar, »se poberi v drugo farno.« Sploh pa ne vem, kdo me zadržuje in zakaj.« — »Izjavili ste se za diskretno. Zanesem se!«

Mladi gospod da grobarju legitimacijo, ki je gleda ob laterni, potem pa prav od blizu osvetljuje gospodov obraz in presoja. Nato vrne legitimacijo, odstopi za korak in se odkrije.

»Ne zamerite robotosti. Neki nepridipravi se klajajo po moji fari, pa se rad prepričam, s kom imam opravka. Vas gotovo ne srbe prsti po mojem grofovskem premoženju. Gorjan in drug, tako imenitna firma! Le kaj vas je napotilo semkaj?« — »Vrtovi mrtvih vzbude največje in najlepše misli. Filozofijo študiram.« — »Potem poznate Bajterjevega?« — »Razumljivo. Zanima me, kako vi sodite o njem.« — »Kakor pravijo, misli preveč s svojo glavno. To se pa dandanes slabo obnese.«

Nadaljevanje

Zjutraj je občutil hudo pobitost. Pogovori z mamo, Fonzijem, tudi nekateri pogovori v maminem rojstnem kraju so ga navdajali z razjedajočo bolečino. Vsak najmanjši poizkus, da bi v spominu obnavljal, kaj so povedali, je zapel, kot bi gotal žerjavico. Umazali smo vse. Zakaj se moramo o tem pogovarjati, je razboljen vpraševal. Zakaj se ne pogovarjamo o lepem, kar bi nas razpoložilo?

Ze davno bi moral na zajtrk, a je prehudo trpel ob misli, da se bo srečal z mamo, da ga bo izzivala v pogovor, ki bo njegovo stisko in bolečino samo še povečal. Premišljal je, kako bi se temu izognil. Naposled se je spomnil, da gre lahko sam v trgovino, lahko si sam pripravlja najnujnejšo hrano. Tako se bo osamil, imel bo čas za premišljanje. Medtem pa bo očetu pošiljal denar, da bo lažje preživel čas, ko bosta še narazen. Potlej, tako je sklenil, bo nekako iztuhtal način, da bosta lahko z očetom pogosteje skupaj. Seveda, če bo oče tudi naslednjih srečanj tako vesel, kot je bil prvega?

Vzel je veliko usnjeno potovalko, odprl vrata in prisluškoval glasovom. Nekaj minut je tako stal, vendar iz kuhinje in dnevne sobe ni bilo slišati glasov. Tiho, po prstih je stopal po stopnicah. Njegove korake je dušila še preproga. Tudi iz hiše se je lahko neopazno ukradel. Na ulici je še trepetal, da ga bo mama opazila in poklicala nazaj. Počutil se je kot tat, prestrašen, da odkrijejo njegov namen in še preden ga bo lahko uresničil.

V samopostrežni trgovini je izbiral jedila. Nezaupljivo je bral naslove na pločevinastih konzervah, saj te hrane ni bil vajen. Izбира pa se mu je zdel kar dovolj pestra, tako da je imel kmalu polno kosaro.

Mama je stala med podboji. Kot bi jo silna bolečina povila, tako čudno se je zvijala. Gledala je nesrečno, proseče.

»Ne boš prišel k zajtrku,« je boleče zašepetala. Potem se je s hrbotom naslonila na podboj. »Zdaj ti že hrano ne bom smela več pripraviti?«

VINKO TRINKHAUS

»PO PRIZNANJU« 27

»Mama, saj veš, da ne gre za zajtrk. Mučno se je pogovarjati, če le eden ve, kaj se je zgodilo,« je zastokal Bojan. »Toliko časa ste imeli za premislek, meni pa ne pustite nekaj dni. Niti enkrat mi nista namignila, kaj mi prikrivata, od mene pa bi rada naj takoj povem, kaj si mislim in nameravam.«

»Slutila sem, da bo hudo. Zato nisem imela poguma.«

»In kaj si s tem dosegla. Mi je zato zdaj lažje?«

Mama je nemočno skomignila z rameni. Povesila je glavo in začela s konico čevlja popravljati preprogo, ki se je zgubala.

»Z Vesno sta se tudi sprla. Boš vse zapustil in odšel?« je vprašala mama, ne da bi dvignila pogled.

»Mama, prosim te, pusti me samega. Vsi hočete od mene dokončni odgovor, ne počakate niti toliko, da bi zvedel, kaj se je v resnici zgodilo. Le nekaj dni še strpite pa bom povedal. Nekaj dni za petindvajset let.«

O ti nesrečna mama, je spreletelo Bojana. Kako trpiš. Vendar, ne morem ti povedati tople besede, ne vlti upanja, ko sam ne vem, kako bo z mano. Tudi njemu so se oči rosile, ko je gledal shujšani, obupani obraz, ki je tiho prosil za razumevanje.

Veliko olajšanje, ki ga je občutil ob maminem odhodu, je začela odrivati bolečina. Sovražil je izdajo, sebično preračunljivost, krivico, vendar — mama je imel rad. Komaj je zdržal, da ni stekel za njo, jo prijel za roke in ljubeče pogledal. Samo to bi moral napraviti in mama bi bila v trenutku presrečna. Tega še ni mogel napraviti, ne smem, si je dopovedoval. Ne moreš ljubiti nepošteno, krivično! Tako je zmerom mislil. Zdaj pa se mu je v trdno načelo potihoma plazilo usmiljenje, sočutje, hvaležnost. In ljubezen.

O, mama, je začel strastno šepetati, naj se razkrije, da nisi drugih pahnila v nesrečo, v smrt. Naj se izkaže. To z očetom ti odpustim. Naposled, po krivici obsojena na dvajset let strogega zapor, si imela pravico, da se nekako rešiš zapor. V tem si prizadela človeka. Vendar nisi računala, da bo tako hudo. Verjame, da nisi. Potlej se je skazalo, da oče ni prebolel razrešitve. Bil pa je tudi lahkomišeln, vedel je, da ne sme. Varal je svoje, potem ga je zadelo hudo.

Naposled, saj bi lahko popravila, ga je spreletelo kot novo upanje. Če si s Fonzijem živela zaradi mene, moje prihodnosti, poslej to ni več potrebno. Pripada ti polovico vsega, kar imata, lahko začneš drugje, znova. Ali zaživimo drugače. Skromneje, zato pa toliko bolj srečno. Naposled — kot prava družina.

Misel ga je tako vzburla, da ni strpel v sobi. Stekel je iz hiše, hitel po ulicah, dokler ni bil v parku. Od tam ga je nemir gnal naprej, v okolico.

V brezupu, ki ga je dušil zadnje tri dni, se mu je svetlikala rešitev. Možna je. Ne, prav verjetno, najboljša rešitev, si je dopovedoval in slikal, kako bo spreminil. Ne bo več tako zapuščen, njegovo življenje bo dobilo cilj in to mu bo pomagalo, da se bo odvadil pijače. Zadnji čas. Morebiti pa rešitev res prihaja v zadnjem trenutku?

Kosil je v gostilnici na obrobju mesta. Še zmerom so ga burili načrti, da bi najraje stekel domov in mami predlagal, kaj je po njegovem razrešitev stiske. Edino, kar ga je zadrževalo, Cenko mu je obljubil, da bo še poizvedel o Suzanini krivdi. Toliko mora še strpeti, čeprav bo težko.

Točke se hitro vrstijo. Na majhnem toboganu se živahno zvršča skupina šestih zelenomodrih papig, ki se veselo podrsuje navzdol in spet hiti po lestvici navzgor, da ne zamudi naslednji spust. In že je na vrsti točka zvonček. K stojalu z visečim zvončkom pride dostojanstveno stari kakađu. Fernandes vpraša starega Angleža ob areni, katero številko želi od ene do deset. Mož reče — sedem! Fernandes pa to prenese v španščini svojemu kakađu, ki natančno sedemkrat pritiskne s kljunom v zmet in zvonček pravilnikokrat zacinglja. Fernandes ob burnem odobravanju obiskovalcev spet in spet prenaša številke pernatemu zvonarju, ki se nikoli ne zmoti. Vedno udari naračeno število cingljev. Čeprav so bile vse točke zanimive, ena bolj kot druga, je bila sklepna vsekakor najbolj. Veliko belo aro dresser zapre v nekaj nad pol metra visoko srebrno raketo, ki s pritiskom na gumb naglo švigne visoko pod strop. Izenada se zgoraj odpre in na živopisnem padalu se počasi nihajoč spusti hrabri padalec.

Za otroke in nič manj za odrasle je predstava, ki traja dobro uro zmerom prekratka. Z bučnim ploskanjem in vpitjem želijo ponovitev kakšne točke, toda Fernandes se s svojimi pomočniki samo vlnudno klanja in hiti pospravljati svoje ptičje akrobate nekam v ozadje arene. V vroči stekleni dvorani se najbrž tudi ptice in dresserji utrudijo. Moči morajo prihraniti še za naslednji dve predstavi. In tako je iz dneva v dan. Nekateri turisti si pridejo ogledat papagajski cirkus v parku Loro tudi večkrat zapovrstjo.

Vse kar vidiš tukaj je zaradi barv in virtuoznosti papagajev, čudovitega tropskega in urejenega okolja ter vzdušja med obiskovalci, težko opisati z besedami. To se mora videti. Na srečo sem posnel dobršen del parka in papagajskega cirkusa na filmski trak, da si lahko, kadar si zaželim obnovim spomin na Loro park.

NAJSTAREJŠE DREVO NA SVETU

Žal pa sem kamero pozabil naslednjega dne, ko smo na svojo roko z avtobusom šli na ogled še ene naravne zanimivosti Tenerife. To je najstarejše drevo na svetu, mogočno tritisočlet-

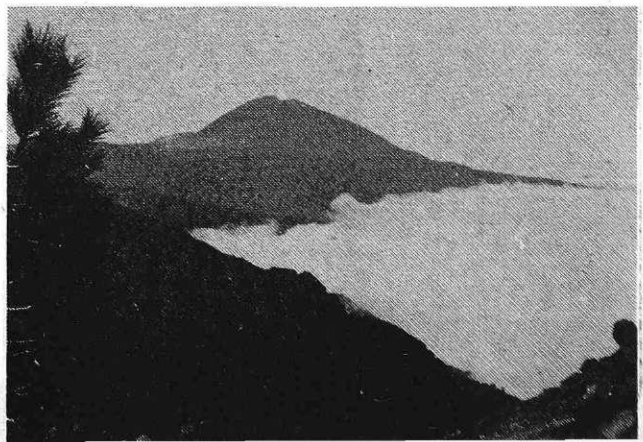
14 KANARSKI OTOKI — OTOČJE VEČNE POMLADI

Na pultu je majhen bazenček s črpalko in vrčem. Zeleni papagaj se dostojanstveno približa črpalki nato pa s kljunom vneto začne črpati vodo, ki se odtoka v posodo. Na drugem koncu pulta belozeleni pernati akrobat stopi k položnemu panou z odprtinami v obliki kroga, trikotnika, kvadrata in romba. Na povelje dresserja pametna ptica začne s kljunom in kremplji prinašati ustrezne plastične kose s katerimi polni prazne odprtine. Največ aplavza požanje skupina treh snežnobelih ar z rdečimi perjanicami. Prvi se vsede na majhne tovarnjak in s kljunom enakomerno pritiska na vzmet, ki poganja vozilce po vsej dolžini pulta. Za njim je na vrsti motociklist, pa voznik skiroja, ki ga poganja z ного. Točko zaključijo okorni rumeni papagaj, ki s privezanimi kotalkami na nogah korakoma pridrsna na cilj ob robu pulta.

Medtem, ko pomočniki svoje akrobate po opravljenih točkah spravijo na svoja stojala, drugi nameščajo po pultu nove priprave. Na vrsti so artisti na trapezih, ki so pripeti visoko nad pultom. Urne ptice se preobračajo in gugajo sem in tja, da je veselje. Na tribunah se gledalci smejejo in ploskajo, filmske kame-re brnijo in fotografirajo pritiskajo na svoje sprožilce. Vsako akrobacijo sproti razlaga zgovoren Fernandes, ki prav tako žanje zaslužen aplavz.

no Milenario, v vasi Icod de los Vinos, kakih 25 km oddaljeni od Puerta de la Cruz a v notranjosti otoka na jugu. Košato drevo gosto prepletenih vej z zamolklo zelenimi špičastimi listi in zverženim deblom je visoko več kot 15 metrov.

Spodnji premer svetlorjavega debla, ki bi ga lahko primerjal s staro oljko je po naši oceni skoraj gotovo pet metrov. Zaradi velike zgodovinske vrednosti je ta orjak zakonsko zaščiten. Okoli njega so uredili cvetlični park, debla pa zavarovali z nizko kovinsko ograjo. To je edina znamenitost in turistična posebnost tega sicer dokaj odročnega naselja, ki pa je vedno poln turistov. Sem se pripeljejo s številnimi avtobusi potovalnih agencij. V bližnji trgovini si lahko izberejo poljubno zbirko fotografij, diapozitivov, umetniških ali manj umetniških podob in maket tega drevesa. Lahko pa se tudi okrepčajo v prikupni restavraciji, ki nosi ime Drago Milenario po drevesu, lastniku pa prinaša kar čeden zaslužek.



NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 125. seji, prvi v novem 1981. letu, obravnaval in potrdil predlog odloka o sprejemu zadalnega načrta Praprotnica-Zgornje Gorje in predlog zadalnega načrta za osrednje turistično območje Bleda ter v zvezi s tem proučil pripombe delovnih organizacij, občanov in odgovor Zavoda za urbanizem Bled. Na seji so proučili poročilo komiteja za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve o razvrstitvi objektov na nedovoljen način. Sprejeli so tudi osnutek dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v 1981. letu.

Osnutek resolucije o družbeno ekonomski politiki in razvoju občine Radovljica v letu 1981 bo po sklepu občinske skupščine v javni razpravi v OZD, TOZD, KS in SIS do 15. januarja. Izvršni svet OS je v zvezi z razpravami in oblikovanju letnih in srednjeročnih planov, vključno z resolucijo za 1981. leto, pripravil akcijski program z osebnimi zadolžitvami svojih članov.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL Radovljica je prejšnji teden pregledal sklepe programske seje OK SZDL, ki je bila v decembru 1980 in v zvezi s tem naloge, ki jih morajo opraviti posamezna delovna telesa v 1980. letu. Predsedstvu OK SZDL je odbor pripravil predlog letnih programov vseh teles predsedstva in nekaterih kadrovskih dopolnitev na osnovi dopolnil in sprememb pravil OK SZDL.

Koordinacijski odbor za urejanje odnosov med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi pri OK SZDL Radovljica je na prvi letošnji seji, 12. januarja, ugodno ocenil razvoj medsebojnih odnosov v krajevnih skupnostih in v občini. Člani odbora so sprejeli sklep, da bo vsakoletno srečanje z duhovniki radovljiske občine 23. januarja.

V resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Radovljica, ki je še v javni razpravi je predvideno, da bo v 1981. letu povečana rast dohodka v gospodarstvu za 23,5 %, glede na predvidene podražitve in inflacijo pa realno za 3,4 %, (v republiki 2,5 %). Produktivnost naj bi se povečala za 1,9 %, izvoz za 7 in uvoz za 2,5 %; s čemer bi pokrili uvoz z izvozom za 1,4 %. Zaradi omejitvenih ukrepov bodo povečali število zaposlenih le za 1,5 %. Rast skupne porabe bo zaostajala 10 %, splošne porabe pa 15 % za rastjo dohodka. Občinski proračun bo v 1981. letu lahko višji od lanskoletnega največ do 18 %.

Po prvih ocenah izvajanja lani sklenjenega srednjeročnega družbenega plana 1976-1980 v radovljiski občini je stopnja rasti družbenega proizvoda od načrtovanih 6,2 % dosežena 6 %, ali za 0,2 % nižje od planirane. Največji porast družbenega proizvoda je bil dosežen 1978, najnižji pa 1980. leta. Statistični podatki, ki so že na voljo kažejo, da je znašala rast družbenega proizvoda 1976. leta 8, 1977. leta 6, 1978. leta 12, 1979. leta 4 in 1980. leta le 2 %.

Po pregledu stopenj davkov iz osebnega dohodka in stopenj prispevkov iz osebnega dohodka za financiranje splošnih potreb v občinah in SIS družbenih dejavnosti za 1981. leto, ki so objavljene v Uradnem listu SFRJ, bodo znašale zbirne stopnje davkov in prispevkov po domicilu delavcev v radovljiski občini

9,710 %, kar je od 60 slovenskih občin najnižja stopnja, razen v občini Trzin. Skupna stopnja davkov in prispevkov, ki bo znašala 24,660 % pa je od vseh slovenskih občin najnižja.

Iz poročila komiteja za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve skupščine občine Radovljica, ki ga je pripravil konec 1980. leta, je po merilih občinskega odloka o razvrstitvi objektov, ki so bili zgrajeni brez dovoljenja in so že v uporabi možno po upravnem postopku legalizirati 39 takšnih objektov. 32 objektov, za katere se ne more izdati lokacijska dovoljenja, se odstranitev lahko še odloži, ker ne ovirajo izvajanja urbanističnih dokumentov. 30 objektov pa bo potrebno odstraniti zaradi nedovoljene izgradnje na zaščitnih zemljiščih.

Udeleženci NOB - kmetje iz radovljiske občine v preteklem srednjeročnem obdobju niso koristili ugodnosti pri najemanju posojil za obnovo in dograditev svojih stanovanj, ki so večidel v izredno slabem stanju. Spričo tega je v planskih dokumentih za obdobje 1981-1985 predvideno, da bo 79 borcem kmetom na voljo 2.352.000 din. ki jih bodo lahko dobili pod ugodnimi pogoji za namenska posojila.

Med obiskom na Gorenjskem je sekretar predsedstva CK ZKJ Dušan Dragosavac pred novim letom v spremstvu predstavnikov medobčinskega sveta ZK in občinskega komiteja ZK Radovljica obiskal tudi Elan v Begunjah, kjer se je zanimal za proizvodne uspehe, na Bledu pa se je pogovarjal o razvojnih programih gospodarstva radovljiske občine.

Občinska raziskovalna skupnost Radovljica je konec 1980. leta na osnovi razpisa za dosežke na področju inovacij v občini podelila nagrade in priznanja Tonetu Nežmahu, delovodji v TOZD Vzdrževanje, Janku Kralju, samostojnemu tehnologu v delovni skupnosti skupnih služb in Jožetu Pfajfarju, operativnemu tehnologu v TOZD Verigarna - vsi iz Verige Lesce ter Janezu Markoviču, kvalificiranemu finomehaniku in Leonu Bajtju, vodji galvanike in lakirnice v TOZD Iskra Otoče.

Delavska univerza Radovljica je v sodelovanju z Zavodom za šolstvo SRS organizirala za svoje predavatelje in sodelavce strokovni andragoški seminar. Program seminarja obsega cikel šestih predavanj s področja družbenega, funkcionalnega, poklicnega in splošnega izobraževanja za odrasle. Prvi predavanja o temi Izobraževanje odraslih v usmerjenem izobraževanju in Srednje usmerjeno izobraževanje ob delu in iz dela sta bili v graščinski dvorani v decembru. Naslednja štiri predavanja pa so načrtovana v januarju in februarju.

V januarju bo v javni razpravi osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi delovne skupnosti skupnih služb SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica. Delovna skupnost skupnih služb bo opravljala strokovna in organizacijska dela za skupnost otroškega varstva, raziskovalno, izobraževalno, kulturno, telesno kulturno skupnost ter za skupnost socialnega skrbstva in socialnega varstva. Sporazum bodo obravnavale na prvih prihodnjih sejah tudi vse skupščine SIS, predvidoma že pred koncem januarja 1981.

Od 1. januarja 1981, so začele veljati v otroških vrtcih radovljiske občine nove cene mesečne oskrbnine, ki znašajo v povprečju 2.300 din, kar je za 18 % nad lanskoletnimi. Od ekonomske cene bo skupnost otroškega varstva krila 54 %, starši pa 46 %. Najnižja oskrbnina, ki jo bodo plačevali starši na osnovi dohodkovne lestvice (mesečnega dohodka na člana družine) znaša 470, najvišja pa 1.555 din. Navzlic povečanju cen je oskrbina v radovljiski občini še vedno najnižja na Gorenjskem.

Dvorano blejskega umetnega drsališča so tik pred koncem lanskega leta odprli za številne drsanja željne domače in tuje turiste ter za mladino z bližnje in daljše okolice. Čeprav so zaradi konstrukcijskih pomanjkljivosti strehe nad ledeno ploskvijo morali blejski investitorji pol leta čakati na popravilo, so dvorano vendarle dali v uporabo navzlic temu, da še niso dobili zanjo vseh potrebnih listin.

Kot vse kaže bodo morali smučarji in drugi obiskovalci Ski hotela in smučišča na Voglu do konca januarja ostati v dolini, ali pa vzeti pot pod noge in se peš odpraviti na cilj. Alpetourovi žičničarji v januarju, ko je v Bohinju višek zimske sezone, vneto obnavljajo žičničarske naprave, kar upravičeno razburja javnost, ki se sprašuje, če popravi in obnove žičnice ne bi mogli opraviti še pred zimo.

Elanovi športni izdelki so konec lanskega leta spet dobili veliko mednarodno priznanje. Mednarodna zveza za dviganje uteži (IWF) je namreč na osnovi praktičnega testiranja pri nacionalnih zvezah za dviganje uteži sprejela sklep, da se Elanovi ročki da atest IWF zaradi natančne izdelave. Elan iz Begunj se s tem uvršča v najvišjo stopnjo proizvajalcev tekmovalnih ročkov za najzahtevnejša mednarodna tekmovanja.

V okviru Zveze organizacij za tehnično kulturo Radovljica uspešno delujeta fotokluba v Radovljici z 98 in v Bohinju z 29 rednimi člani. Razen tega imajo samostojne fotosekcije s 125 člani tudi v osnovnih šolah v Radovljici, Bohinjski Bistrici, v Lescah in pri šolskem centru Radovljica. V naslednjem srednjeročnem obdobju načrtujejo ustanovitev fotokluba tudi na Bledu ter fotosekcijo v osnovni šoli Stane Zagar v Lipnici.

Z enomesečne poti se je konec decembra vrnila alpinistična odprava Planinskega društva Radovljica, ki se je povzpela na najvišje vrhove Ekvatorja v Južni Ameriki v počastitev 85-letnice ustanovitve PD Radovljica. Odpravo, ki je s tem dosegla še enega od vrste velikih uspehov, so sestavljali predsednik društva in organizacijski vodja Janez Pretnar, tehnični vodja Zvonko Andrejčič, razen drugih planincev, članov alpinističnega odseka društva, so bili z njim tudi planinci iz Bohinja, Trzica in soškega alpinističnega odseka.

V Gasilsko zvezo občine Radovljica je vključenih 31 prostovoljnih gasilskih društev in štiri poklicne gasilske enote, v katerih deluje 2350 članov, 104 članice, 38 mladink in 106 pionirjev. Begunjsko društvo je eno najuspešnejših v državi in tudi v mednarodnem merilu. Z velikimi uspehi pa se lahko pohvalijo starejši gasilci z Bleda in člani poklicne gasilske enote iz Verige Lesce, ki so na zadnjih republiških tekmovanjih dosegli najvišja mesta. Vse gasilske enote se bodo letos vključile v akcijo NNNP.

Alpski letalski center Lesce je tudi letos začel z vpisom v padalski tečaj za mladince in mladinke od 16 do 20 let starosti. Kandidate so vpisovali v upravi centra na letališču Lesce od 15. decembra 1980 do 15. januarja 1981.

Prvi gledališki predstavi v 1981. letu, po programu kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiski občini, je izvedla dramska skupina DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno. Zgodbo iz stare Kitajske Rdeči in modro v mavrici, pod režiserskim vodstvom Rada Mužana in mentorstvom Alenke Bole-Vrabcve, so ribenski igralci uprizorili 10. januarja na Bohinjski Beli, 11. januarja pa v novem družbenem domu na Brezjah, kjer so na tamkajšnjem odru domačini prvič od otvoritve doma lahko videli dramsko predstavo.

»POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL...?«

Mislim, da so se tega vprašanja oziroma naslova zavedli prej novinarji, kakor pa strokovnjaki - agronomi. Vedno pogostejše beremo opozorila o mačehovskem odnosu do obdelovanja zemlje. Tudi nekaj zadnjih kmetijskih oddaj po televiziji, je bilo posvečenih vprašanju, ali lahko v Sloveniji pridelamo dovolj hrane za lastne potrebe.

Podatki iz leta 1972 nam povedo, da smo imeli takrat 14,5 % ornih površin. Manj ornih površin kot Slovenija ima le Črna gora in to iz razumljivih razlogov. Vse ostale naše republike imajo od 22 do 44 % ornih površin.

Zadnja poročila, priporočila in opozorila so namenjena le še najbolj zakrknjenim, ki mačehovskega odnosa do zemlje iz ne vem kakšnih interesov še niso spremenili. Zadnji dan lanskega leta sem bral še bolj zastrašujoča poročila glede barantanja in uničevanja rodovitne zemlje. Vsako leto zapravimo 2 % rodovitnih površin in pride na Slovenca le še 0,48 hektarja, orne zemlje pa le še 0,14 %. Samo ena majhna primerjava: na Švedskem izgubijo na leto le 0,73 %, v Nemčiji pa 0,43 % za prav take potrebe kot mi. To je velika razlika. Pri tem pa zaradi tega najmanj boli glava nas. Ko se bomo zavedli, da se je treba držati družbenih dogovorov in širših družbenih interesov in da je končno zemlja tudi strateškega pomena, bo že tako velika škoda, ki je ne bo mogoče popraviti ne nam, ne bodočim rodovom.

»Zlata polja« rumene pšenice so že izginila ali pa bodo kmalu. S tem mislim najbolj rodovitna polja, v katere so naši poredniki vložili toliko žuljev, znoja in ljubezni. Na eni strokovnjaki že delajo načrte, kako bodo še tisoče hektarov obdelovalnih površin pozidali, na drugi pa delajo načrte in račune, kako bodo še nerodovitno in močvirnato zemljo napravili plodno.

Izgubljamo vsako leto več plodne zemlje. To so napake, ki jih ne bo moč nikoli popraviti. Naša družba opozarja na to že dalj časa. Zemljo smo zaščitili s spremembo zakonov in novimi zakoni. Ustanovili smo kmetijsko-zemljiške skupnosti, ki bi

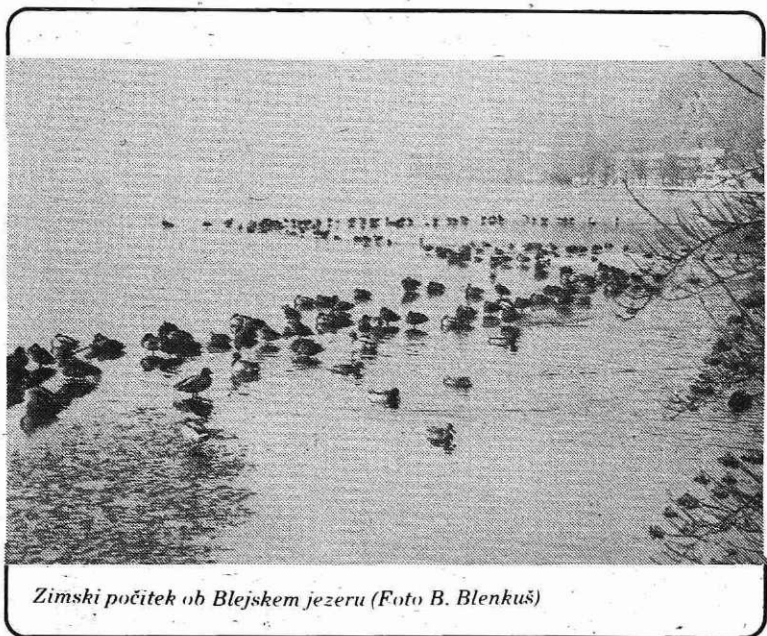
naj preprečevale zlorabe, kakršnih je bilo v preteklosti preveč in usposabljal nova zemljišča. Toda ali je danes zares vse urejeno na tem področju. Ali so resnično zmagali širši družbeni interesi nad lokalističnimi?

Na začetku sem omenil, da imata Slovenija in Črna gora najmanj obdelovalne zemlje. V Sloveniji pa si upam trditi, da prednjači z najmanj obdelovalne zemlje prav naša jeseniška občina. Zaradi tega pa seveda ne smemo biti nobena izjema, da bi stali ob strani v boju za ohranitev še tiste zemlje kar je imamo. Nasprotno, še bolj bi se morali truditi, da bi pridobili vsaj kakšen ar rodovitne zemlje ali pašnika.

Zakaj pišem vse to? Še ni en mesec od tega, ko sem sredi vasi Mojstrane verjetno na enem najbolj rodovitnih polj zagledal sedaj s snegom pokrito zbudložirano polje, ki ga je tudi v tej krajevni skupnosti bore malo. S snegom je sedaj pokrita ta rana, ta sramota. Kogar sem vprašal je skomignil z rameni in dejal: »Ja, tu bodo pa stanovanjski bloki.« Še sedaj ne verjamem in zato sprašujem. Ne morem verjeti, da se bo to zares zgodilo. Če pa je kdo zašel tako daleč pa ga je treba omejiti in prst potisniti nazaj kjer je bila. Popraviti se sedaj še da. Betona in asfalta ne bo moč več odprniti. To bo le kapljica v morju v primerjavi z delom, ki ga opravijo ljudje na Nizozemskem, predno morju iztrga jo ar zemljo. Kaj pridelujejo potem na tej zemlji vemo, saj so nam za praznike poslali maslo.

Ne verjamem, da bi prebivalci v Mojstrani to dovolili. Prepričan sem tudi, da je mnogo takih, ki z menoj vred obsojajo kmetijske strokovnjake, ki so sredi njiv v Naklem dovolili zgraditi skladišče živil.

Ne verjamem, da bi to dovolili v partizanski Mojstrani, saj vendar vsi



Zimski počitek ob Blejskem jezeru (Foto B. Blenkuš)

Železarski globus

ZAMBIJA

Dve afriški strokovni grupi, prva iz Zambije in druga iz Kenije, pripravljata strokovni studij, ki bi naj pokazali kakšne so realne možnosti za zgraditev prve železarne v Zambiji. Studiji bosta dokončni v letošnjem februarju in bosta potem predani v strokovno oceno organizaciji združenih narodov za industrijski razvoj Unido. Železarina naj bi imela elektro jeklarno z letno proizvodnjo 50.000 do 60.000 ton surovega jekla, napravo za kontinuirno vlivljanje in valjanje za paličasto jeklo ter lahke profile, katere sedaj ta afriška država uvozi letno 100.000 ton. Za ploščate proizvode so potrebe precej manjše in zato ne opravičujejo gradnje naprav za njihovo proizvodnjo.

ŽIVAHNA AKTIVNOST V KS PODMEŽAKLJA

Že nekaj časa nismo poročali o delu organov krajevnih skupnosti Podmežaklja, za kar ni vzrok neaktivnost, ampak preobčica dela ob sklepu starega leta.

Svet KS Podmežaklje se je sestel kar dvakrat v decembru. Na obeh sejah so člani sveta razpravljali o planskih dokumentih, oziroma o samoupravnih sporazumih, o temeljnih planov vseh interesnih skupnosti in o sporazumih, ki so jih poslale v razpravo nekatere organizacije združenega dela.

Na zadnji seji pa so največ časa posvetili družbenemu dogovoru o temeljnih plana občine Jesenice za obdobje 81-85 in sklenili, da se pristopi k podpisu družbenega dogovora.

Ta teden se je na svoji seji zbrala tudi komisija za planiranje pri svetu KS Podmežaklja. Člani so najprej poslušali poročilo tajnika skupnosti o dosedanjih prizadevanjih pri pripravi planskih dokumentov. V nadaljevanju pa so obravnavali elemente in smernice plana KS Podmežaklja in ga uskladjili z družbenimi dogovori občine in interesnih skupnosti. Iz osnutka so črtali vse elemente, ki so bili preveč široko zastavljeni. Še vedno pa bo tudi tako prečiščen dokument zahteval pri uresničevanju od vseh prebivalcev, še posebno pa od organov skupnosti, veliko prizadevanosti. Naj omenimo samo nekatere večje naloge iz predloga plana KS Podmežaklja za obdobje 1981-1985.

— rekonstrukcija Ceste 1. maja po etapah od leta 1981-83;

— obnova trgovine na Prešernovi cesti, ki naj bi zasilo rešila izredno slabo preskrbo prebivalcev do pričetka gradnje novega stanovanjskega naselja Nikšič;

— izgradnja 27 stanovanjskih enot v naselju Nikšič in komunalno ureditev tega območja;

— vsaj dve javni PTT govorilnici, ker za privatne telefone ne bo dovolj sredstev;

— v letu 1981 bi morala biti urejena avtobusna povezava s centrom mesta (dogovori so v teku);

— ob morebitnih novogradnjah pa bo potrebno urejevati vodovodno napeljavno in kanalizacijo, ki je dotrajana ali pa ne obstoji.

To so le nekatere najpomembnejše naloge, saj na področju KS Podmežaklja niso pozabili na razvoj drobnega gospodarstva (obrtni), na družbeno samozagotovitost v SLO, na požarno varstvo itd.

V prihodnjih dneh pa je pred samoupravnimi KS Podmežaklja, še precej dela, saj morajo pripraviti

plan in finančni načrt za leto 1981 in sprejeti zaključni račun za leto 1980. Poleg tega bo živahna dejavnost tudi na področju LO in družbene samozagotovitosti, saj je KS Podmežaklja ena izmed redkih skupnosti, ki pripravlja samoupravne sporazume z organizacijami združenega dela iz tega področja. Ti sporazumi bodo natančno določali posamezne obveznosti in naloge predvsem pa bodo poenotili sistem LO in družbene samozagotovitosti v krajevni skupnosti. Obenem pa bo sporazum omogočil bolj organizirano sodelovanje.

V KS Podmežaklja si prizadevajo, da bi naredili čim več za razvoj skupnosti in tako demantirali vse tiste, ki menijo, da je to staro delavsko naselje, ki odмира. Prebivalci Podmežaklje pa so v zadnjih letih resnično lahko zadovoljni z doseženimi rezultati, kar naj bi vsem vilo še več volje za delo v obdobju, ki je pred nami!

Br.

ŠTEVILNE NALOGE OBČINSKEGA SVETA ZSS JESENICE

Člani predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice so na zadnji seji med drugim sprejeli tudi programsko usmeritev dela in aktivnosti občinskega sveta in njegovih organov v letošnjem letu.

Pravzaprav je treba že takoj povedati, da se posamezne programske usmeritve nanašajo na nadaljevanje aktivnosti iz preteklega leta. Te naloge so realizacija sklepov druge konference Zveze sindikatov Slovenije, naloge na področju stabilizacije in aktivnosti na področju planiranja.

Vzporedno s tem pa se vključujejo nove, prav tako odgovorne naloge, ki čakajo sindikat v letošnjem letu.

MED najpomembnejšimi so PREDVSEM naslednje:

— Ocena družbenoekonomskega položaja delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ter ocena samoupravne organiziranosti delavcev. To bo tudi hkrati ocena uresničevanja zakona o združenem delu v temeljnih organizacijah združenega dela. Ta naloga se vsebinsko navezuje na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo letos.

— Nadaljnja naloga je ocena rezultatov gospodarjenja. V programskih izhodiščih je poudarjeno, da je ta naloga ocena rezultatov gospodarjenja oziroma obravnave zaključnih računov že sestavni del aktivnosti. Akcijo je treba še naprej planirati, da bo potekala kot urejen sistem stalnega obravnavanja in spodbujanja obravnave ocene gospodarjenja.

Nadalje so v programu zajete nekatere aktivnosti zveze sindikatov na ožjih področjih dela, ki so povezane z že sprejetimi stališči republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in njegovih organov v preteklem letu. Te naloge so uresničevanje zakona o zdravstvu, uresničevanje predvidenega zakona o stanovanjskem gospodarstvu in konkretne naloge na področju kulture in uresničevanja stališč republiškega sveta zveze sindikatov.

Program pa zajema še: Uresničevanje nalog na področju usmerjenega izobraževanja, letni oddih delavcev in področje rekreacije, obveščanje, splošni ljudski odpor in družbena samozagotovitost ter mednarodna aktivnost. Posebni poudarek je na nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju članov zveze sindikatov. Pri tem je še posebno poudarjeno, da brez ustreznega izobraževanja člani zveze sindikatov, le-ti ne bodo kos vsem odgovornim nalogam.

Letos bomo praznovali 40-letnico vstaje oziroma začetka oboroženega boja proti okupatorju. Obeleževanju posameznih dogodkov iz zgodovine delavskega gibanja bo treba dati posebni poudarek.

Našteli smo pravzaprav le najbolj pomembne in obsežne naloge, ki čakajo člane občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice in osnovne organizacije. V letošnjem letu pa se bodo pri izvajanju sprejetega programa člani zveze sindikatov srečevali še z vrsto drugih vzporednih nalog, ki jih bodo morali prav tako odgovorno uresničevati kot te, ki smo jih navedli.

J. R.

NAMESTO VENCEV IN DRUGIH DARIL ZA ULTRAZVOČNO RENTGENSKO APARATURO

Čeprav za akcijo, ki smo jo v našem glasilu na pobudo občana začeli 11. septembra lani, nismo delali doslej velike »reklame«, nas prvi odzivi spodbujajo k temu, da bomo v bodoče začeli akcijo za zbiranje sredstev za nakup ULTRAZVOČNE RENTGENSKE APARATURE v jeseniški bolnišnici večkrat imeli na straneh našega Železarja.

Naj še enkrat poudarimo, da ima to aparaturo jeseniška bolnišnica v načrtu že več let, vendar pa zaradi gradnje in osnovne opreme novega prizidka, predvsem pa zaradi plačevanja anuitet za novi objekt, ni izgledov, da bi se bolj posodobili medicinsko opremo. Ultrazvočna diagnostika daje nove možnosti za odkrivanje bolezni tako v abdominalnem (trebušnem območju) kot tudi v ginekologiji, porodništvu, kardiologiji in drugih območjih, skratka, odkriva patologijo, ki zdravnikom doslej povsem ni dostopna.

Prispevke za aparaturo naj bi občani in organizacije nakazovali namesto vencev in cvetja na grob pokojnikov, kar je tudi vedno bolj njihovo zadnje volilo, ali namesto drugih daril, čestitk in podobno. Ta čas smo že skoraj na pragu 8. marca — mednarodnega dneva žensk, za katerega se je še nedavno zapravljalo nemalo denarja. Pred leti smo na Gorenjskem z zbranim denarjem namesto čestitk in daril ob 8. marcu kupili aparaturo za zgodnje odkrivanje raka na dojkah. Še večjo medicinsko vrednost pa ima aparatura, za katero sedaj teče akcija. Naj omenimo še, da je po lanskih ocenah aparatura veljala 3.990.000,00 din.

Po zadnji naši informaciji je bilo namesto vencev na grob nakazanih 4.630,00 din.

V zadnjem času pa so sosedje iz Radovljice namesto venca na grob pokojnemu dr. Radu KUCHARJU, nakazali 2.600,00 dinarjev. Skupaj se je doslej zbralo na žiro računu 7.230,00 dinarjev.

Prispevke v ta namen lahko nakazete na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, št.ev.: 51530-603-31250 z navedbo: »namesto venca...«, darila in podobno, za tega in tega, za aparaturo.



V Kranjski gori sta bila lansko leto le eden ali dva fijakarja na saneh. Povpraševanje in potreba pa sta pospešila, da jih je letos že pet. To je danes že velika izletniška atrakcija, ki jo radi doživijo predvsem mestni izletniki in gostje, ki konja skoraj ne poznajo več (Tekst in foto B. Blenkuš)

DELO AKTIVOV IN PODODBOROV VEZISTOV NOV

Vezisti NOV Gorenjske imajo po občinah aktivne, katerih delo med drugim koordinira in pospešuje odbor vezistov NOV Gorenjske. Predsedstvo pododborov je čutilo potrebo, da z nasveti pomaga k čimboljsemu delovanju aktivov in vseh vezistov.

Zato je vsem vodstvom aktivov poslalo nekaj nasvetov in priporočil. Predvsem je priporočilo, da se vsi vezisti vsaj enkrat na leto v okviru aktivov sestanejo, pregledajo svoje delo in sprejmejo načrt dela za bodoče. Vodstva aktivov se morajo predvsem seznaniti s težavami posameznikov in jim po svojih močeh ali s posredovanjem skušajo pomagati. Tiste, ki za udeležbo v NOV še niso prejeli ustreznih priznanj, bo treba za to predlagati.

Podatke za monografijo vezistov NOV Jugoslavije zbira združbo vinski krožki po vseh osnovnih solah na Gorenjskem. Aktivni se bodo povezali z njimi in jim pri tem pomagali in jim svetovali. Aktivni radovljiške in trziške občine bodo morali tem krožkom posredovati še naslove vseh vezistov.

Do začetka aprila bodo morali aktivni pripraviti predloge za brezplačno letovanje v domovih PTT na Pohorju in Strunjanu in sicer v pred in posezoni. Aktivni bodo poskrbeli, da bodo v občini Trzin, Kranj in Škofja Loka, sčasoma ustanovili radioklube. V Lescahu in na Jesenicah jih že imajo in igrajo pomembno vlogo v SLO in družbeni samozagotovitosti.

Sredstva za delovanje aktivov vedno prejmejo od občinskih odborov ZZZB NOV, poštini delavci pa jim pošto za njihovo delovanje prenašajo brezplačno. Seveda se morajo aktivni na sedežih občine še posebej povezati in o tem dogovoriti. O skupnih akcijah bo pododbor Gorenjske še posebej obveščal vse veziste NOV na Gorenjskem.

B.

POMOČ OSTARELIM V KS SAVA

V šolskem letu 1980/81 smo učenci osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice prevzeli nalogo »soseske pomoči starejšim občanom«, ki jo je organizirala krajevna skupnost Sava.

V tej akciji bomo pomagali ostarelim prebivalcem, ki sami ne zmorejo več vsakdanjih opravil, ali pa zaradi poldelice in prometa ne upajo na cesto.

Najprej je KS izvedla anketo in organizirala sestanek z ostarelimi občani ter jih s to akcijo seznanila. Nekaj se jih je že prijavilo, zato je akcija že stekla.

Po sestanku na KS so mentorji sklicali še sestanek z učenci šole, ki smo se za to humano akcijo prijavili. Predstavniki skupnosti za socialno skrbstvo sta nas seznanili s težavami, ki jih bomo pri starejših občanah srečali in nam povedali, kako naj ravnamo z njimi. Sestanek je vodil predsednik komisije Franc Bergant.

Predstavili so nam mentorje za posamezne ulice in območja. Tovaršica Ščavničarjeva je mentor za pomoč prebivalcem na Titovi ulici, kjer stanujem tudi jaz. Akcija v tej skupini je stekla že 17. novembra lani in prvi učenci smo že obiskali prebivalce, ki so prosili za pomoč.

Delo je steklo, ena od akcij pa je bila novoletna obdaritev občanov starih več kot 75 let, ki žive v KS Sava. Skromna darila je pripravila krajevna skupnost, učenci pa smo v spremstvu mentorjev te zavitke raznosili starim občanom po domovih. Obenem smo jim zaželeli zdravja in sreče v novem 1981. letu.

To, da smo se pionirji odzvali v tako velikem številu dokazuje, da smo pripravljeni in da si takih akcij še želimo, le spodbuditi in organizirati nas je treba.

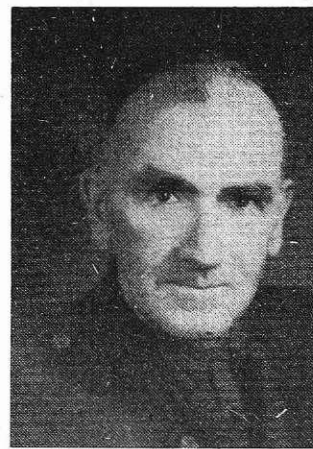
Mojca Krašovec, 6. c, OŠ Prežihov Voranc

SLOVO OD BORCA ZA SEVERNO MEJO IN BORCA NOV

Na pokopališču na Blejski Dobravi smo se 7. januarja poslovili od Albina Praprotnika, nekdanjega prostovoljca borca za našo severno mejo v letih 1918 do 1919 in borca proti okupatorju v drugi svetovni vojni. Na pogrebu je bilo veliko število njegovih znancev in prijateljev ter njegovih sorodcev-prostovoljcev in borcev NOV.

Kakor mnogi Jeseničani, je bil tudi Albin Praprotnik med onimi, ki so se že takoj po zlomu stare avstroogrske države, koncem oktobra 1918, prijavili k narodni straži na Jesenicah, kakor tudi njegova dva brata. Bil je še zelo mlad, saj je bil rojen 18. marca 1901, a se je kljub temu odločil, da bo kot član narodne straže pomagal vzdrževati red na Jesenicah, ko se je vračalo prek Jesenic desetisoče vojakov raznih narodnosti z italijanske fronte in je bila nevarnost neredov in ropanja.

Ze sredi novembra 1918 se je Albin, tako kakor tudi mnogi Jeseničani, prijavil kot prostovoljec za obrambo naše komaj rojene domovine Jugoslavije, kateri je pretila nevarnost od obeh sosednjih držav. Dodeljen je bil tako imenovani ljubljanski skupini prostovoljcev, pod poveljstvom majorja Lavriča. V tej skupini je bilo veliko število prostovoljcev z Jesenic in okolice. Le nekaj dni za tem je ta ljubljanska skupina prekoračila Ljubelj in dan ali dva za tem je zasedla



Borovlje na Koroškem, kjer je razorožila tamkajšnjo nemško posadko. V bojih onstran Karavank se je v ljubljanski skupini prostovoljcev boril pri Podrožici, Svetni vasi, Borovljah in drugod, vse dotlej, ko se je zaradi obolelosti moral vrniti domov. Pokojnega Albina so se vedno spominjali njegovi sorodci-prostovoljci, kot dobrega tovariša in pogumnega borca.

V času narodnoosvobodilnega boja je bil pokojni Albin na svojem mestu. Sodeloval je v narodnoosvobodilnem gibanju in v oktobru leta 1944 stopil v vrste partizanov, kjer se je boril proti okupatorju do končne osvoboditve naše domovine.

Več let je bil pokojni Albin član občinskega odbora Zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/1919 in tudi tu je prispeval svoj delež h krepitvi organizacije. O njegovem pestrem življenju so na pogrebu spregovorili zastopniki zveze borcev NOV, zveze prostovoljcev in lovške družine, ki so poudarjali narodne zasluge pokojnega Albina.



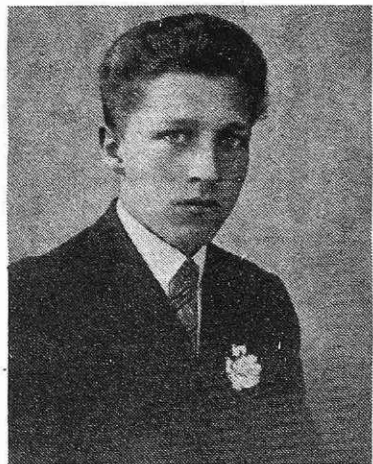
TRAGEDIJA KURIRJEV JE BILA POSLEDICA IZDAJE

Prve dni januarja 1945. leta je začelo močno snežiti in zapadlo je veliko snega. Kurirji so prihajali na zvezo z veliko zamudo. Tedaj sta se Stefan Demšar, komandant in Leopold Trtnik-Iztok, politkomisar III. rejele pot, udeležila posvetovanja sektorskega štaba v Selški dolini. Poleg članov štaba so se posvetovanja udeležili vsi poveljniki in komisarji vseh starih gorenjskih rejele linij. Na posvetovanju so govorili o tem, kako bi pošto čim hitreje in varneje raznašali. Sklenili so ustanoviti novo kurirsko postajo na Homu, nad vasjo Podhom, ki bi sprejemala pošto z Jelovice in jo po najkrajši poti dostavljala partizanskim enotam in terenskim organizacijam pod Karavanke.

Komisar kurirske poti Leopold Trtnik se tistih dogodkov takole spominja:

»S posvetovanja sem se vrnil na območje tretje gorenjske rejele linije. Komandant Stefan je odšel za nekaj dni domov v Železnike in je dejal, da bo kmalu prišel za nami. Z menoj so krenili na pot tudi tovariši, ki so bili določeni za novo kurirsko postajo na Homu. Ko smo prišli na Hom, smo hitro ugotovili, da tu ne moremo ustanoviti kurirske postaje, dokler ne bo skopnel sneg. Po sledovih v snegu bi jo Nemci hitro odkrili. Na Homu smo ostali samo en dan in eno noč, nato pa smo odšli na Mežaklje, kjer je bila kurirska postaja G-8. Kurirji, določeni za novo postajo na Homu, so se spočili, nato pa smo se vrnili v štab sektorja.

Z Mežaklje smo se spustili v dolino Radovne, da bi nadaljevali pot proti Mojstrani. Tu smo našli na skupino partizanov. Nikogar nisem poznal, razen Aleša Jelenca, tedanjega sekretarja okrožnega komiteja KPS za Jesenice. V skupini sem opazil starejšega možakarja v uniformi, sešiti iz angleškega vojaškega blaga.



Dezertir Vinko Svetina, ki je januarja 1945 izdal patroljo

Ko sem na Alešovo vprašanje, kam gremo odgovoril, da proti Karavanam, mi je dejal, da je v skupini član AVNOJ s partizanskim imenom Očka (Ivan Novak-Očka, Tecen pod Šmarno goro, 1898 do 1969), ki ga je spremljala skupina borcev Jeseniško-bohinjskega odreda. Aleš me je vprašal, ali bi hotel pomagati Očku in spremstvu, da pridejo čez Savo, čisto in železnico v Karavanke, ker smo kurirji bolj navajeni poti.

Nekaj časa sem razmišljal, saj s kurirji in po kurirski poti ni smel potovati nihče, ki ni imel posebnega dovoljenja. Ker pa je bil Očka visok partizanski funkcionar, sem nalogo, čeprav nerad, sprejel. Nerad zato, ker so bili v spremstvu neznan borci, ki bodo zvedeli za kurirsko pot. Kaj če nas kdo izmed njih izda? ...

Kurirji so z Očkom in njegovim spremstvom pri Mojstrani s pomočjo tamkajšnjih vaških kurirjev in obveščevalcev (mladincev in mladink) srečno prišli čez Savo, čisto in železnico.

Borci Jeseniško-bohinjskega odreda, ki so spremljali Očka, so doživeli tragično usodo. Iztokova bojazen, da bi utegnil biti med spremstvom izdajalec, se je uresničila in povzročila verižno tregedijo.

Pet borcev iz te skupine je potovalo samo do Dovjega, tam so se ločili in nadaljevali pot v Gorenjsko dolino, drugi pa so odšli proti Plavškemu rovtu, kjer so se razšli z Očkom, Igorjem, Alešem in dvema osebnima očkovima spremljevalcema. Nad Plavškim rovtom so borci Jeseniško-bohinjskega odreda šli spat v star senik. Borec te skupine, Vinko Svetina, se je poslovil in povedal, da gre k svojemu dekletu. Naj bodo brez skrbi, jutraj se bo vrnil in prinesel kaj za pod zob. Toda jutraj ga ni bilo nazaj. Začuden so se spogledovali: Kaj če nas je Svetina izdal? Sum so poskušali zakriti z opravičilom, češ, da se ni tako lahko posloviti od dekleta. Pa vendar je bil strah pred izdajo večji in so se začeli

umikati v hrib. V nekem seniku so dobili leste. Prislonili so jo na smreko, se splazili po njej proč od izhrojene kurirske poti, zadnji pa je potegnil leste za seboj in jo skril. Tako so zabrisali sled. V svež sneg so se pogrezali do pasu, včasih do vratu. Nenadoma so jih obkolili Nemci in vse zajeli brez boja. To se je zgodilo 18. januarja 1945. leta. Na Jesenicah so jih zaprli v klet Stanovnikovih hiš, v kateri je bil gestapo. Od teh ujetnikov so Nemci po tajnem navodilu Jeseniškega gestapa 21. januarja 1945. leta na križišču med Zapužami in Begunjami ustrelili komandirja 2. čete 2. bataljona Jeseniško-bohinjskega odreda Vinka Vestra z Otoka pri Radovljici in Jožeta Ravnikarja s Križne gore pri Skofji Loki. Vestra in Ravnikarja so iz radovljiškega zapora vodili zvezana v begunjski zapor, na omenjenem mestu pa so ju zahrbtno ubili. To je tudi eden od vojnih zločinov, za katerega je preizkvalni sodnik obtožil Druschkeja in je s tem v zvezi celotna dokumentacija na tožilstvu v Heidelbergu.

Iz ohranjenih dokumentov Jeseniško-bohinjskega odreda je razvidno,

da je Svetina dezertiral 16. januarja, 1945. leta. Po tem podatku lahko sklepamo, da se je naslednji dan (17. januarja) zglasil na Jeseniškem gestapu, dan za tem pa so Nemci ujeli vse borce s komandirjem Vestrom.

Ujeti kurir Lojze Noč iz Javornjskega rovtu je na Jeseniškem gestapu skozi priprta vrata med zalševanjem v drugi sobi videl partizana, ki se je svobodno gibal med gestapovci. Skoraj zanesljivo lahko rečemo, da je bil to Svetina. On je kriv za smrt kurirjev na Medjemu dolu.

Svetina prve dni ni upal spati doma, ker je imel slabo vest. Vrnil se je na delo v železarno, kjer so se izogibali vsi pošteni delavci. Ob koncu vojne so naši varnostni organi aretirali izdajalca, ki je bil po vojni obsojen na smrt.

Se vedno pa ni dokazano, ali je bil Svetina že v partizanih gestapovski agent in je zapustil enoto nad Javornjskim rovtom v trenutku, ko je imel kaj povedati na gestapu; ali pa je bila izdaja posledica njegove osebnosti, morda celo zaljubljenosti. Vendar izdajo ne opravičuje ničesar. Zaradi Vinka Svetina so padle žrtve, mnogi so bili mučeni na gestapu in mnogi so morali iti skozi kalvarijo zloglasnih taborišč.

Jože Vidic

KER NI VOJNE, SE NE BOJIMO VEČERNEGA MRAKA

Lepo bi bilo, če bi na vsem svetu vladal mir, vendar pa na žalost ni tako. Vsak dan poslušamo poročilo o vojni, ki divja med sprtimi državami. Zavedati se moramo, da vojna pušča posledice, ki pa so lahko zelo krute. Ali se nam ne zdi škoda mnogih vojakov in nedolžnih ljudi, ki umrejo v bojih? Ali ne bi bilo lepo, ko bi ti ljudje živeli, ne umrli? Nam to zelo malo pomeni, saj se ne zavedamo grozot vojne, tisti, ki pa to doživljajo in so doživeli, vedo to. Na svetu je vedno več orožja, vendar to ni prav. Ideje o razoroževanju držav so zelo dobre, saj bi se s tem rešilo mnogo problemov, ne pa da je na svetu že toliko orožja, da se svet lahko že večkrat uniči.

Lakota. Beseda, ki sama dosti ne pomeni. Zavedati pa se moramo, da zaradi lakote umirajo milijoni lačnih. Lakota, vojna in beda so pri nas samo besede, drugod pa dejanja, ki se ti morajo vtisniti v srce. Ali se nam ne zdi škoda vsakega koščka kruha, ki ga vržemo stran? Ne,

seveda ne, saj vedno sproti pozabljamo, da bi lahko ta košček kruha napolnil lačna usta. Vendar pri nas ne gre le za košček kruha, ampak kar za velike količine hrane, ki jo vsak dan vržemo stran toliko, da bi z njo res lahko utišali jok in krike lačnih, ki prosijo in prosijo ... Svet je krut. To bi moral vedeti vsakdo vendar ne ve, ker še ni okusil njegove krutosti. Nikoli ne bomo mnogi razumeli težav drugih, če se ne bomo poskušili vživeti v njihov položaj. Poskusimo in videli bomo, da ne delamo prav, ko se zmrdujemo ob hrani in jo mečemo stran.

Svet bi bil veliko lepši brez vojen, lakote in bede. »Ne vrzi ničesar stran po nepotrebnem,« naj bo naše geslo in mogoče bo tako vsem lepše. Moralo bi biti več takih organizacij, kot je UNICEF, saj bi s tem lahko veliko pripomogli k napredku nerazvitih.

Konte Anica 8. b. OŠ
Gorenjski odred, Žirovnica

RATEŠKA HIŠA IN NOŠA

V sedanjih Ratečah, ki imajo okrog 180 hiš, prebiva delaven rod poljedelcev in živinorejcev; veliko jih je zaposlenih v bližnjih železarskih Jesenicah in v tovarni verig v Beli peči onstran meje, nekaj pa se jih ukvarja s turizmom. Ker so domačini složni, hočejo živeti blizu skupaj; hiše so se nakopičile druga poleg druge. Vas je strnjena skupaj tudi zato, ker je bilo včasih veliko roparjev in ljudje niso upali živeti posamezno. Ta navada pa je ostala še danes, kdor zida novo hišo, si jo zgradi čim bolj blizu vasi.

Pa pogledimo, kaj o Ratečah piše vaška kronika izpred nekaj let. Stare hiše v Ratečah so zidane; nekatere so enonadstropne, druge pritlične. Pokrite so s sivo opeko ali macesnovimi deskami in delane v čop. V čop pa so krite tako, da niso ob koncih odrezane, ampak imajo posebno nadstrešje. V pritličnih hišah je namesto nadstropja lesen hodnik, ki ga krasijo lep izdelan gank, na katerem je postavljeno cvetje ali pa na njem ženske razobešajo perilo.

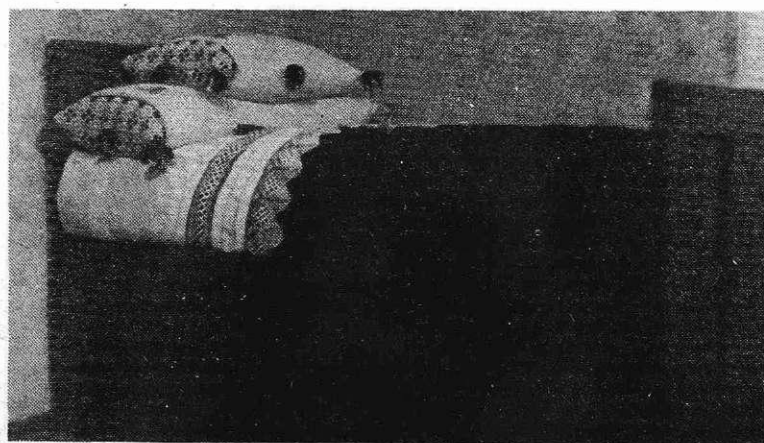
Notranjost hiše kaže, da je v njej čistoča. Rateška gospodinja skrbi, da se hiša v enem letu vsaj dvakrat prebela. Mize klopi morajo biti vedno kot nove. Na stenah so obešene slike druga poleg druge. Starih podob, slikanih na steklo ni več videti. Tudi lesenega golobčka, ki je včasih visel izpod stropa in je gledal na sredino mize, kamor se postavlja hrana, ni več opaziti.

Pa pogledimo, kako izgleda posteljna prevleka, za katero gospodinjje zelo skrbijo. V vsaki hiši stoji lepo in lično urejena postelja brez ogrinjala. Ometa je z blazino, s snežno belimi rjuhami in pisano odejo. Zglavje je visoko, narejeno iz blazinic, povitih v platnena oblačila. Oblačila imajo ob koncih rdeče in višnjeve čopke.

Narodna noša je pri moških izgubljena. Tudi ženska noša počasi izginja, toda še vedno se držijo domačega blaga in starih vzorcev. Rateške gospodinjje pozimi marljivo predejo in pletejo. Raševina, tkana iz volne in preje, ima sem in tja še vedno svojo veljavo. Krila iz črne barvanega rasa, obšita ob spodnjem koncu s širokim zelenim trakom, že tonejo v pozabo. In cokle?

Cokle so obnavljale preteklosti in jih sedaj videvamo bolj poredko. Včasih so cokle delali pastirji na paši, sedaj pa ni ne pastirjev in ne cokel. Cokle so izdelane iz javorjevega ali bukovnega lesa, spodaj pa so okovane z močnimi žebelji. Ob spodnjem koncu imajo rillec, da se na njem podrza, kar se nabere na lesenih stopalih. Cokle so v vsakem pogledu zelo praktične, po kamnitih in ledenih poteh ne spodrsnejo. V ta namen imajo cokle na podplatih izrezljano posebno vdolbino. Seveda prav »lepe« te cokle niso. Toda zakaj naj bi bile, saj na polju in v planinah ni parketa, temveč robata podlaga.

A. Kerštan



Urejena postelja v rateški domačiji (Foto A. Kerštan)

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V mestni hiši je na ogled stalna arheološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V drugem nadstropju si lahko ogledate razstavo ljudska umetnost na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba. V galerijskih prostorih razstavlja izbor malih plastik in slik akademski kipar Anton Flego.

V mali galeriji mestne hiše razstavlja ambiente plastike akademski slikar Vinko Tušek, v stebriščni dvorani pa oljne slike Polde Mihelič.

V galeriji mestne hiše je na ogled razstava Kulturna društva na Gorenjskem v letih 1860 do 1914.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka Narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji.

Razstave oz. zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate poznogrednjeveški restavrirani kulturni spomenik »Jenkova kasarna«, ki je opremljen z etnološkim gradivom.



Folklorna skupina društva upokojencev Javornik-Koroška Bela (Foto B. Blenkuš)



Dvoje vrst rateških cokol (Foto A. Kerštan)

JANUARJA TRIJE SEMINARJI O ZAKLJUČNIH RAČUNIH

Še pred novoletnimi prazniki je Delavska univerza Jesenice ponovno razpisala seminar o zaključnih računih, po programu, kakršnega so pripravili že lani januarja. Ker je bilo lanskih slušateljev 108, letos ne bodo imeli štirih seminarjev, ampak le tri.

Prvi seminar je namenjen slušateljem iz železarne Jesenice, drugi slušateljem iz gospodarskih OZD jeseniške občine, tretji pa samoupravljalcem iz družbenih dejavnosti. Ker stroške seminarja krije klub samoupravljalcev Jesenice, nimajo članice kluba, ki bodo poslane udeležence na seminar, nobenih finančnih obveznosti.

Vabili smo člane odborov za gospodarstvo, člane odborov samoupravnih delavske kontrole, izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata in tiste vodstvene in strokovne delavce, ki so zadalženi za razlago gospodarjenja in zaključnega računa.

Seminarji bodo od 16. do 20. ure tri torke in srede zapovrstjo, v gimnazijski kleti, v prostorih delavske univerze. Obsegajo pa naslednje štiri teme:

1. Pravni, ekonomsko finančni in družbenopolitični pomen zaključnih računov.
2. Elementi zaključnega računa, s posebnim poudarkom na razporejanju in razmerjih razporejenih sredstev.
3. Vloga in pomen samoupravnih delavske kontrole, kot splošna pravica in še posebej pri zaključnih računih.
4. Praktična izvedba postopka za pripravo in potrditev zaključnih računov in rokovnik.

V istem vrstnem redu kot teme si sledijo tudi predavatelji, in sicer: Tomaž Keršmanec, Božo Frišnik, Mihael Kersnik in Jelka Vidaličeva.

Da ne bi prišlo do pomote in da bi se organizatorji izognili očitkom, da vedno vabijo iste udeležence, so v kartoteki poiskali seznam tistih, ki so že obiskovali ta seminar in o tem obvestili temeljne organizacije.

V januarju načrtujejo še splošni seminar o osnovah politike gospodarske stabilizacije za samoupravljalce iz tistih organizacij združenega dela, ki so prijavile udeležence za tak seminar (Golica, Gorenjska oblačila, Vatrostalna, PTT, Vodovod, iz Železarne pa edina TOZD Hladna valjarna Jesenice). Dogovori pa tečejo še na seminar za člane odbora samoupravnih delavske kontrole iz samoupravnih interesnih skupnosti in za seminarje za člane svetov potrošnikov, ki jih bodo organizirali po krajevnih skupnostih.

Kaže torej, da bo izobraževanje samoupravljalcev klub slabim izkušnjam v jesenskem obdobju le steklo, in to skrbno pripravljeno, v skladu z interesi članic kluba samoupravljalcev, kolikor so ti interesi seveda razvidni iz skopih informacij, ki jih dobivamo.

M.

LANI MANJ PLANINSKO-ALPINISTIČNIH NESREČ

Čudovit planinski svet s travniki, rovti, gozdovi in enkratnimi okraji, dninami, zaprti in rničami, katere krake veličastni sklanj vršci, postajajo iz leta v leto vedno bogatejša last mladine in delovnih ljudi vseh starosti in obojega spola. V Julijske Alpe, Karavanke, Grintavce in Kamniško-Savinjske planine, prihaja občudovat vedno več domačih in tujih ljubiteljev naravnih lepot, zanimivosti in znanosti, ki so prav v Logarski dolini, Trenti, na Jezerškem, Planici, Krnici in v treh triglaviških dolinah izražene v neprekosljivi lepoti. Vsa planinska pota, ki so skrbno nadelana in varno zavarovana so bila vse poletje polna ljubiteljev gora. Vsako leto obišče naš planinski svet več kot dva milijona navdušenih, zadovoljnih pohodnikov, planincev, plezalcev in alpinistov.

Cez 170 planinskih društev, prav toliko pionirskih in mladinskih odsekov, se skupaj z več kot sedemdesetimi alpinističnimi oddeli trudijo in prizadevajo, da bi bilo bivanje v gorah varno in prijetno. Kljub nenehnim opozorilom, številnim predavanjem, seminarjem in tečajem pa se število lažjih, težjih in na žalost tudi smrtnih planinsko-alpinističnih nesreč le počasi zmanjšuje. Z dobranamerami opozorili pred številnimi in velikimi nevarnostmi gora je planinskih društev uspelo le delno zaježiti število nesreč v gorah. Mladina hoče naglo v najkrajšem času doseči v gorah več kot zna in zmere. Številne planinsko-alpinistične nesreče se iz leta v leto ponavljajo in vrste zaradi nepremišljenih početij zaradi prehitene razvoje poti zaradi površnosti in ne previdnosti. Mnogi planinci in tudi plezalci in alpinisti prepirajo in podcenjujejo številne, velike nevarnosti gora in precejujejo svoje sposobnosti in znanje pa tudi opremo in psihično ter fizično kondicijo.

Pogum, samo pogum v gorah ne pomeni veliko, nujno in obvezno se mora na planinski poti ali in se prav posebej na planinsko-alpinistični turi in vzponu pridružiti velika mera previdnosti in izkušnosti.

V zadnjih letih se je v naših gorah po statistikah naše GRS smrtno ponesrečilo vsako leto več kot 25 planincev, smučarjev, plezalcev in alpinistov. Izkušeni planinci so v zadnjih letih napovedali odočen boj proti lažjim, težjim in se prav posebej smrtnim planinsko-alpinističnim nesrečam. Ta izredno resna opozorila in temeljitejša preventivna vzgoja obiskovalcev gora je v lanskem letu dosegla svoj namen. V leto 1980 se je smrtno ponesrečilo 22 planincev, smučarjev, plezalcev in alpinistov. Povečalo se je znanje, izboljšala se je oprema in povečala se je previdnost ljubiteljev in obiskovalcev gora.

Prva plezalno-alpinistična smrtna nesreča se je pripetila že 15. januarja, ko je mladi veliko obetajoči alpinist iz Bohinja Marko Šurc nameraval preplezati severno steno Triglava. Neprevidnost, podcenjevanje ali snežni plaz je že takoj pri vzponu zahteval veliko žrtv. Pod steno so reševalci dobili truplo šele po 87 dneh, 20. julija v Italiji na Passo Tonale je »bela smrt«, plaz pokopal inž. Matevža Skatela iz Ljubljane. Petnajsti zimski spominski pohod na Stol je zahteval svojo smrtno žrtev, na snegu in ledu je spodrsnil v smrt enajstletni Aleš Anderle iz Radovljice. Triletna Andreja Kušar pa se je 7. aprila smrtno ponesrečila v Peklu pri Boirovnicah, istega dne pa se je v snežiščih Rombona smrtno

ponesrečila Sonja Mihelič. Plazovi in snežni meteži so v mesecih januarju, februarju, marcu in aprilu resno ogrozili predrzne in neizkušene planince, smučarje, plezalce in alpiniste, nekateri, redki so bili »srečniki«, nevarni zdrsi po snegu in ledu so se po naključju končali brez večjih posledic. 14. aprila je pod Kamniškim vrhom vlsed nenadne slabosti zdrsnila po snegu 29. letna Marija Šimenc iz Mengša. »Ker pri nas ni bilo primernega snega« so odšli najmlajši smučarji SK Olimpije 26. junija smučat na smučišča Kapruna, dve osem in enajstletna Barbara Trček in Patricija Fatur iz Ljubljane sta v megli zgrešili smučini in se ubili.



Sedmega julija se je v Wisjakovi grapi zahodne stene Planjave smrtno ponesrečila 46-letna Marjeta Čučulović iz Ljutomer. Tudi Krn je lani zahteval smrtno žrtev. Pri sestopu z vrha Krna se je v Omamovcu na bližnjici smrtno ponesrečil 16. letni tabornik Aleš Kunšć iz Ljubljane. Že ob koncu lanske poletne planinske sezone pa se je v prepadnih stenah Šit nad Planico pri iskanju nove, zahtevno prvenstveno plezalne smeri smrtno ponesrečila

vrhunska plezalka in alpinistka, 21-letna Barbara Perčič iz Kranja.

Sedmega septembra je padel zaradi srčne oslabilosti na planinski poti pod vrhom Mojstrovke nad Vršcem 65 letni Anton Tomšič iz Radovljice. V mesecu septembru, tik pred zaključkom poletne plezalne alpinistične sezone se je v severni steni Toča nad Krmo smrtno ponesrečil vrhunska plezalec iz Bohinjske Bistrice Franc Arh. Na zavarovani normalni planinski poti pri sestopu iz Skrlatice pa je omahnila v prepad Barbara Pečar iz Ljubljane.

Tudi v mesecu oktobru je smrt zahtevala smrtno žrtev v gorah. Prve, zgodnje snežne padavine so 7. oktobra nad Polhovim Gradcem na pobočju Smolnika uničile življenje 29 letnega lovca Lojzeta Pekla iz Ljubljane. Pod Storičtem pa je 23. novembra na poldnevnem snežišču zdrsnil v smrt 30 letni Miran Stvarnik iz Laškega. Padajoče kamenje na lovu pa je na Krnu, Rdeči rob, 23. novembra smrtno ranilo 30. letnega avtomehnika Simona Filija iz Tolminca.

Gorski reševalci so imeli kakor vedno, tudi lani veliko težkega in nevarnega dela v gorah. Pretežno število lažjih, težjih in smrtno ponesrečenih gornikov, smučarjev, plezalcev in alpinistov je botrovala neprevidnost in slaba oprema. Vzroki nesreč izvirajo iz subjektivnih pomanjkljivosti. Nesreče so se dogajale tudi v drugih gorah. V Dolomiti, in Alpih so planinske, smučarske in plezalno-alpinistične nesreče vedno bolj pogoste. Zato je potrebno še in še opozarjati in še in še preventivno delovati. Plazovi, zdrsi, padajoče kamenje, bližnjice so najpogostejši vzroki lažjih, težjih in tudi smrtnih nesreč v gorah.

V preteklem letu so naravne smrti pri nas umrli tudi številni veliki ljubitelji in obiskovalci gora, med njimi 12. februarja tudi zaslužni prof. Dušan Lašič, 29. februarja dr. Slavko Tuta, 5. oktobra pa je v Kamniku umrl Pavle Kemperle, dva dni pozneje, 7. oktobra pa se je na planinski poti pod Uskovicno smrtno ponesrečil vrhunska alpinist, starejša generacija slikar in pisatelj Edo Deržaj.



Z motornimi sanmi pripravlja tekaške proge od Žvagna proti Mojstrani za Savo (Foto B. Blenkuš)

USPEŠEN NASTOP EKIP TERITORIALNE OBRAMBE V DRAŽGOŠAH

Na športnih tekmovanjih v okviru zimsko-sportnih spominskih prireditelj »Po stezah partizanske Jelovice« v soboto in nedeljo 10. in 11. januarja so več dobrih rezultatov dosegli tudi športniki iz jeseniške in radovljiške občine. Na desetem odprtem prvenstvu enot teritorialne obrambe, Jugoslovanske ljudske armade in milice je zmagala enota teritorialne obrambe Radovljica, pred vojno pošto Kranj, in zaščitno enoto milice, enota teritorialne obrambe Jesenice pa je zasedla četrto mesto.

Na tekmovanju enot teritorialne obrambe je zmagala ekipa teritorialne obrambe Radovljica pred jeseniško ekipo, tretje mesto pa je zasedla ekipa Škofje Loke.

J. R.

VABILO NA OBČNI ZBOR PLANINCEV

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo v soboto, 24. januarja ob 19. uri v dvorani osnovne šole na Koroški Beli. Na zboru bomo govorili o povečanju Prešernove koče na Stolu. Po obnem zboru družabni večer za člane.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Šahovsko društvo Jesenice obvešča svoje člane, da bo 17. januarja hitropotezni turnir za mesec januar. Pričetek tekmovanja bo ob 18. uri.

Odhor

OBČNI ZBOR BALINARKEGA KLUBA

Upravni odbor balinarskega kluba Jesenice obvešča vse člane in prijatelje kluba, da bo

OBČNI ZBOR

kluba v nedeljo, 18. januarja, ob 9. uri v spodnjih prostorih doma v Bazi.

Zaradi izredne važnosti dnevnega reda, volitev novega upravnega odbora in reševanje problema za nadaljnje delo kluba, je dolžnost članov, da se ga udeležijo.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V ŠAHU ZA LETO 1981

RAZPORED

I. skupina 19. januarja ob 15.30: (SEO-TKR-NG, Energetika, HV Bela, Zeb-ljarna, Strojne del.)
II. skupina 20. januarja ob 15.30: (Vzdrževanje, Remontne delavnice, Livarna, Vratni podboji)
III. skupina 21. januarja ob 15.30: (HV Jesenice, Jeklarna, Elektrode, KSI)
IV. skupina 22. januarja ob 15.30: (Žičarna, KO-FL, Valj, bluming štekel, Plavž)

FINALE dne 23. januarja ob 15.30. V finalu igrata prvouvrščena iz vsake skupine.

Po sklepu referentov, ki so bili navzoči pri zbiranju se čas igranja spremeni na 15 minut. Igra se v šahovskem domu na Jesenicah (za Jelenom)

PRVENSTVO ŽELEZARNE V VELESALOMU IN SMUČARSKIH TEKIH

Tekmovanje v veleslalomu bo v nedeljo, 25. januarja, v Mojstrani s pričetkom ob 9.30, tekmovanje v smučarskih tekih pa bo v nedeljo, dne 25. januarja, v Mojstrani ob 12. uri. Organizator je SK Rateče-Planica.

V VELESALOMU se tekmuje ekipno in posamezno v moški in ženski konkurenci. Kategorije: moški in ženske: do 25 let, od 25 do 35 let, od 35 do 45 let in nad 45 let in starejši.

Ekipa šteje po enega tekmovalca. Tekmovalci iz prve in druge kategorije in boljše tekmovalca. Tekmovalci iz tretje ali četrte kategorije. Vrstni red ekip se določi s seštevkom doseženih časov. Število tekmovalcev je neomejeno. Tekmovalci starejših letnikov lahko nastopijo v mlajših kategorijah, vendar so v tem primeru uvrščeni v isti kategoriji.

V TEKIH se tekmuje ekipno in posamezno ter poteka v moški in ženski konkurenci. MOŠKI - I. do 35 let - 4 km, II. od 35 do 45 let - 2 km in III. nad 45 let - 2 km.

ŽENSKO - I. do 35 let - 2 km, II. nad 35 let - 2 km.

Za ekipo štejeta po dva tekmovalca iz I. kategorije in boljše iz druge ali tretje kategorije pri moških, pri ženskah pa iz vsake kategorije po dve tekmovalki.

Poimenske prijave pošljite na sindikat Železarne do 22. januarja do 11. ure, ko bo v sejni sobi opravljeno zbiranje startnih števil.

Na tekmovalni dan bo organiziran prevoz tekmovalcev z avtobusi. Prvi avtobus bo imel odhod iz Koroške Bele ob 7. uri, drugi avtobus pa s parkirnega prostora pred Železarno ob 7.15 in ob 10. uri.

Takoj po zaključku tekmovanja bo v restavraciji Triglav v Mojstrani (približno ob 15. uri) razglasitev rezultatov.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

Tekmovanje v streljanju z zračno puško bo v prostorih kluba strelske družine Triglav (restavracija Turist) po sledečem razporedu:

- 19. januarja - od 15. do 19. ure,
- 20. januarja - od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure,
- 21. januarja - od 15. do 19. ure,
- 22. januarja - od 15. do 19. ure,
- 23. januarja - od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure.

Tekmuje se po pravilih strelske zveze Slovenije. Vsak strellec strelja pet poizkusnih strel in 20 strelcev za oceno. Moška ekipa šteje pet strelcev, ženska ekipa pa tri strelce.

Tekmuje se ekipno in posamezno. Uporablja se izključno puška strelske družine.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji TOZD Jeklolek se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času bolezni.

Anica Kržišnik

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Elektrode se najlepše zahvaljujem za novoletno čestitko in obisk na domu.

Francka Urbos

POZIV K VLOŽITVI NAPOVEDI ZA ODMERO DAVKOV OBČANOV

Na podlagi 162. člena zakona o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 21-224/74, 39-468/74, 5-180/76, 10-381/76, 31-1393/76 in 8-483/78) izdaja Uprava družbenih prihodkov Občine Jesenice, Kranj, Radovljica, Tržič in Škofja Loka

POZIV

k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov

za leto 1980 za zavezance, katerim se odmerjajo davki po preteku leta in
za leto 1981 za zavezance, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1980

1. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1980;

2. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1980;

3. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1980;

4. Zavezanci davka na dohodke od premoženja in premoženjskih pravic o dohodkih doseženih v letu 1980. Pod navedeno obliko davka spadajo tudi dohodki, doseženi z oddajanjem stanovanjskih ali poslovnih prostorov oziroma zgradb v najem ter dohodki od podnajemnin, dohodki od oddajanja opremljenih sob pa le, če doseženi dohodek presega 3.000,00 dinarjev;

5. Zavezanci davka od premoženja - na posest gozdnega zemljišča za leto 1980. Napoved morajo vložiti občani, ki se po določbah zakona o kmetijskih zemljiščih ne štejejo za kmeta, če posedujejo več kot 0,5 ha gozdnega zemljišča in če njihov dohodek v letu 1980 presega 20.000,00 dinarjev oziroma skupni dohodki vseh družinskih članov presega 10.000,00 dinarjev letno na družinskega člana;

6. Zavezanci davka iz skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1980. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupen čisti dohodek v letu 1980 presega 294.000,00 din.

Napoved vložijo:

- zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi družbenih prihodkov, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju stalno prebivališče njegovi družinski člani;

- zavezanci iz 2. in 3. točke pri upravi družbenih prihodkov, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;

- zavezanci iz 4. točke, če gre za dohodke od nepremičnin, pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju nepremičnina leži, če gre za dohodke od premičnin, pa pri upravi družbenih prihodkov, v kateri imajo stalno prebivališče;

- zavezanci iz 5. točke pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju leži gozdno zemljišče;

- zavezanci iz 6. točke pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju so imeli v letu 1980 najdalj stalno prebivališče.

Za leto 1981

1. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1981;

2. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1981.

Napoved vložijo:

- zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi družbenih prihodkov, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;

- zavezanci iz 2. točke pri upravi družbenih prihodkov, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi družbenih prihodkov, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri Upravi družbenih prihodkov.

Pozivamo zavezance, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravčasno vložene napovedi odmerjeni davek povezan za 10 % oziroma najmanj 100,00 dinarjev, zavezanecem, ki ne vložijo napovedi pa za 20 % oziroma 200,00 dinarjev.

OBČINA JESENICE, KRANJ, TRŽIČ, ŠKOFJA LOKA, RADOVLJICA
Uprava družbenih prihodkov

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem predsedstvu aktiv invalidov železarne Jesenice za darilo ob novem letu in obisk na domu. Vsem želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu v letu 1981 in zdravja.

Marjan Pogačar

ZAHVALA

Sodelavcem TOZD Vzdrževanje se najlepše zahvaljujem za izrečeno sožalje in denarno pomoč ob smrti očeta Joža Suštarja.

Jože Suštar

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Žičarna se najlepše zahvaljujem za izkazano pozornost ob novem letu, hkrati pa želim srečno in uspešno novo leto 1981.

Loti Čimžar

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem obrata elektro remontne delavnice se prisrčno zahvaljujem za obisk na domu, novoletno čestitko in darilo.

Fani Mandič

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Elektrode za prejšnjo čestitko in denar.

Vladimir Svetina

ZAHVALA

TOZDU Žičarna se prav lepo zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je prav prišla v času moje bolezni. Zahvaljujem se tudi članom aktiv delovnih invalidov za obisk na domu in za darilo, ki so mi ga prinesli.

Ibrahim Hodžić

ZAHVALA

Vsem ožjim sodelavcem kvalitetne kontrole v valjarni Bela in obratovodstvu KK se prijetno presenečen toplo zahvaljujem za lepa darila ob mojem srečanju z Abrahamom.

Srečko Kozelj

ZAHVALA

Kolektivu restavracije Kazina Železarne se zahvaljujem za sprejeto darilo ob upokojitvi in izrečene tople besede upravnika Janeza Bohinca.

Vsem skupaj želim veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Talerjeva

Dopisje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

FRANČIŠKE HLEBANJA

se najtopleje zahvaljujem sosedom, znancem, prijateljem in sodelavcem TOZD Željarna za vsestransko pomoč, izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Žaljuči sin Jože z družino

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža, brata in strica

IVANA ČELESNIKA-JOHANA

se najtopleje zahvaljujem dr. Jožu Jensterlu za njegovo nesebično pomoč med njegovo boleznijo, kakor tudi osebu internega oddelka jese- niške bolnice v zadnjih dneh njegovega življenja.

Zahvaljujem se krajevemu odboru ZB NOV Podmežaklja, SZDL Podmežaklja, bivšim sodelavcem TOZD Plavž, kakor tudi ostalim za poklonjeno cvetje in vence.

Posebno zahvalo izrekamo Franciju Kalanu za poslovljne besede v imenu prebivalcev Podmežaklje in Jožu Rozmanu za poslovljni govor v imenu borcev NOV in intrinrancev Podmežaklje. Zahvala pevcem DU Jesenice za poslovljne pesmi in godbenikom pihalnega orkestra Jeseniških železarjev za odigrane žalostinke ob njegovem slovesu.

Hvala vsem njegovim bivšim sodelavcem martinarne, plavža, prijateljem in znancem, ki so se v tako velikem številu od njega poslovili na njegovi zadnji poti.

Se enkrat hvala vsem, ki so mu kakorkoli pomagali na njegovi težki trnovi poti in ga ohranjajo v lepem spominu.

Žaljuči: žena Ančka, sestra, brata, družina Jakopič in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

STANKA TRATNIKA

se iskreno zahvaljujem za pomoč ob njegovi težki bolezni osebu jese- niške bolnice, elektro delavnici Jesenice za podarjeni venec, vzdrževalcem HVB za denar namesto venca. Lepa hvala za ganljive besede ob odprtem grobu in vsem za spremstvo na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI: sin Vlado z družino in sorodniki

ZAHVALA

Ob izgubi dragega in skrbnega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

JOŽETA TAVČARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom in ostalemu osebu kirurškega oddelka jese- niške bolnišnice in osebu doma dr. Franceta Berglja na Jesenicah. Hvala za poslovljne besede in izkazano zadnjo čast Levski družini Jesenice ter predstavniku TOZD Elektrode železarne Jesenice in pevcem društva upokojencev Javornik-Koroška Bela.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta, starega očeta, pradedna in strica

ALBINA PRAPROTNICA

se iskreno zahvaljujem zdravnikom in strežnemu osebu bolnice Jesenice za zdravljenje, nego in trud, da bi ga ohranili pri življenju. Zahvaljujem se sosedu tov. Islamoviču za njegovo nesebično pomoč, darovalcem ven- cev in cvetja, kakor tudi organizaciji ZB NOV Javornik-Koroška Bela, borcem za severno mejo ter Lovski družini Jesenice za razumevanje in spremstvo na zadnji poti. Zahvalo smo dolžni govornikom za poslovljne besede, pevcem DU Javornik-Koroška Bela za žalostinke ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje in sočustvovali z nami.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob nenadni smrti dragega moža, očeta, brata in ljubega dedija

FRANCA LEBNA

se iskreno zahvaljujem za pomoč vsem znancem, prijateljem, sorodnikom in vsem sosedom na Dobravski ulici, kakor tudi za podarjen venec. Iskrena zahvala zdravstvenemu osebu bolnice Jesenice ter prim. dr. Vidaliu. Zahvaljujem se vsem družbenopolitičnim organizacijam in njihovim zastopnikom, ki so ga v takem številu spremili k njegovemu zadnjemu počitku. Predvsem se zahvaljujem članom zveze komunistov, zveze borcev NOV, društvu upokojencev in govornikom Svetini. Trevnu in Iskri za poslovljne besede. Iskrena hvala vsem darovalcem lepega cvetja in uredništvu Železarja.

Žena v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta; starega očeta, brata, strica

JANEZA ALIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in pomoč.

Posebno zahvalo smo dolžni vsem gasilcem, posebno Gasilskemu društvu Koroška Bela za častno stražo in spremstvo ter govorniku za poslovljne besede.

Zahvaljujem se kolektivom: Vodovod Jesenice, nabavnemu sektorju in TOZD Valjarna bluming štekel, železarna Jesenice.

Se enkrat hvala pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žena Ivanka v imenu sorodstva

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna debele pločevine se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni, za čestitko ob novem letu in obisk na domu. Vsem sodelavcem v obratu želim veliko delovnih uspehov in osebne sreče v novem letu.

Ivan Medved

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming-štekel se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in čestitko ob novem letu, ki sem jo prejel v času moje bolezni.

Miloš Zvab

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 17. januarja, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
DELIKATESA - poslovalnica 7, Titova 7 in
DELIKATESA - Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

ZA OBČINI JESENICE IN RADOVLJICA JE V MESECU JANUARJU DEŽURNA LEKARNA BLED.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 1. številke ŽELEZARJA:

LM, APOLON, OKAJE-
NOST, JASNA, IBAR,
OMAJANOST, URNIKI,
EJEKCIJA, L, A, BK, NE-
RED, FA, GE, TRUD, LO-
PATA, TOKIO, A, NOJ, J, I,
INKI, RIS, KARO, MU,
ALKA, KAM, M, LK, KAR-
TER, NOE, LAMELA, AO, I,
KINA, IS, ET, NPR, MAT,
CISTA, NJI, EDITH, ETC,
ANATOM, EREMIT, AKOR-
DI, JR, SIR, AZIJA, VOL,
M, Z, KATRA, NOSAR,
AKT, NE, ILO, ANJA, PA,
AJ, A, OT, ROMA, AA, RO,
MIGROS.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming-štekel se iskreno zahvaljujem za prejeto čestitko ob novem letu in denarno pomoč, ki mi je zelo dobrodošla v času moje bolezni.

Marjan Cankar

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko, ki sem jo prejela za svoj sedemdeseti rojstni dan. Tudi jaz želim društvu v letu 1981 še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Francika Kunšič

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štekel se najlepše zahvaljujem za darilo in obisk na domu ob novem letu.

Viktorija Videnov

ZAHVALA

Iskrena hvala za denarno pomoč, ki sem jo prejel od sindikata TOZD Jeklarna.

Alojz Gregorič

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

17. januarja japonski barvni risani film PALČICA, ob 15. uri.
17. in 18. januarja hong. barvni karate film ZMAJEV BES, režija To Lo Po, v gl. vlogi Ho Chung Do, ob 17. in 19. uri.
19. in 20. januarja franc. italij. barvni vojni film OD PEKLA DO ZMAGE, režija Umberto Lenzi, v gl. vlogi George Peppard, ob 17. in 19. uri.
21. januarja amer. barvni kavb. kom. film DVA SUPERBANDITA, režija Richard Lester, v gl. vlogi Viliem Kat, ob 17. in 19. uri.
23. januarja italij. barvni krim. film POLICIJA PROTI GANG-STERJEM, režija Bruno Corbucci, v gl. vlogi Tomas Mitian, ob 17. in 19. uri.
24. in 25. januarja nem. barvni krim. erot. film POROČILO IZ ST. PAVLIJA, režija Jürgen Roland, v gl. vlogi Helen Vita, ob 17. in 19. uri. Mladini prepovedano.

Kino PLAVŽ

17. in 18. januarja franc. italij. barvni vojni film OD PEKLA DO ZMAGE, ob 18. in 20. uri.
18. januarja jap. barvni risani film PALČICA, ob 10. uri.
19. in 20. januarja hong. barvni karate film ZMAJEV BES, ob 18. in 20. uri.
22. in 23. januarja amer. barvni sod. pust. film TILT - FLIPER, ob 18. in 20. uri.
24. in 25. januarja amer. barvni glasb. film ČAROVNIK, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

17. januarja amer. barvni akcij. film APOKALIPSA DANES, ob 20. uri. Film je bil predvajan na Festu 1. 80.
21. januarja franc. italij. barvni vojni film OD PEKLA DO ZMAGE, ob 20. uri.

24. januarja hong. barvni karate film ZMAJEV BES, ob 20. uri.
25. januarja amer. barvni glasb. film ČAROVNIK, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

17. januarja amer. barvni pustol. film ARAPSKÉ PUSTOLOVŠČINE, ob 19. uri.
18. januarja amer. barvni akcij. film APOKALIPSA DANES, ob 19. uri.
24. januarja franc. italij. barvni vojni film OD PEKLA DO ZMAGE, ob 19. uri.
25. januarja hong. barvni karate film ZMAJEV BES, ob 19. uri.

NOVO V KINU

Sobotna matineja v Radiu ob 15. uri in nedeljska ob 10. uri je rezervirana za japonski barvni risani film PALČICA, posnet po znani Andersenovi pravljici, o ljubki deklici, veliko kot-palec na roki.

FLIPER - TILT pa je sodobna pripoved o mladem paru, ki živi med igralnimi stroji in se s tem preživlja. Glavna junakinja je 14 letna Till Brooke Shields, ki je v igranju Filipa prava mojstrica.

GLEDALIŠČE

PETEK, 16. januarja ob 19.30 Novak-Novak: GUGALNIK - komedija, gostovanje v Bohinjski Bistrici

SOBOTA, 17. januarja, ob 17. uri Novak-Novak: GUGALNIK - komedija, gostovanje v Kropi

NEDELJA, 18. januarja ob 19. uri Novak-Novak: GUGALNIK - komedija, gostovanje v Gorjah

PROGRAM DRSANJA IN PRIREDITEV DO 22. JANUARJA

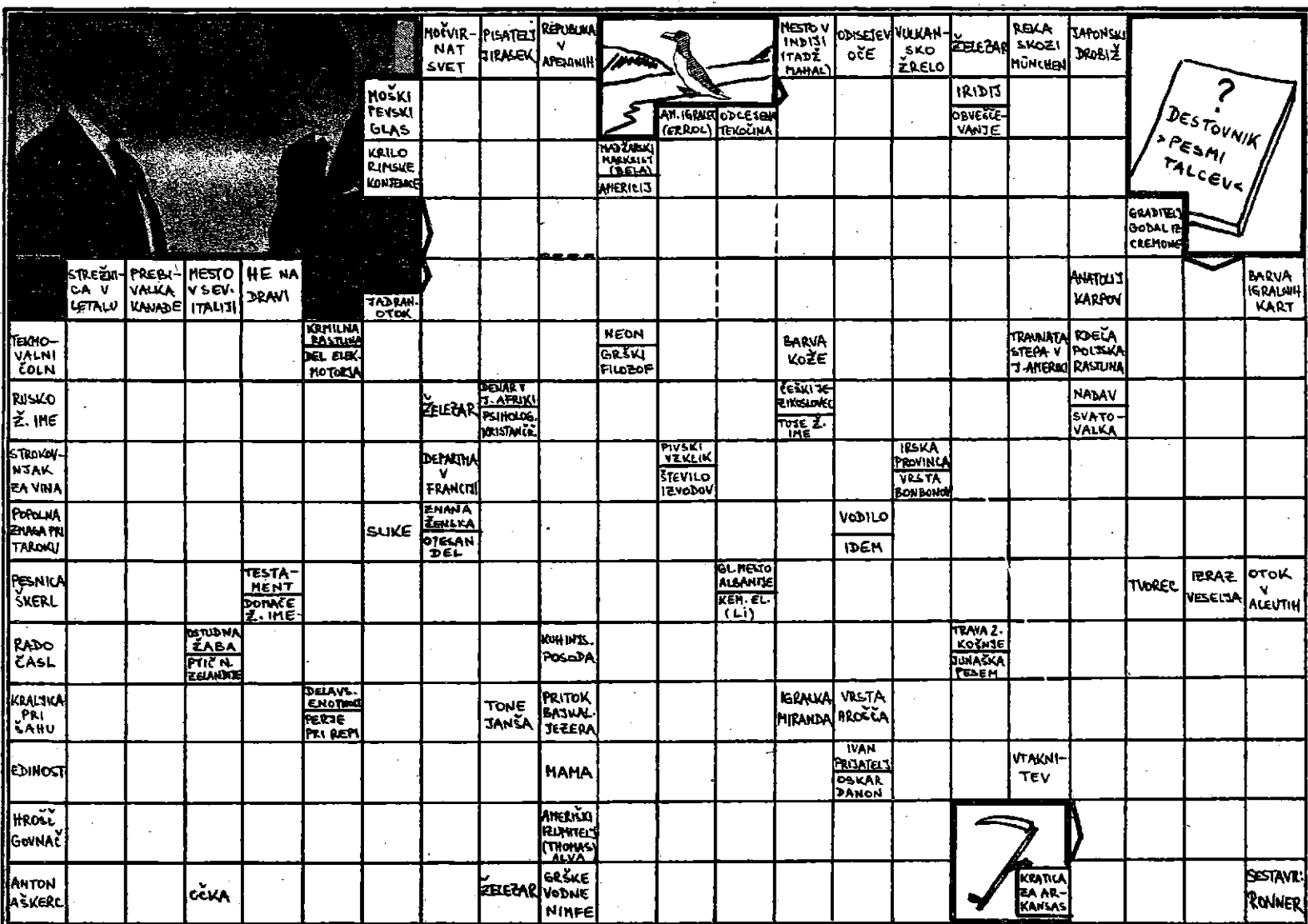
REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 16. januarja, od 20. do 22. ure za Železarno,
- sobota, 17. januarja, od 14. do 16. ure in
- nedelja, 18. januarja, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure splošno.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- sobota, 17. januarja, ob 9.30 pionirsko prvenstvo SRS HK Jesenice : HK Stavbar, Maribor,
- sobota, 17. januarja, ob 11. uri mladinsko prvenstvo SRS HK Kranjska gora : HK Stavbar, Maribor,
- sredo, 21. januarja, ob 17. uri ZHL, člani HK Jesenice : HK Olimpija.

Iz pisarne ŠD Jesenice



V SREDO, 21. JANUARJA, TRETJI DERBI JESENICE : OLIMPIJA

Člansko moštvo jeseniških hokejistov je v letošnjem državnem prvenstvu na poti, da ponovno poseže po naslovu državnega prvaka, to pa pomeni osvojitve 19. prvenstvene zvezdice. Po 20 kolih v prvi ligi, Jeseničani zanesljivo vodijo s petimi točkami prednosti pred drugouvrščeno Olimpijo.

V letošnjem letu so v nadaljevanju prvenstva Jeseničani že odigrali dve prvenstveni tekmi. Najprej so v Beogradu nastopili na izredno razpoloženo ekipo Partizana, ki so jo ugnali šele v zadnji tretjini. Rezultat tekme je bil 6:4, tretjine 2:3, 2:0, 2:1. Gole za Jesenice so dosegli Šuvak in Sašo Košir 2 ter po enega Klemenc in Murajica Pajič.

Po tej tekmi v Beogradu so člani prvega moštva skupaj z vodstvom hokejske kluba Jesenice obiskali hišo cvetja na Dedinju in se poklonili spomenu velikana naše zgodovine – tovarišu Titu. Poleg tega so si ogledali tudi muzej 25. maj.

Iz Beograda so nadaljevali pot v Novi Sad, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z Vojvodino in visoko zmagali z rezultatom

19:4; tretjine 10:0, 6:3 in 3:1. Gole za Jesenice so dosegli Šuvak 7, Ivan Ščap 4, Hafner in Milinac 2 po en gol pa so dosegli Mežnar, Klemenc, Miha Horvat in Bešič.

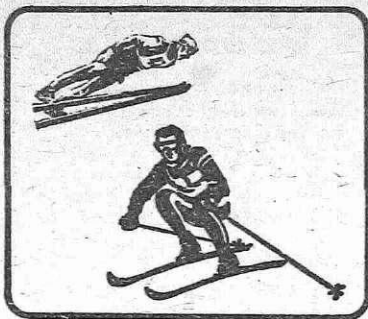
V preteklem tednu pa so se v prvenstveni tekmi pomerili tudi hokejisti Kranjske gore, ki nastopajo v slovensko-hrvaški ligi. V gorenjskem derbiju so zanesljivo slavili igralci Kranjske gore, ki so zmagali z rezultatom 8:4, tretjine 3:0, 3:2 in 2:2. Gole za Kranjsko goro so dosegli Razinger in Bojan Brun 2, po enega pa Lah, Markovič, Borštein in Kunič.

Toliko o novih uspehih in novih prvenstvenih točkah, sedaj pa naj še povemo, da se v sredo, 21. januarja, v dvorani v Podmežaklju obeta nova zanimiva tekma v nadaljevanju državnega prvenstva članov.

Jeseničani bodo v tretjem derbiju ponovno gostili ljubljansko Olimpijo. Čeprav izid tekme praktično ne bo vplival na razplet prvenstvene lestvice, pa bo tekma brez dvoma zanimiva, saj bo šlo za prestiž.

Začetek derbija med Jesenicami in Olimpijo bo v sredo, 21. januarja, ob 17. uri.

J. R.



BENEDIKU 27. MESTO V SLALOMU V GARMISCHU

Po kombinacijskih šestih točkah za Val d'Isèreski smuk in veleslalom je Benedik dosegel najboljšo doseganje uvrstitev v svetovnem pokalu v slalomu.

SMUČARSKI SKOKI

Tretja tekma v smučarskih skokih za pokal SRS za mlajše pionirje je bila preteklo soboto v Zireh. Med približno štiridesetimi skakalci je to pot zmagal Josko Smid iz Mojstrane. Z novimi petindvajsetimi točkami si je močno dvignil možnost za končno zmago, o kateri bosta odločali še dve tekmi. Ostali Jeseničani so – v odstopnosti Baloha – ostali med drugo polovico uvrščenih. Kaltenekar je bil triindvajseti, Marjanovič štiriindvajseti in Gasperin, ki je sicer še cecilban, šestindvajseti.

REZULTATI: 1. Smid (Jesenice) 200 točk, (28,5, 28 m), 2. Debelak (Ilirija) 197 (29, 28,5 m), 3. Zupan (Tržič) 192 (28, 27), 23. Kaltenekar 147,3 (23,5, 26 m), 24. Marjanovič 143,5 (24,5, 23 m), 26. Gasperin 137 (23, 22 m).

Starejši pionir Dolar pa je v Predmeji pri Ajdovščini preizkusil svoje sposobnosti med mlajšimi mladinci. V tekmi, ki je prav tako šla za pokal SRS, je bil odlični drugi za Kranjčanom Česnom.

M. G.

VATROSTALNA ODLIČNA V AVSTRIJI

Kegljači ekipe Vatrostalne so se v soboto, 10. in nedeljo, 11. januarja, udeležili na Rauschelsee velikega mednarodnega turnirja v kegljanju na ledu. Organizator tega velikega turnirja je bil koroški dnevni časopis – Kärntner Tageszeitung. Tekmovanja se je udeležilo 60 ekip, ki so bile razdeljene v štiri grupe. V soboto so bila predtekmovalna in Vatrostalna je v drugi grupi zasedla peto mesto. Za finalni del, ki je bil v nedeljo so se v grupo A uvrstila prva štiri moštva iz vsake grupe. V skupino B pa moštva iz vsake grupe, ki so se uvrstila od petega do osmega mesta. Kegljači Vatrostalne so se v nedeljo imenitno odrezali – osvojili so drugo mesto v svoji skupini.

Naj omenim še dve zanimivosti. Kegljalci se je na prostem pri temperaturi minus 22 stopinj. Kot drugo pa bogate nagrade v vrednosti 40.000 avstrijskih šilingov. Za ekipo so nastopili: Bruno Lah, Srečo in Ivan Železnikar, Rudi Šapek in Alojz Babnik.

Tudi na klubskem prvenstvu kegljači Vatrostalne dosegajo zelo dobre rezultate. Po tretjem kolu zanesljivo vodijo. Imajo samo eno izgubljeno igro in to z ekipo Gradinca.

Uvrstitev: 1. Vatrostalna 34 točk, 2. Murka 22 točk, 3. Krivec 20 točk itd.

Ruša

TEKMOVANJE IN TRENINGI JUDOISTOV

Lanska sezona ni bila najbolj uspešna za jeseniške judoiste, predvsem zaradi manjše generacije, pa tudi mošnjček je bil manjši, tako da se nekaterih tekmovalcev niso udeležili. Z jesenjo pa se je začel nov začetniški tečaj in osemindvajset tečajnikov je v prvih dneh novega leta že naredilo izpite za bele pasove. Presenetljivo je, da je bilo med tečajniki veliko deklet, kar po nekaj sušnih letih daje upanje za nove uspehe tudi deklet. Članov v klubu skoraj ni, je pa deset mladincev in več kot dvajset pionirjev in deset deklet. Vsi zavzeto trenirajo za letošnja tekmovanja.

Prvič so v letošnjem letu nastopili pionirji in to v Slovenski Bistrici na memorialu Pohorskega bataljona. Judo sekcijo TVD Partizan so zastopali trije judoisti. V kategoriji do 35 kg je bil odlični Kadirč, ki je po štirih zmagah klonil v finalu proti Kanizarju iz Maribora in bil drugi. Dvorsak je v kategoriji do 46 kg izgubil v prvem kolu, presenetil pa je Hadžić, ki je v kategoriji nad 58 kg zanesljivo premagoval vse svoje nasprotnike in v finalu premagal z 10:0 Gregorja iz Velenja. Torej uspešen start v novo sezono, v kateri 31. januarja čaka dekleta republiško prvenstvo, ki bo na Jesenicah. Problem so le blazine. Jeseniške so po desetih letih odslužile in so skoraj neuporabne, zato judoisti sami, na vse načine zbirajo sredstva za nakup novih ali pa za popravilo dotrajanih, kar je tudi mogoče. Za republiško prvenstvo jim bodo blazine posodili Kranjčani in Žirovcji, kar je le začasna rešitev, kako pa bo potem?

Dosedanji član sekcije in reprezentant Anderle je sedaj član kluba 10 Reyza iz Celja. Povod za prestop so bile ugodnosti, ki mu jih nudijo Celjani, predvsem pa večja možnost kvalitetnejših treningov in s tem članstvo v državni reprezentanci, do vsega tega pa so se na Jesenicah nekateri obnašali preveč mačehovski in namesto, da bi pomagali, so le zavirali kvalitetno rast Anderla.

P. S. Na memorial Pohorskega bataljona so odstopovali le trije pionirji, čeprav bi jih moralo še nekaj. Pravijo, da so zaspali, kar pa ne sme biti izgovor, sploh pa fantu devetih, desetih let, ki sele vstopa v svet športa in ki bi mu moral biti nastop na tekmovalju ponos, odgovornost in obveznost ter spodbuda za nadaljnje delo, ne pa »bahanje« pred sošolci, da trenirajo judo. Trenirajo že, toda vrhunec treningov, so tekmovalja, merjenje znanja, le-teh pa se je potrebno udeleževati, ne pa ostati doma v topli postelji, medtem ko se prijatelji na blazinah borijo za čimboljši uspeh sekcije.

-10k

KAM NA REKREACIJO?

SPLOŠNA REKREACIJA

- torek od 20. do 22. ure – telovadnica ŽIC
- sredo od 20. do 22. ure – TVD Partizan Jesenice (moški)
- četrtek od 20. do 22. ure – TVD Partizan Jesenice (ženske)
- petek od 20. do 22. ure – telovadnica ŽIC
- petek od 18. do 20. ure – telovadnica in bazen v ČOŠ Tone Čufar, Plavž

KEGLJANJE NA ASFALTU

- po razporedju, ki so ga dobili športni referenti v TOZD in delovnih skupnostih

KOŠARKA

- sredo od 18. do 20. ure v telovadnici ŽIC

ODBOJKA

- petek od 20. do 22. ure v telovadnici ŽIC

DRSANJE

- petek, od 20. do 22. ure v športnem parku v Podmežaklju

KEGLJANJE NA LEDU

- ponedeljek od 18.15 do 22. ure v športnem parku
- četrtek od 20.15 do 22.15 v športnem parku

Rekreacije se lahko udeležijo delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarn in njihovi svojci, ki so starejši od 18 let.

CENIK VOZOVNIC ZA ŽICNICE 1980-81, ki jih lahko kupite na sindikatu Železarn:

KRANJSKA GORA

Točkovne karte, ki veljajo vse dni v tednu. Cena z 20 % popustom za 50 točk je za člane kolektiva 120,00 din.

ZATRNIK

Dnevne karte veljajo od ponedeljka do petka (v sobotah, nedeljah in praznikih ne veljajo). Kupon menjša za karto v blagajni žičnice Zatrnik. Cena z 20 % popustom za delavce Železarn je 110,00 din.

Točkovne karte, ki veljajo vse dni v tednu. Cena karte z 20 % popustom za 50 točk je za železarje 40,00 din.

STRELIŠČE V PODMEŽAKLJU

Delavci Železarn Jesenice imajo prevoz z žičnico brezplačno. Karta se dobi na sindikatu Železarn. Obvezna je fotografija.

KRES – KOROŠKA BELA

Delavci Železarn imajo prevoz z žičnico brezplačno.

SEDMI TRNOVSKI MARATON

bo v nedeljo, 8. februarja, ob 9.30 na Črnem vrhu nad Idrijo. Start in cilj bosta pred hotelom BOR.

PROGRAM 7. TRNOVSKEGA MARATONA VSEBUJE

- a) maraton – smučarski tek na 42 km
- b) mali maraton – smučarski tek na 15 km

Vsak udeleženec mora poslati najkasneje do 15. januarja prijavo na sindikat Železarn.

Vsi udeleženci morajo ob prijavi vplačati štartnino, ki znaša za odrasle 150 din.

Komisija za športno rekreacijo bo organizirala prevoz v nedeljo, 8. februarja ob 6. uri izpred Čufarja.

ZMAGI LAVTIŽARJA IN ROBIČA

V nedeljo, 11. januarja, se je občinska selekcija udeležila veleslaloma v okviru gorenjske tekmovalne skupnosti za starejše pionirje in mlajše mladince. Tekma ni bila kvalitetna. Proga je bila prekratka in slabo postavljena, organizator SK Jezersko pa je izvedel le en tek.

Pri starejših pionirjih so bili na prvih štirih mestih naši, Robič pa je dosegel najboljši čas dneva in bil poleg Lavtižarja edini, ki je dosegel boljši čas od 50 sekund. Na FIS tekmi pa so veleslalomci dolgi od 1:20 do 1:40. Jugoslovanska A reprezentanca je imela letos zaključne priprave na Soriški planini, veleslalom okrog 45 sekund, kako naj ponovijo lanske fantastične uspehe v svetovnem pokalu. To je približno tako, kot bi sled 1500 metrov treniral le 400 metrov. Da, tudi 400 metrov, ali 45 sekund, vendar v predtekmovalni in tekmovalni dobi toliko, kot je tekma. Pri nas pa take proge nimamo, če pa že je se tam ne sme trenirati (Podkoren), ali pa nikoli v celoti ni v primernem stanju.

Lani so se vse reprezentance pripravljale v Zauchenseeju in Rohrmossu, letos pa jo je zagodel sneg, ki je prežgal padel doma in spremenil potek priprav. Tako se je zgodilo, da je A reprezentanca preko Avstrije, Nove Zelandije in Soriške planine šla v Val d'Isère.

Problemov pa je toliko, da bi se človeku razlil zolc, pol žičnic ne dela, žične vrvi padajo ljudem na glave pa kljub temu ne pade nobena odgovorna glava, od smučarjev pa se zahtevajo rezultati, publika ostaja neprizanesljiva.

Pustimo problematiko tekmovalnega in turističnega alpskega smučanja za drugič in preidimo k rezultatom.

MLAJŠI MLADINCI: 1. Jože Lavtižar – Kranjska gora – 49,88, 2. Aleš Teran – Triglav – 50,14, 3. Robi Kralj – Tržič – 58,48.

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Sašo Robič, 49,85, 2. Robert Zan 50,53, 3. Matjaž Naglič, 50,55, 4. Gaber Pogačnik, 51,14 – vsi Jesenice.

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Maja Česnik, Alpetour, 51,93, 2. – 3. Barbara Kunc, Jesenice, 52,56, 2. – 3. Mojca Dežman, Triglav 52,56, 4. Veronika Klinar, Jesenice, 53,44.

ČLANSKE TOČKE SLOVENSKEGA POKALA MLAJŠIM MLADINCEM IN TREM PIONIRJEM

Veleslalom vrhunskega razreda na Kobli je tokrat organiziral SK Olimpija. Pravico štarta je imelo tudi deset najboljših pionirjev in pionirk, zaradi primerjave kvalitete naraščanja.

Pogoji za tekmovalce so bili odlični, bilo je sicer hudo mraz, vendar to ni preveč motilo tekmovalcev. Kritiko zasluži tokrat trasier prvega teka nekdanji trener reprezentance Jaka Magušar, ki je iz neznanega vzroka postavil več vrat, kot dovoljujejo pravila. Drugi tek Jarota Kalana, trenerja iz Alpetourja, pa je bil nekoliko pretežak pred ciljem, kjer je pobralo tri Jeseničane, res škoda je bilo Podrekarja, ki je bil na odličnem četrtem mestu.

Na štartu je bilo 71 tekmovalcev in 40 tekmovalk iz 21 klubov, člani, članice, starejši in mlajši mladinci in mladinke in kot že rečeno najboljših deset iz pionirskih vrst.

Pri dekletih je bilo na startu vse kar premoremo ta čas v Sloveniji. Na prvih štirih mestih so uvrščene iz A, nato dve iz B ženske reprezentance, potem pa največje presenečenje tekme, trinajstletna Katra Bergant. Premagala je zadnjo uvrščeno iz A reprezentance, njen rezultat pa je zasenčil sicer zelo soliden dosežek Barbara Kunc, ki v veleslalomu zadnjih nekaj let ni dosegla boljših rezultatov, zato pa je bila pred leti štirikratna slovenska prvakinja v tej disciplini.

Klinarjeva je padla pred ciljem v drugem teku, Benedičičeva pa že v prvem, kmalu po štartu, kar je bilo popolnoma nepotrebno. Prav na takih progah bi morala postaviti najboljši rezultat, če hoče ostati v državni reprezentanci.

Pri fantih je resnično škoda, da je padel četrti po prvem teku, starejši mladinec Aleš Podrekar. Kavčič je že kot nekoliko-

krat ostal preveč v sedelci drž, se nagnil v zavoji in tekme je bilo na prvem težjem zavoju konec.

Zanimivo pa je postalo pri mlajših, ki so imeli slabe štartne številke. Lavtižar je bil hiter, toda ne tehnično brezhiben, uvrstil se je na peto mesto v skupnem in prvo pri mlajših mladincih. Bolj pri zadnjih sta prišla na vrsto naša najboljša pionirja Robič in Zan. Tehnično razred zase na tekmi sta ujela svoje prve pokalne točke pri članih. Koliko je vreden njun rezultat pokaže primerjava v rojstnih letnicah pa tudi z žensko A reprezentanco, ki je štartala 80 števil pred njima.

Velika škoda je, ker sta padla Pogačnik in Naglič, ki bi lahko prišla okrog 15. mesta.

REZULTATI – ŽENSKE: 1. Zavadlav (1960) Olimpija 1:57,96, 2. Jerman (1963) Olimpija 1:58,10, 3. Blazič (1964) Triglav 1:58,58, 4. Peharec (1963) Tržič 1:59,26, 5. Porenta (1964) Alpetour 2:00,16, 6. Mavec (1965) Olimpija 2:00,56, 7. Bergant (1967) Olimpija 2:02,56, 8. Ravnikar (1963) Alpetour 2:03,16, 9. Kunc (1966) Jesenice 2:05,34, 10. Plestenjak (1965) Novinar 2:07,23.

MOŠKI: 1. Horvat (1961) Alpetour 1:53,75, 2. Markič (1961) Tržič JNA 1:54,18, 3. Pretnar (1959) Alpetour 1:54,93, 4. Šarabon (1963) Tržič 1:56,63, 5. Lavtižar (1965) Jesenice – Kr. g. 1:57,10, 6. Klemenc (1960) Tržič – JNA 1:57,13, 7. Kokotec (1964) Kamnik 1:57,39, 8. Valant (1961) Olimpija – JNA 1:57,57, 9. Matičič (1965) Novinar 1:58,01, 10. Robič (1967) Jesenice 1:58,26, 11. Franko (1958) Olimpija 1:58,52, 12. Dekleva (1962) Alpetour 1:58,52, 13. Zan (1967) Jesenice 1:58,93, 14. Valič (1960) Alpetour 1:59,20, 15. Štravs (1966) Novinar 1:59,53.



Robič – vodilni v slovenskem pokalu



Benedik na Španovem vrhu



Jesenška razglednica (Foto I. Kučina)



Ob vznožju smučišča Podles v Kranjski gori v novoletnih praznikih (Foto B. Blenkuš)

Košarka

POLOVIČNI IZKUPIČEK JESENŠKIH EKIP V DERBIJH Z VODILNIMI KLJUBI

V preteklem kolu sta jeseniški ekipi pomerili moči z vodilnimi moštvoma v ligah. Članice so izgubile po dokaj nervozni igri proti Savi v Kranju, fantje pa so na domačem terenu premagali vodečo ekipo Gostola iz Nove Gorice. Z zmago nad Jesenicami sedaj ekipa Sava sama zavzema vrh prvenstvene lestvice, Jeseničanke pa so zdrsnile na drugo mesto. Poraz s Savo je potrebno čimprej pozabiti, pač pa se pripraviti na ostale obračune v ligi in seveda na povratno srečanje na Jesenicah. Dekleta je poraz očitno zmedel, kar se pozna v igri, saj so le s težavo doma premagale ekipo Kopra.

Fantje so se z zmago pridružili Gostolu, ki jim je doslej uhaljal za dve točki.

JESENICE : GOSTOL (člani)
83:78 (42:47)

Jeseničani so se morali krepko potruditi, da so izpuli zmago proti vodilnemu Gostolu.

Jesenice: Ažman 12, Novak 6, Berginc 8, Grzetič 2, Božič 37, Matušec 16, Domevšek 2, Rizvanović, Jelovčan, Subotič in Vauhnik.

Gostje so takoj v začetku tekme minimalno povedli in vodstvo obdržali do desete minute, ko so Jeseničani prvič izenačili ter v 18. minuti povedli za štiri točke. Takrat pa so se Goričani zbrali in si do odmoru priborili kar lepo vodstvo.

V drugem polčasu sta moštvi dosegali zadetke v serijah. K sreči je zadnja serija pripadala našim košarkarjem, ki so tekmo dobili, s petimi točkami razlike.

Jeseniška ekipa je po kakovosti posameznikov zanesljivo najboljša ekipa v tej ligi. Prav neverjetno pa je, kako slabo to prednost ekipa izkorišča. Na čase zaigrajo brezglavo, zmedeno, nato pa spet dobro. Tako tudi poceni izgubljajo težko pripravno vodstvo.

V kolikor bi to napako uspeli odpraviti, jim zanesljivo ne bo nihče v tej ligi kos.

SAVA KRANJ : JESENICE
(ženske) 87:69 (51:25)

Jeseničanke v Kranju niso uspelo pripraviti presenečenja. Jesenice: Slamnik, Stražišar, Mlačnik, Ažman, Ulčar, Vavpotič, Cuder in Kučina.

Ze v prvem polčasu so se gostujoče igralke z Jesenic usfršile bremena tekme. Zai-grale so slabše kot proti najslabšim moštvom v ligi, kaj je Sava izkoristila in si zagotovila visoko vodstvo. Ko je v drugem polčasu trema nekoliko popustila pa je bilo prepozno za kaj drugega kot nekoliko znizati razliko.

JESENICE : KOPER (ženske)
65:62 (32:34)

Jeseničanke so le s težavo ugnale ekipo Kopra, čeprav so igrale tekmo na domačem igrišču. Jesenice: Slamnik 2, Stražišar 12, Mlačnik 3, Ažman 12, Ulčar 11, Vavpotič 27, Cuder in Kučina.

V tekmi se je videlo, da je domačo ekipo močno pretresel sicer pričakovan poraz v Kranju. Domačinke nikakor niso zmogle povesti z večjo razliko, tako da so rahle živce sebi in prisotnim gledalcem do zadnjih sekund tekme, ko je Vavpotičeva dosegla zmagoviti kos.

V prihodnjem tednu jeseniške ekipe gostujejo, in sicer člani igrajo derbi z Lesoni-tom v Ilirski Bistrici, članice potujejo k istoimenskemu klubu v Senožeč, kadeti pa se bodo pomerili z ekipo Ilirije v Ljubljani.

V.